

Alexandru Popa

ULTIMUL ZBOR CU SOȚII CEAUȘESCU

din memoriile unui pilot comandor (r)

Alexandru Popa

ULTIMUL ZBOR CU SOȚII CEAUȘESCU

din memoriile unui pilot

Primus

Oradea, 2013

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României POPA, ALEXANDRU**

**Ultimul zbor cu soții Ceaușescu. Din
memoriile unui pilot / Alexandru Popa.**

— Oradea: Primus, 2013

ISBN 978 - 606 - 8318 - 45 - 5

Întreaga responsabilitate asupra textului
revine autorului. Alexandru Popa

Consider că această carte prezintă interes pentru cititorii de toate vârstele.

Sunt relatate trăirile unui pilot în misiunea de Sfânta zi de Crăciun 1989, zi în care au fost împuşcaţi soţii Ceauşescu şi, apoi, peripeţiile pe timpul transportului cu elicopterul a trupurilor lor inerte, de la Târgovişte la Bucureşti.

Sunt descrise, în premieră, unele misiuni de zbor cu elicopterul, executate de familia prezidenţială înainte de 1989, în vizite de lucru şi la vânătoare, precum şi tabieturile acestora.

Sunt prezentate, într-un stil direct, concis şi clar, momente importante, unele în premieră, din perioada evenimentelor din decembrie 1989.

Şi nu în ultimul rând, sunt prezentate amintirile candidе, reale şi nealterate din viaţa şi devenirea unui pilot militar.

În lunga timpului cărare.

Sunt bucuros c-am fost lumină.

Am licărit puţin, se pare.

Dar arderea a fost deplină.

*Tuturor celor care în veacuri au trudit și au
ostenit cu omenie și sfințenie asupra gliei noastre
străbune, le închin rostirea mântuitoare:*

*TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÂNEȚE ȘI VIAȚĂ
FĂRĂ DE MOARTE!*

Autorul

Drumul spre performanță

Începuturi

Pe șoseaua de la Oradea spre Deva, la 8 km după ce lași în urmă municipiul Beiuș, în intersecția din localitatea Sudrigiu, pe partea stângă se deschide un drum spre Peștera Urșilor, iar în partea dreaptă, drumul asfaltat care duce în localitatea, centru de comună, Lazuri de Beiuș. Aici m-am născut, într-o călduroasă zi de 02 august 1953, într-o familie cu patru copii, trei fete și eu, mezinul, cunoscut în sat cu numele de Sandru Fani lui Lupuț, părinții fiindu-mi Ștefan-Fane și Floare.

Țara Beiușului, una dintre cele mai frumoase depresiuni, este înconjurată de minunate obiective turistice cunoscute atât în țară cât și peste hotare: Stăna de Vale cu renumitul Izvor al Minunilor, Peștera Urșilor, Băile Felix cu binecuvântatele sale izvoare de ape termale, Peștera Meziad, Complexul Padiș, Mănăstirea Izbuc binecunoscută pentru izvorul în care curge o apă tămăduitoare

numai în ziua de Sântămărie Mare (15 august) și, nu în ultimul rând Arieșeni, locul de unde începe „țara moților”, renumit în zilele de azi pentru turismul montan și pârtiile de schi. La 2 km de comuna Lazuri de Beiuș se află și Fabrica European Drinks, una din cele mai mari companii de băuturi răcoritoare, ape minerale, conserve variate, băuturi spirtoase și bere din România și din Europa. Această companie, care beneficiază de una din cele mai valoroase surse de apă minerală din lume, captată din Izvorul Minunilor de la Stâna de Vale, a fost înființată de frații gemeni Ioan și Viorel Micula în anul 1993 și a ajuns la 11.000 de angajați și peste 3800 de autovehi-cole. După Revoluție, când mii de întreprinderi din țară au fost desființate, frații Viorel și Ioan Micula, doi întreprinzători curajoși, născuți în satul Cucuceni, situat la 4 km de Lazuri de Beiuș, prin Grupul European Drinks, au determinat schimbări esențiale în viața economică și în cea socială a locuitorilor din localitățile zonei Beiușului, prin

crearea a mii de locuri de muncă.

Comuna Lazuri de Beiuș este formată din patru sate: Lazuri de Beiuș, Hinchiriș, Cusuiș și Băleni și are aproximativ 600 de case și 1800 de suflete. Este așezată la aproape 2 km de șoseaua Oradea - Deva, între Beiuș și Ștei, în mănoasa luncă a Crișului Negru, într-un peisaj mirific, binecuvântat de Dumnezeu cu câmpie pentru cultivarea cerealelor, dar și cu păduri și dealuri pline cu pomi fructiferi și viță de vie. Satul este împărțit în două părți: „josanii”, care sunt aproape de apa Crișului Negru și „susanii”, înspre dealuri și aproape de păduri. Aceste specificități de relief au făcut ca jocurile și preocupările tinerilor din sat, încă de când sunt mici, să fie diferite. Josanii, mergând mai des la scăldat, erau mai buni înotători și pescari, iar susanii, cutreierând toată ziua pădurile și dealurile, erau mai buni cunoscători ai pădurilor, în alegerea bureților comestibili, dovedeau mai multă abilitate la săniuș și agerime, când mergeam la furat de cireșe

orădane în luna mai. Cei mai buni pescari erau josanii: Nelu Ghighi, Aurelu Martiți, Nelu Ghiuli și Nelu Pucului. Mergeam și eu la pescuit, dar de fiecare dată prindeam pești foarte ciudați, aveau capul foarte apropiat de coadă...

Comuna este înconjurată de două lanțuri de munți, ai Bihorului și Munții Codru Moma, fiind aidoma descrierii Ardealului făcută de marele nostru istoric Nicolae Bălcescu în opera sa care mi-a însuflețit adolescența și tinerețea „Românii supt Mihai Voievod Viteazul”.

M-am întrebat mereu, de unde oare vine cuvântul Lazuri și am aflat că „a lăzui” înseamnă a

tăia pădurea și a scoate rădăcinile pentru a o transforma în teren arabil. Locul „lăzuit” se numește „laz”, lazuri cuprinzând mai multe astfel de locuri. Pe vatra satului nostru au fost păduri, care au fost tăiate, apoi lăzuite (tărșite), au fost scoase rădăcinile și transformate în terenuri de cultură, recunoscute și astăzi, în special prin cultivarea ludăilor (dovleci albi, dulci, comestibili).

În țară am identificat șase așezări cu numele de Lazuri, câte unul în județele Satu Mare, Sălaj, Dâmbovița, Arad și două în Bihor. În drumurile mele le-am văzut pe toate din aer și mi-au plăcut, dar satul meu natal rămâne, mi se pare, totuși, cel mai frumos.

Casele din comună, ca de altfel în tot Bihorul, sunt lipite unele de altele și au curțile închise, au

două camere la stradă, foarte rar folosite, și în prelungirea lor se găsesc bucătăria, anexele și șura care închide curtea. Gospodăriile sunt mici cetăți, fiindcă dacă se încuie caputul (*poarta*) de la uliță și caputul de la șură, n-ai pe unde să intri în curte, decât pe sus cu elicopterul. Dar așa cum sunt de închise casele, așa de deschiși și prietenoși sunt oamenii acelor locuri.

Locuitorii comunei Lazuri de Beiuș sunt harnici, de o mare cumsecădenie și deosebit de ospitalieri. Sunt gata oricând să deschidă ușa casei și să pună pe masă un pahar cu palincă și ceva din preparatele lor; femeile sunt recunoscute a fi printre cele mai pricepute gospodine din Bihor, mai ales în delicata artă gastronomică a preparării de plăcinte și de prăjituri.

Primii mei ani din viață, grădinița, școala primară și școala generală le-am urmat în comuna mea natală. Mergeam la școală cu o trăistuță de cânepă, în care țineam caietele, cărțile și strâjeaua (*felia*) de pită unsă cu unsoare (*untură*)

sau cu liptar (magiun de prune), pe care o mâncam în pauza mare. Doamne, și ce bune mai erau!

Orizonturi militare pentru mine

Când eram în clasa a VI-a, un vecin de-al nostru, Ioane Flori, era elev în clasa a X-a la liceul militar, fiind primul băiat din zonă care reușise la o astfel de instituție militară de învățământ. În vacanța de iarnă, când se plimba pe ulița satului, îmbrăcat în uniformă militară, mulți oameni, dar mai ales noi, copiii, ne uitam cu admirație la el. Într-o zi, tata văzându-l pe geam, mi-a zis: „Uite, așa aș vrea să te văd și pe tine, în hainele acelea frumoase!” „Lasă tată, că o să mă vezi” i-am răspuns eu și mă și gândeam cum să fac să-i îndeplinesc dorința cât mai repede. Zis și făcut! M-am dus la vecinul Ioane, i-am zis că tata vrea să mă vadă îmbrăcat în hainele lui militare și l-am rugat să mi le dea ca să le iau pe mine și să mă înfățișez așa în fața părinților. Ioane a râs de ideea mea, mi-a explicat că hainele-s mari de mine, că

portul ilegal de uniformă militară se pedepsește, dar m-a sfătuit să învăț bine ca să dau examen și să intru, întâi la liceul teoretic și după doi ani de liceu pot să dau examen la liceul militar. În concluzie, n-am putut să-mi pun acest plan în acțiune, să îmbrac hainele lui ca să-i arăt tatălui meu ce repede i-am îndeplinit dorința, dar gândul îmi era mereu acolo, la acea uniformă. Au trecut anii, și când eram în clasa a VIII-a, în luna decembrie, aud o discuție între părinții mei:

— *Măi Floare, m-am întâlnit azi cu profesorul de armetică, Știolea Aurel, ăla de care vorbește lumea că-i aspru cu elevii și că-i pune să înveță, și mi-o zăs că Sandru îi bun la materie asta și că ar fi păcat să nu-l dăm la liceu. Da cum să-l dăm, că noi n-avem bani de internat și di alți spesă (cheltuieli) care treabă pentru un prunc la liceu. Pe Marioara, care-i cu 15 ani mai mare ca el, o luat-o soră-me la Oradea, și o făcut acolo liceu. Pe Catalina, care-i cu 13 ani mai mare ca el, batăr o învățat foarte bine, după ce o făcut 7*

clase, n-am mai putut-o da nicări, că n-am avut bani. Pe Viorca, mai mare cu 7 ani ca pruncu, o luat-o Marioara și o stat la ea până o făcut liceu. S-o plâns Viorica și Marioara că uneori le-o fost greu, că o trebuit să facă și alte munci în casă, da amu au serviciu bun și li bine. Da cu pruncu, cu Sandru, ce facem?

— Măi Fani, io zâc să facem ceva, să margă și el la liceu, știi bine cât ne-am dorit să avem un prunc, că până atunci am avut numai fete. L-am iubit și-l iubesc ca pe ochii din cap și aș vre să nu să chinui, ca noi, cu greutăți, cu munca la câmp.

— Și io vreau, măi Floare, să facă liceu, da' n-avem bani. Io zâc să margă la profesională, acolo la internat nu se plătește nimic, și după ce termină, se angajează la uzina Ucrum, de la Ștei, unde-s peste 7.000 de angajați și apoi o să facă liceu la seral și, dacă poate, me și la facultate. O mai făcut așa și alții din sat. Vezi câți oameni lucră acolo din satele astea din jur și nu li greu, fiindcă sunt autobuze care îi duci și aduci de acasă la

uzină.

Atunci s-a pecetluit soarta mea; trebuia să mă duc la școala profesională.

Înțelegeam și eu situația grea, lipsa banilor, că doar știam de câte ori mă trimiteau părinții la cooperativa (magazinul) din sat, cu ouă în loc de bani, să cumpăr anumite produse. Cred că și găinile au observat lipsa banilor și, bieteile de ele, ca să ne ajute, se străduiau să facă în fiecare zi câte un ou, astfel că seara adunam 18 - 20 de ouă din cuibar. Uneori se scremeau să facă și două într-o zi, dar n-au reușit niciodată. Mâncam la ouă de mă mir că n-am făcut hepatită, gălbenare îi ziceam noi. Sâmbăta, de regulă, femeile din sat tăiau câte un pui sau găină, făceau supă de tăiței, cartofi piure cu mărtaș (sos de bulion) și bucățile de pui le frigeau în tigaie. Pulpele și pieptul le dădeau copiilor, părinții mulțumindu-se cu ghiarele și spatele. Noi, copiii, mâncam și aripile, crezând că vom ajunge să zburăm și noi, ca păsările. Tot sâmbăta, femeile făceau boți

(sarmale) și plăcintă cu brânză. Boții, făcuți din orez sau păsat (porumb măcinat) amestecat cu bucăți mici de slănină, așezați, apoi, în oală peste bucăți de carne afumată, erau puși pe sobă duminica dimineața, în așa fel încât la ora 9, când mergeam la biserică, să fie fierți. În celelalte zile, aproape în fiecare seară beam câte o cană cu lapte. În timp ce mama mulgea vaca, stăteam lângă ea cu ulcica de pământ în mână și așteptam să o umple cu laptele „aburind” și apoi îl beam, neluând ulcica de la gură până nu o goleam.

După două luni de la discuțiile dintre părinți, undeva prin luna februarie, vine la noi fratele lui Ioane, profesorul Hânciu Iustin, unul din cei mai pregătiți și competenți dascăli pe linie profesională și pedagogică, și spune tatălui meu:

— *Baci Fani, știu că ți-ai dorit să dai băiatul la liceul militar și că a vrut și el să meargă acolo, dar n-ai posibilități materiale să-l dai înainte la un liceu teoretic, ca să facă doi ani, așa cum se făcea până acum. Dar, am citit în ziar, am ziarul la mine,*

că începând din anul acesta, se va da examen pentru admiterea la liceul militar de către elevii care termină clasa a VIII-a. Examenul va fi în luna iunie și se va da la matematică, limba română, istorie și probe sportive. Acolo nu se plătește nimic, are gratuit mâncarea, hainele și cazarea. Îi concurența mare, peste 10 elevi pe un loc, dar eu zic să-l înscrii, și poate va intra!

— *Eu vreau să mergă, domn profesor, da stai să-l întreb și pe băiat. Auzi, măi Sandru-* continuă tata, întorcând privirea spre mănecă zâci *domn profesor, că poți să dai la liceul militar anul aista, după ce termini clasa a VIII-a. Eu aș vre să încerci acolo, da auzâși ce mare-i concurența, ești tu în stare să te întreci cu atâția, unii, prunci de oameni mari, și ăia îs și mai pregătiți ca tine și mai înstăriți?*

— *Eu vreau să merg tată, da...*

— *Da' pe mine, nu mă întrebații?* intervine mama și continuă: *Unde-i liceu aista?*

— *Nană Floare* răspunde profesorul *liceul este*

la Breaza, un oraș situat dincolo de Brașov.

— Tuulai Doamne, da cum o me pruncul meu așa de departe, să-i duc dorul tăată viața. Io nu vreau să margă, cini ști ce pățești p-acolo, vreau să stei lângă noi, că suntem bătrâni, măi Fani, avem păstă 50 de ani și o să rămânem singuri, fără ajutor.

Eu îmi doream foarte mult să merg la liceul militar, dar când am auzit-o pe mama vorbind, m-am muiat. Mama era ființa pe care o iubeam cel mai mult și nu voiam să o văd tristă și supărată niciodată. Am înțeles că eu eram, în mintea lor, ajutorul lor la bătrânețe, toiagul pentru zile grele. Profesorul a văzut îndoiala care a apărut pe fețele noastre și, ca un fin pedagog, a zis: „*Nană Floare și baci Fani, asta nu-i treabă pe care s-o hotărâți acum, înscrierile se fac până pe 15 aprilie, așa că aveți timp să vă gândiți, dar eu vă recomand să lăsați băiatul să meargă să dea examen la liceul militar, fiindcă dacă reușește pe drumul acesta, îi va fi bine toată viața și va putea să vă ajute și pe*

voi mai mult decât dacă ar sta în sat! Sfătuiți-vă și cu fetele, și cum nana Floare este foarte credincioasă, sunt sigur că Dumnezeu vă va da înțelepciunea să luați decizia cea mai bună! apoi a dat mâna cu noi și a plecat.

Mama a rămas tristă. Nu o văzusem niciodată așa. Ea, care era o ființă gingașă și foarte frumoasă. Glasul său melodios îmi străbătea inima și mi-o umplea de bucurie și fericire. Mereu avea o privire blândă și luminoasă. Sufletul ei era plin de bunătate și înțelegere. Nu m-a certat niciodată, găsea cele mai mângâietoare cuvinte și când mă dojenea pentru unele pozne pe care le făceam. Mama era un înger trimis din cer pentru a mă ajuta să trec mai ușor peste greutățile vieții. Mama, cu a ei credință mare în Dumnezeu, ne îndruma, pe mine și pe surorile mele, apoi pe nepoatele și nepoții ei, pe calea cea dreaptă, sfătuindu-ne să ne încredințăm soarta în mâna Domnului, fiindcă El ne va sprijini. Ne repeta mereu că dragostea și închinăciunea față de

Dumnezeu ne vor arăta calea cea bună în viață. Mama era o carte sfântă ce stătea mereu la îndemâna noastră a copiilor, nepoților, neamurilor și consătenilor ei și dacă îi puteam citi și înțelege conținutul, pătrundeam ușor, ușor în taina Lui Dumnezeu.

Învăluit de dragostea și bunătatea neasemuite ale mamei, căutam să-i urmez întotdeauna sfaturile. Dar acum eu voiam la liceul militar, ea voia să mă țină aproape de ei. De dragul meu, văzând cât de mult îmi doresc acest lucru, a acceptat, dar numai ea a știut cum îi bătea inima de frică să nu pățesc ceva și câte lacrimi a vărsat de dorul meu.

Având acceptul părinților, drumul spre uniformă militară depindea numai de mine. Nu m-a speriat concurența aceea mare de care spunea domnul profesor Hânciu, aveam speranța că un loc va fi al meu. În cele cinci luni rămase până la examen nu vedeam în față decât matematică, română, istorie și o culegere cu probleme de

matematică, părinții scutindu-mă de orice alte activități în gospodărie. Efortul a fost răsplătit, reușind cu media 8,80, media minimă de admitere fiind 7,60.

Elev la liceul militar

— *Scoală-ți, dragul mamei, că diloc me trenu! Hai să mânci, Ț-am pus un blid cu zamă di croampi (o farfurie cu ciorbă de cartofi), un blid cu boți (sarmale) și scoverzi cu liptar (clătite cu dulceață). Acolo să fii smerit, să-ți dai silința să înveți și să ti rogi la Dumnezeu! Și să ne mai scrii câte-o scrisoare, că tari diparti mei și nu ni mai videm până la Crăciun! Știi că io n-am vrut să mei tătă viața cătană, c-am văzut cât o fost de greu când o fost tată-te și moșu-te în război.*

— *Da lasă-l, măi muieri, că iel nu me la război, me la școală și i-am zis să nu-și aleagă aviația, că acolo-i cel mai periculos, să margă la tunuri. Măi Sandru, dacă ai reușit la liceu aista și mei să-l începi, trebuie să-l și termini, greu, ușor, cum o fi, că altfel, în sat ești considerat ca un dezertor! Dacă nu-l termini, să știi că nici fetele n-o să se mai uite la tine, o să spună că nu vorbesc cu un laș, cu unul pe care l-o dat afară din armată. Nu-ți va fi ușor, dar să știi că pentru binele tău o să înveți. Nu sta lângă noi, să lucrezi la pământ, du-te și fă-te domn! Nouă ne va fi greu fără tine, speranța noastră la bătrânețe erai tu, dar mai bine du-te în lume și nu te chinui, ca noi, pentru un dărab de pită!*

Cu aceste îndemnuri părintești, care mă ardeau, de fapt, ca un fier roșu, am părăsit eu satul drag, familia mea, consătenii hâtri, în septembrie 1968, când am plecat la liceul militar. Mergeam la armată, dar nu pentru o perioadă de un an și patru luni, cum mergeau tinerii din sat la

cătănie, mergeam să port haina militară toată viața. Când feciorii mergeau la încorporare, în sat era mare eveniment. Înainte de a pleca, flăcăul organiza o sărbătoare, a lui, cu muzicanți și băutură, la care participa tot satul. Apoi, deplasarea la Comisariatul din Beiuș o făcea în două cocii (cărute) împodobite cu panglici și batiste multicolore, trase de cei mai frumoși cai din sat, de obicei ai lui Ghiurca Mnichi și Mirone Biti, împodobiți și ei cu clopoței și busuioc și așa mergeau la galop pe tot parcursul drumului. Într-una dintre căruțe se aflau hididișii (muzicanții) cu doba și în cealaltă, băiatul care mergea la încorporat (viitoarea cătană) și tinerii din sat care cântau și chiuiau pe toată durata călătoriei. Sătenii, mai ales copiii, ieșeau în uliță pentru a-i admira, iar femeile și fetele plângeau plecarea flăcăului din sat. Când îi vedeam, ziceam că abia aștept să ajung mare ca să merg și eu cătană, dar soarta mi-a scos armata în cale mult prea devreme.

Tata, ca și ceilalți oameni mai în vârstă din sat care au făcut războiul, aveau mare respect pentru uniforma militară, dar în același timp, și mare oroare. La sărbători, dar și pe la diferite munci, când se întâlneau, discuțiile lor erau mai mult despre armată, despre întâmplări din războiul dus pe teritoriul țării, dar și peste graniță, în Rusia, Ungaria, Cehoslovacia.

Amintirile lor din război erau relativ proaspete, trecuseră doar 15 - 20 de ani de la acele vremuri. Îmi povesteau cu mare durere, că la începutul celui de-al Doilea Război Mondial, Dictatul de la Viena din 30 august 1940 a împărțit județul Bihor în două părți. Partea central-nordică și cea de vest au intrat în componența Ungariei, iar restul județului a rămas la România. Zona Beiușului a rămas în Bihorul românesc, dar noua graniță dintre România și Ungaria era relativ aproape, pe la Tinca-Holod. Vreme de patru ani, din 30 august 1940 până în 25 octombrie 1944, aproape de această nouă graniță a fost multă

durere. În multe cazuri, granița a despărțit părinți de copii, neamuri, prieteni, cunoștințe, care nu se mai puteau întâlni, sfătui, întrajutora, nu mai puteau discuta. Sfârșitul războiului a adus o mare bucurie pentru locuitorii Bihorului, dar mai ales pentru cei care se aflau aproape de această odioasă și nefirească graniță.

Relatările lor erau cutremurătoare, noi, copiii, eram „ochi și urechi” și ne înfioram ascultându-i. Unii făceau mișcări cu mâinile, arătând cum veneau avioanele deasupra lor, aruncând peste tot câmpul flăcările morții, de care nu aveai cum să te ferești, ca să scapi cu viață, trebuia să ai noroc să nu te atingă. Uneori se întâlneau avioanele noastre cu avioanele inamice și „spectacolul” pe cer era îngrozitor, în final văzând cum unele din ele luau foc în aer și se prăbușeau ca niște torțe aprinse. Toți povesteau că, într-un război, la aviație este cel mai periculos, și din acest motiv mi-a atras atenția tata să nu merg la aviație.

Într-o duminică friguroasă de iarnă, un grup de patru bărbați, după ce veniseră de la biserică, povesteau în uliță întâmplări din război. Unul dintre ei era fără căciulă și dârdâia de frig ascultându-i pe ceilalți. Văzându-l, unul din grup îl întreabă:

— *Măi Gheorghie, de ce nu ți-ai luat căciula aia cu urechi, ca să nu-ți fie frig?*

— *De când am avut accidentul, nu o mai port!*

— *Ce accident?* - ziseră, deodată, toți bărbații în cor întorcând privirea spre el.

— *Mi-a oferit unul o palincă... și io nu l-am auzit...* Iarna, părinții, mai ales mamele, mereu ne atrăgeau atenția să ne îmbrăcăm bine, când ieșeam afară la joacă. ca să nu răcim. Uneori, și așa înfofoliți, ne mai îmbolnăveam și nu înțelegeam cum umblă desculță, din casă în casă după „de-ale gurii”, o țigancă pe zăpadă și spunea că nu îi este frig!

În perioada 1968 - 1972 am urmat „cu sânge”

cursurile Liceului Militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza, fiind prima promoție care a dat examen de admitere după terminarea clasei a VIII-a, deci prima promoție care „a mâncat pe pâine”, începând de la 15 ani, patru ani de instrucție, pregătire teoretică și pregătire militară. Până atunci, din 1962 când a fost reînființat și până în 1968, liceul a funcționat cu o durată a învățământului de numai doi ani, elevii fiind selecționați, prin concurs, din rândul claselor a X-a de la liceele teoretice din țară.

Drumul de la stația CFR Sudrigiu la Breaza, un orașel de pe Valea Prahovei, aproape de Sinaia, l-am făcut cu trenul personal în 25 de ore, timp în care aproape că nu mi-am desprins privirea de pe geam, pentru a admira peisajele pe unde treceam. Era prima oară când mă smulgeam din cuibul copilăriei mele dragi. Descopeream țara și eram uimit. Reperele din apropierea liniei ferate dispăreau așa de repede din fața ochilor, de parcă trenul mergea cu 250 km/h. După 25 de ani,

același traseu îl făceam într-o oră și jumătate cu elicopterul, dar reperele de pe pământ defilau așa de încet, încât părea că zbor cu 40 km/h.

Cum am ajuns la liceu, am primit uniformă, caschetă, șosete, pantofi, lenjerie intimă, cămașă și cravată, toate noi și pe măsura mea, hăinuțele mele civile le-am introdus într-un sac și le-am trimis acasă, prin poștă. Atunci am terminat cu „civilia”, începea o viață nouă pentru mine. Cu cravata a fost cel mai greu, nu mai purtasem niciodată așa ceva, nu știam cum să-i fac nod, dar m-au ajutat elevii din clasele mai mari, care veniseră să râdă de stângăcia noastră. Nu eram singurul care nu știa cum să facă nodul la cravată. Mi-am adus aminte de sonetul lui Eminescu: *„Ai noștri tineri la Paris învață / La gât cravatei cum se leagă nodul / De vin apoi și fericesc norodul / Cu chipul lor isteț de oaie creață...”* Dar eu nu eram la Paris, ci la **Liceul Militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza**. După ce ne-am îmbrăcat, ne-am uitat în oglindă și nu ne vedea să credem

cum am fost înainte vreme și cum arătam ca „boboci” ofițeri. Era o oglindă cât ușa de mare, nu ca aceea în care se uita tata când se bărberea, oglindă la care noi îi ziceam „cotătoare” și nu era mai mare decât un manual școlar. Nu mă mai săturam, privindu-mă, trăiam un sentiment deosebit, și nu m-am putut abține să nu-mi exprim mirarea în gând:

Ieri mulgeam vaca-n poiată, Astăzi port la gât cravată!

Mă gândeam la tata, ce va zice, ce sentiment va trăi când mă va vedea în uniformă mea militară și nu a vecinului meu! Mă gândeam și la mama, și-aș fi vrut să fiu lângă ea și să-i spun: „Nu mai plânge mamă după mine, aici, condițiile sunt mult mai bune ca acasă, numai că îmi este foarte dor de voi toți, mai ales de tine. O să-ți simt lipsa mereu!” Mă gândeam și ce-or zice copiii din sat când mă vor vedea cu costum și cu cravată la gât. La noi nu purta nimeni cravată, doar doi copii, domnișori le ziceam noi, din Timișoara și Arad,

care veneau în vizite la bunici. Încereau să se joace cu noi, dar la început erau tare stângaci. Se mirau de ce vedeau la noi, că parcă veneau pe altă planetă. Uneori auzeam dialogul dintre mamă și fiu și făceam ochii mari:

— *Mămica, de unde să aprind becul?*

— *Da, aici nu e curent, dragul mamei.*

— *Mămica, da unde-i televizorul?*

— *Nu există televizor, fiindcă nu e curent, odorul mamei.*

— *Mămica, da unde-i we-ul?*

— *În spatele grădinii, la 50 de metri, iubitul mamei.*

— *Mămica, unde mă spăl, unde-i ghiuveta?*

— *Îți bagă mami apă în lighean, și te speli.*

Nu știau să se urce într-un pom, nu umblau desculți, nu știau să înoate, nu puneau mâna pe insecte, nu știau să alerge, parcă dădeau cu stângul în dreptul, dădeau impresia că parcă erau crescuți în vitrine, în puf. Cum pățeau ceva, urlau și fugeau la mămica lor, spunând că și-au rupt

picioarul și le curge tot sângele, deși se vedea că era o simplă zgârietură. Nu erau căliți ca noi, copiii crescători la sat. Cu timpul se mai obișnuiau, dar atunci se termina vacanța și trebuia să mergă iar la viața lor, viață de coconi. Îmi aduc aminte de ziua când au introdus curent electric în sat. Noaptea, obișnuiți până atunci numai cu lumina lunii, lămpii și a lămpașului, ne minunam când vedeam că becul din vârful stâlpului dă atâta lumină. Ne minunam de parcă ar fi aterizat o rachetă cosmică la noi în sat. Noi, copiii, abia așteptam să vină seara, să se aprindă becurile montate pe stâlpi și să ne jucăm. Cel mai mult ne jucam „De-a valtăii”, un fel de oină.

La liceul militar ne aștepta o altă viață, un program prea dur pentru un copil de 15 ani. Dimineața, în locul cuvintelor calde, rostite de mama, cuvinte cărora mult timp le-am dus dorul, auzeam goarna, la sunetul căreia intra comandantul de pluton în dormitor și aprindea becul. Ca la o comandă venită cu viteza luminii,

noi trebuia să sărim repede din pat, ca niște arcuri de pușcă mitralieră, cu somnul încă în noi, și să executăm, la ordin, activitățile de dimineață, începând cu înviorarea, la bustul gol, pe platoul liceului, indiferent de temperatura sau vremea de afară. Tot la ordin ne culcam, la „poruncă” mergeam la sala de mese, la clasă, la dormitor, la adunări, la apeluri, la instrucție, iar deplasarea o făceam, în majoritatea cazurilor, în formație, în pas de defilare sau cu cântec. Vorba-ceeă: „Dacă-i ordin, cu plăcere!” S-a înregistrat cu noi o ciudățenie care vorbește mult despre puterea obișnuinței: ajunsesem să ne deplasăm în pas de defilare mai bine decât în pas normal. Printre primele cuvinte pe care ni le-a adresat comandantul de pluton au fost: *„-Nu mă priviți ca pe un șef, ci ca pe un prieten care are întotdeauna dreptate!... ”* Mare adevăr a spus. În cariera mea în armată, am observat că toți șefii sunt prietenii subordonaților, dar prieteni care au întotdeauna dreptate...

Comandantul ăsta de pluton a știut cum să ne ia de la început. Ne-a spus că aici e mai bine ca la pension, că o să trăim cea mai plăcută perioadă din viața noastră și de care o să ne aducem aminte tot timpul. A continuat cu cuvintele: *„Să știți că aici sunt femei de serviciu, fete cu vârsta între 16 și 18 ani, care o să vă facă paturile, o să facă curățenie în dormitoare, spălătoare, we-uri, pe holuri, în sălile de clase, laboratoare, prin curte, tot ele o să vă calce pantalonii, cămășile, lenjeria, o să vă coase nasturii, o să vă lustruiască pantofii, o să vă spele pe spate, dar să știți că ele sunt acum în concediu și până când o să vină, toate aceste activități chiar și altele, o să **trebuiască** să le executați voi!”* Nu știu cât concediu au avut fetele, fiindcă în cei patru ani de liceu n-au venit pe la noi...

Prima dată, când am intrat în sala de mese, am crezut că aici se organizează vreo petrecere, văzând cum era aranjată. Erau mese de patru locuri, cu scaune din lemn cu spătar. Pe ele erau

fețe de mese pe care stăteau, frumos așezate, un castron cu ciorbă, patru farfurii, polonic, un coș cu pâine, patru pahare, o cană cu apă, linguri, furculițe și cuțite în dreptul fiecărui scaun. Îmi ziceam că, poate, în prima zi, ne-au adus în popota ofițerilor și a profesorilor, ca să nu ne speriem prea tare, noi tinerii elevi, de viața ce ne va aștepta. Eu eram obișnuit cu mese mari, din scândură, pentru 20 de persoane, cu două bănci de-o parte și de alta, așa cum erau pe la noi, când erau nunți sau înmormântări. Și elevii din Oltenia se mirau. Ei se băgau sub mese, le numărau picioarele și se mirau de ce au patru picioare, fiindcă, ziceau ei, mesele în zona lor sunt rotunde și au numai trei picioare. *„Bre, la noi, în Oltenia, și casele sunt rotunde! – zice unul”*. *„Da, de ce sunt construite casele rotunde pe la voi?”* – întreabă un ardelean. *„Bre, ca să nu ne vorbească lumea pe la colțuri!”* răspunde olteanul. La restaurante nu mă dusesese nimeni niciodată, ca să văd că sunt și mese de patru persoane. Ne-am așezat la mese,

în ordinea stabilită de comandantul de pluton și, după servirea ciorbei, văd prin sală mare forfotă, ospătărițele, fete îmbrăcate toate în fuste albastre, bluze albe și cu un șort în față, defilau de la bucătărie către mese cu câte 12 farfurii fiecare, pline cu mâncare. Am crezut că e vreun act de demonstrație, fiindcă până atunci nu văzusem să ducă cineva mai mult de două farfurii, odată. Punându-ne farfuriile pe masă, în fața fiecăruia, mulți dintre noi ne uitam la mâncarea din ele și ne bucuram ce frumos arată. Unii, mai civilizați dintre noi, au luat furculița în mâna stângă și cuțitul în dreapta și mâncau cu atâta naturalețe încât ziceam că poate or fi stângaci de mânuiesc așa bine furculița cu mâna stângă. Alții, de la țară, văzându-i, deși nu procedaseră așa până atunci, ca să demonstreze că și ei știu să mănânce civilizat, s-au folosit tot de mâna stângă, luând furculița cu toată palma, într-o poziție ciudată încât aveai impresia că parcă ar vrea să o înfigă în cineva. Se vedea că în mâinile lor au stat mai mult sapa,

furca și lopata. Luau din mâncare și când o ridicau, jumătate din conținut cădea, dar nu în farfurie ci chiar pe pieptul lor. Și când să bage furculița, cu ce a mai rămas pe ea, în gură, o înfigeau în nas sau în obraz, atrăgând toate privirile asupra lor. Ca să nu pătesc ca ei, felul doi l-am servit cu lingura, și am observat că și alți elevi au procedat la fel. Mult timp ne-a trebuit, mie și altora ca mine, să învățăm cum se mănâncă civilizat.

De la masă ne-am deplasat la dormitor, unde erau 12 paturi din metal și peste saltele erau cearceafuri perfect întinse, nevăzându-se nicio cută, și câte-o pătură pe mijloc, împăturită în patru. „*Vedeți cum arată dormitorul? Așa trebuie să fie tot timpul! Până vin fetele din concediu, voi trebuie să rașchetați parchetul, să-l lustruiți cu ceară, să ștergeți geamurile, să ștergeți praful de pe tot mobilierul, să întindeți cearceaful ca să nu văd nicio cută!*” ne-a precizat comandantul de pluton, pe un ton care nu admitea altă variantă.

Eram deja militari vechi, aveam trei ore de când îmbrăcasem uniforma. Ne-a arătat, apoi, dulapurile din metal în care urma să punem hainele, spălătorul cu mai multe ghiuvete la care venea apă rece și apă caldă, we-urile și cabinele de duș, toate într-o curățenie perfectă. Mi se părea prea mare diferența față de condițiile mele de acasă, cu we-ul la 50 de metri de casă, cu ligheanul în care mă spălam, cu copaia în care făceam baie.

„Acum vă înmânez materialele de întreținere”-continuă comandantul, dându-ne, fiecăruia: prosoape, trusă cu ace, ață și nasturi, perie și cremă de ghetе, săpun, perie și cremă de dinți. Ultimele două articole nu mai folosisem niciodată. Acasă, mă spălam pe dinți cu degetul, pe care puneam un pic de sare și așa procedau toți copii de la țară, dar și oamenii mari, de unde bani ca să-i dea pe astfel de produse. Mulți dintre noi, atunci am văzut prima dată perie și pastă de dinți. Poate că și spălatul pe dinți cu sare, în

copilărie, a făcut să am dantura bună, ca să fiu apt pentru aviație.

Apoi, comandantul, ne-a întrebat ce meserie are tatăl fiecăruia. Cei dinaintea mea răspundeau ba profesor, ba doctor, ba ofițer, ba inginer, etc. Până să-mi vină rândul, văzându-l cât e de pontos, mă gândeam ce răspuns să-i dau, ca să fiu la înălțimea glumelor lui cu femeile de serviciu, dar în același timp să spun și adevărul. Timpul trecea, în minte nimic nu-mi venea, dar cum m-a întrebat, răspunsul l-am și aflat și profitând de faptul că la noi, la curte se zice ocol, i-am răspuns hotărât: *„Tatăl meu este șef de ocol”*, și nu l-am mințit fiindcă tata era șeful familiei, al gospodăriei.

După prima vacanță de vară, întorși la liceu, acest faimos comandant de pluton întreabă pe fiecare elev care este ultima carte pe care am citit-o în vacanță. Unii din fața mea spuneau titlurile cărților citite, alții că au uitat denumirea dar știu conținutul, iar când mi-a venit mie rândul, i-am răspuns: *„-Tovarașe sergent, ultima carte pe*

care am citit-o a fost una de călătorii". „Cum se numește?” mă întreabă el, iar eu am continuat: „Mersul Trenurilor” și după acest răspuns, mi-a propus să mă înscriu în gașca pontoșilor.

Puține erau momentele în liceul militar, când puteai să fii numai tu cu tine însuși, când puteai să te gândești la ființele dragi, la meleagurile natale, la unele amintiri plăcute. Un astfel de moment era seara, după ora stingerii, când, singur în pat, gândul îmi zbura în satul meu, re trăiam clipele petrecute alături de părinții mei, de surorile, soții și copii lor, de prieteni, de oamenii din sat și așa mă lua în brațe somnul și adormeam. Alt moment plăcut era în pauza mare, când fiecare clasă era adunată, în formă de U, pe platou și postașul venea cu scrisorile în mână și citea numele celor

care primeau. Mare era bucuria când ne auzeam strigați, pentru că strigătul acela era legătura cu satul natal sau cei dragi sufletului, după care, nerăbdători, găseam un loc unde să fim singuri și citeam conținutul lor de mai multe ori. Este greu de descris în cuvinte ce sentimente puternice trăiam când primeam o scrisoare, aceasta fiind singurul mod de comunicare cu persoanele dragi spre deosebire de azi, când toată lumea are telefon și fiecare sună când vrea, eludând sacra menire a cuvântului scris de către cei dragi. Intram pe porțile liceului în 12 septembrie și ieșeam pe 22 decembrie, dată când plecam în vacanța de iarnă. Făceam și sâmbăta cursuri, iar în timpul trimestrelor, foarte rar primeam învoire, pentru câteva ore, în oraș.

La liceul militar se organiza, într-o sâmbătă pe lună, reuniune (discotecă). Erau aduse, la noi în cazarmă, fete de la liceele civile din orașul Breaza. Fiindu-mi dor de balurile organizate la căminul cultural din comuna mea, la început, mă

duceam și eu la discotecă. Aveau aprobare numai elevii care nu primeau nicio notă sub 7 în luna respectivă, altfel erai consemnat. Fetele, se observa de la prima vedere că erau versate, că învățau în clase cu băieți, c-au participat mai des la astfel de activități, de multe ori veneau ele să intre în discuții cu noi sau să ne invite la dans. Noi, fiind îmbrăcați la fel, parcă eram niște frați gemeni, de multe ori fetele nu rețineau cu cine au vorbit sau dansat și se uitau ca speriatele după băiatul respectiv. Eu, obișnuit cu muzica mea populară din Bihor și cu vioara cu goarnă, la început mă descurcam mai greu cu mișcările pe care trebuia să le faci pe ritmul muzicii. Uneori mă duceam la membrii formației și-i rugam să cânte ceva apropiat de muzica populară din Bihor și la acele melodii eu dădeam tonul. Mi se alăturau și alți ardeleni, de la țară ca și mine, fetele prindeau repede ritmul, erau încântate de noutatea demersului dansant și de multe ori eram aplaudați la scenă deschisă pentru originalitatea

noastră în mișcări, pentru curajul de a o rupe cu obișnuința.

În 1971, am participat la parada militară, care a avut loc la București, cu ocazia zilei de 23 August, pe atunci cea mai mare sărbătoare națională a României. Tribuna pentru președintele țării, Nicolae Ceaușescu (despre care nu îmi închipuiam că am să-l transport mai târziu cu elicopterul prin atâtea și atâtea locuri din țară) și celelalte oficialități era construită în Piața Charles de Gaulle, pe atunci numindu-se Piața Aviatorilor. Înainte de ziua de 23 August, o săptămână ne-am antrenat cu mare râvnă la liceul militar și apoi încă o săptămână la București, împreună cu celelalte blocuri militare. Un bloc militar era format din 16 rânduri, pe fiecare rând câte 12 elevi, cel mai înalt elev având 1,80 m și cel mai scund 1,70. Afară era o căldură îngrozitoare de peste 35 de grade, iar noi eram îmbrăcați în uniformă, pantaloni bleumarin cu vipușcă roșie, haină albă și caschetă. Deși transpirația curgea de

pe noi gărlă la antrenamente, eram totuși foarte bucuroși și mândri că vom participa personal la defilarea de la 23 August, pe care, până atunci o văzusem doar la televizor alb-negru. Atunci, la acea paradă militară de neuitat am trecut în perfect și cadențat pas de defilare prin fața tribunei oficiale și deasupra noastră zburau avioanele și elicopterele militare. Peste ani și ani, la aceleași manifestări de Ziua națională, am participat de mai multe ori, dar în zbor, în formație de mai multe elicoptere, acestea aparținând atât M.Ap. N. cât și Ministerului de Interne.

În acele vremuri, în țară erau două licee militare: la Breaza și la Câmpulung Moldovenesc. La Breaza erau elevi din mai mult de jumătate din țară: Ardeal, Banat, Oltenia, Muntenia și Dobrogea.

Profesorul de română, Giurgincă Constantin, considerat de majoritatea elevilor cel mai bine pregătit cadru didactic din liceu, era un mare

iubitor de istorie și de folclor și a considerat că e păcat să se piardă un așa bogat potențial de istorie, tradiții și obiceiuri, astfel că a întreprins demersurile necesare și a înființat Cercul de folclor. Împreună cu soția dânsului, Giurgincă Elena, o profesoară de română de excepție, au reușit să coopteze la această activitate elevi din toate aceste zone, în special de la sate, satul fiind considerat rădăcina tradițiilor populare. Am făcut parte și eu din acest cerc și în fiecare vacanță m-am străduit să culeg de la cei mai bătrâni oameni din sat, multe din obiceiurile acelor locuri, mai interesante fiind de la Ioneș și soția lui, Martița Melenti, Todore Biti, toți născuți înainte de 1900, și de la părinții mei.

Liceul militar se află amplasat aproape de calea ferată Vașcău-sudrigiu-Drăgănești-Beiuș-București. Multe bucurii, dar mai multe întristări mi-au produs trenurile care treceau pe acolo. Bucurii, o dată la trei luni, când trenul mă ducea acasă și întristări, în fiecare zi, când îi auzeam

zgomoul roților și şuieratul pătrunzător și știam că merge în Bihor și pe mine mă lasă în locurile acelea străine.

În schimb, în liceul militar, condițiile de cazare, masă, echipamentul, învățătura, erau toate gratuite, iar nivelul de pregătire al profesorilor se considera a fi un model pedagogic. Liceul militar era, fără îndoială, printre cele mai bune dintre școlile României acelor vremuri. Iar asta chiar era o realitate! Cazarma liceului se întindea pe o suprafață de 5 ha și era compusă din 12 clădiri mari și impunătoare: comandament, săli de pregătire, dormitoare, cinematograf, sală de mese, sală de sport, laboratoare, etc. Condițiile erau mult mai bune decât cele pe care le-am avut eu acasă, la părinții mei, în satul meu, dar uneori mâncărurile mi se păreau a fi sarbede, îmi era dor de mâncărurile mamei, mai sărăcăcioase dar mult mai gustoase. După cum sarbede mi se păreau a fi unele activități. Acolo mă asemănam cu un animal sălbatic, prins din pădurea lui și dus la grădina

zoologică, unde condițiile de hrană, îngrijire și odihnă sunt mult mai bune, dar chinuitoare și toate îți fac viața foarte grea. Așa a fost și pentru mine, departe de casă, am avut de toate, dar mi-a lipsit esențialul: părinții, prietenii copilăriei, locul unde m-am născut, consătenii alături de care am copilărit, înțelepciunea bătrânilor din sat și, cel mai mult, graiul lor inegalabil.

În ciuda celor relatate, toți cei care am terminat liceul militar, păstrăm o nostalgie aparte vremurilor când îmbrăcam acea frumoasă uniformă. Asta pentru că eram tineri și aveam toată viața înaintea, iar greutățile erau mai ușor de suportat. Acea perioadă se poate asemăna cu nașterea la femei, o durere și un chin prin care trebuie să treci, ca să te bucuri, apoi, toată viața de rezultatul ei...

Uniforma de la liceul militar te maturiza repede și foarte mult. Când mergeam acasă, în vacanță, îmbrăcat în uniformă, mă opreau oamenii mai în vârstă din sat și-mi spuneau că au fost în

război și-mi povesteau multe întâmplări din acea perioadă. Odată, un vecin, Melente Petri Buțului, fiind și el ofițer, mă cheamă să-mi arate ce decorație a obținut în cel de-al doilea război mondial. Pe căput avea un afiș mare pe care scria: „*Câine rău*” și când am intrat în curte apare un cățeluș cât un pui de pisică, care nici nu știa bine să latre. „*Da câinele ăla mare și rău, unde e?*” – întreb eu. „*N-am niciun câine mare. Pe ăsta l-am cumpărat pentru fata mea, Anica, fiindcă mi-a fost drag, și ca să nu calce cineva pe el când intră în curte, am scris pe căput „câine rău”, făcându-l să fie mai atent pe unde calcă. Să știi că-i la noi Florica Ioanii Buțului, nevasta fratelui meu, și-ar vre să vorbească ceva cu tine. Îmi zice vecinul.*

— *Bună ziua, salut eu când intru în casă, și după ce dau mâna cu toți, nană Florică îmi zice: Măi Sandru, de când ți-o văzut pruncu nostru, Traian, în hainele alea militare, ne-a spus, mie și lui tată-se, Ioane, că el numai la aviație vre să margă. Eu și tată-se nu pre am vre, că-l avem*

numai pe el, dar nici nu-l oprim. El învață bine și-i ascultător și ne-o zis că vre să margă la Academia Militară Tehnică, vre să se facă inginer de aviație. Ce zâci tu, Sandru? Nu-i periculos acolo? Nană Florică, nu-i periculos, acolo-i concurență mare, da Traian va intra, fiindcă învață foarte bine. Lăsați-l să se ducă, așa voi avea și eu pe cineva pe acolo și împreună vom suporta mai ușor dorul de satul nostru! – îi răspund eu. Și, spre bucuria mea, Traianul Buțului a intrat la Academie, a ajuns un renumit inginer militar de aviație în București și fiind vecini de mulți ani, de multe ori ne întâlnim și depănăm cu drag amintiri din copilărie, în graiul nostru bihorean.

În sat erau mulți ofițeri, era satul cu cei mai mulți ofițeri din zona Beiușului. Cel mai mare, în grad, era Bota Aurel, care a trecut în rezervă cu gradul de general. Când venea acasă, aproape tot satul venea să-l vadă. *„O vinit acasă Aurelu Ancii! Hai să mem să-l videm! Am auzât că-i domn mare acolo la București!”*-vorbeau oamenii pe uliță,

când se întâlneau. Totodată, la nivelul țării, Lazuri de Beiuș este comuna cu cei mai mulți notari: Popa Ioan, Gârba Cornel, Măduța Adina, toți în Oradea, și Măduța Viorel – în Ștei, acesta fiind recunoscut că aplică cele mai mici tarife notariale.

În prezent, în țară sunt trei licee militare: la Breaza, Câmpulung Moldovenesc și Alba Iulia și la toate, promovabilitatea la bacalaureat în 2011 și 2012 a fost de 98,5%, adică din cele trei licee militare, doar patru elevi n-au luat bacalaureatul. Examenul s-a dat la liceele teoretice împreună cu elevii de la celelalte licee din localitățile respective, subiectele fiind aceleași. În aceiași ani, 2011 și 2012, promovabilitatea la nivelul țării a fost sub 50%. Regulile la liceul militar erau ca la fotbal. Cine rămânea repetent, primea cartonașul roșu și era eliminat, pleca definitiv acasă. Pentru o corigență primeai cartonaș galben, la două corigențe primeai cartonaș roșu și iarăși erai eliminat, plecai acasă. În fiecare clasă, la sfârșitul anului erau 3 – 5 elevi care primeau cartonaș roșu.

Locurile rămase libere se completau, prin examen de selecție, cu elevi de la liceele teoretice din țară. Și asta se explică în parte rezultatele foarte bune obținute la bacalaureat de către elevii liceelor militare.

În clasa a XII-a, înainte de a ne alege arma la care voiam să dăm examen, am fost duși în vizite la toate școlile militare din țară. Ne-au dus la tancuri-la Pitești, la artilerie-la Brașov, la infanterie-la Sibiu, la marină-la Constanța, unde ne-au fost prezentate frumusețile și avantajele armelor respective. Numai la aviație n-am fost, explicându-ni-se că acolo oricum e concurență mare și că nu e nevoie să ne mai prezinte avioanele și elicopterele pentru a ne atrage și influența să alegem această armă.

Asprimea cazonă din instituția militară făcea să ne comparăm cu o fată tânără, frumoasă și foarte săracă, nevoită însă să conviețuiască cu un bărbat arțăgos, urât, bătrân și foarte bogat-Armata. Pe timpul celor patru ani de „căsnicie”

din liceul militar, unii am vrut să știm și am aflat că acel om arțăgos are și un fiu tânăr, foarte chipeș, mult mai avut și foarte bun, pe nume AVIAȚIA. Așa se face că la admiterea la această armă ne-am înscris foarte mulți absolvenți de liceu.

Erau în egală măsură în sufletele noastre dorința și visul milenar al omului de a ZBURA, de a fi aidoma păsărilor, de a te apropia de cer și poate de bunul Dumnezeu... și poate o voluptate inegalabilă și care îți dă senzația unui triumf... iar noi, elevii militari, eram într-o competiție acerbă: care dintre noi se va înălța la cer, liber, fără a muri și va reveni pe pământ? Mulți dintre noi, doream să ne alegem o formă de viață deosebită, dar care implică în orice moment riscul morții fizice. Bucuria zborului e inegalabilă și este numai a ta, trăirile în înaltul cerului sunt fantastice, dar și durerea poate fi dramatică.

Aviația dă senzația

După ce am intrat la aviație, consătenii mă

priveau cu admirație și respect, văzând că am ajuns în elita armatei, dar mă priveau și cu teamă, spunând că dacă mai vine un război, piloții sunt primii care vor fi doborâți. Mirone Biti, un om tare de treabă, care ținea la mine ca la copiii lui, Cornel și Traian, îmi zicea: „*Du-te, Sandru, la aviație, că asta-i cea mai frumoasă meserie. Ce poate fi mai plăcut pe lumea asta decât să zbori, ca pasărea. Și io am vrut să mărg să mă fac pilot, dar nu m-o lăsat părinții, au zis să stau lângă ei să lucrez pământul, fiindcă, știi, că ei au avut pământ mult. Mai este unul de la noi, Aurelu*

Moțului îi zice, care-i inginer de aviație la București, cred că amu o ave gradul de colonel. N-o venit de mult prin sat, dar o să vă întâlniți voi pe acolo și o să afli mai multe de la el. Îi un om tare de treabă, n-o fost niciodată măreț, deși îi domn așe mare”.

De multe ori însă, AVIAȚIA, pentru mulți o fată morgană cu elice în loc de plete, și-a luat jertfe din rândul piloților. Mitul lui Dedal și Icar,

vestitele personaje mitologice care se înalță spre soare, dar care le topește fără știre ceara care leagă aripile, este poate prezent și acum în destinul camarazilor mei... Din fericire pentru mine, deși aviația mi-a oferit și momente dificile, unele fiind în zilele aceluia Decembrie 1989, bunul Dumnezeu mi-a dat zile să pot povesti ce s-a întâmplat.

În clasa a XII-a a Liceului Militar din Breaza eram 340 de elevi. Dintre aceștia, 200 ne-am înscris să susținem examen la Școala Militară de Aviație, specialitatea naviganți, de la Boboc, județul Buzău, pentru a deveni piloți militari. În urma vizitelor medicale, a probelor sportive și a examenului teoretic, am fost admiși doar... 34. Una din probele speciale pe care le făceam la vizita medicală era „*barocamera*”. Intram într-o cameră, unde ni se aplicau la nivelul mâinilor, picioarelor și pieptului electrozi pentru monitorizarea parametrilor organismului pe timpul desfășurării probei. Ne așezam pe un scaun

și se închidea ușa, ermetic. Apoi, din acea cameră se reducea presiunea progresiv, creându-se condițiile atmosferice similare înălțimii de 5.000 m. Aerul era atât de rarefiat și presiunea atât de redusă încât inspirai foarte greu. Ni se înregistrau cu mare atenție parametrii de funcționare ai organismului. După 15 minute ne urcam pe o bandă rulantă, pe care alergam

10 minute. Iar ni se monitorizau parametrii. Pe timpul simulării urcării și coborârii la și de la 5.000 m, la mulți li se înfundau urechile și aveau dureri. De asemenea, în barocameră unii nu rezistau și erau nevoiți să-și pună masca de oxigen. Aceștia au fost respinși.

Altă probă specială era „*scaunul giratoriu*”. Ne așezam pe un scaun special, ni se aplicau electrozii și eram învârtiți în toate direcțiile și planurile, orizontal și vertical, cu viteze variate. Dacă reușeai să termini proba fără să leșini sau să-ți fie rău, trebuia să stai în picioare, fără să te clatini și să urmărești cu privirea indicațiile

doctorului. La unii, chiar dacă terminau proba, în poziția în picioare, li se ducea capul ba într-o parte ba în alta. Toți aceștia au fost respinși. Mai gândiți-vă apoi la faptul că aceste probe deosebit de dificile, piloții le efectuează în fiecare an pentru a putea zbura.

În școală am zburat cu avioane și elicoptere și am executat salturi cu parașuta, toate senzațiile trăite în aer fiind greu de descris.

În primul zbor cu un avion militar, prevăzut cu carlingă dublă (două cabine), una în față pentru pilot și alta în spate pentru pilotul instructor, eram foarte emoționat, mă gândeam cum va fi acolo sus în înaltul cerului. De la decolare până după aterizare ești bombardat de senzații noi. În timp ce urcam, vedeam cum oamenii, clădirile și celelalte repere de pe sol, aflate în preajma aerodromului, se făceau din ce în ce mai mici, iar la 500 în înălțime, unele nici nu se mai vedeau. Totul arăta ca niște jucării pentru copii. Mă uitam la peisajele spectaculoase de pe sol, la parcelele

diferit colorate ca un joc de puzzle, la instrumentele de bord, comunicam cu ajutorul căștilor cu microfon.

ascultam mesajele turnului de control, toate astea mă făceau să trăiesc în altă lume. Acolo, sus, am uitat de toate grijile, de toate problemele cotidiene. Am avut o cu totul altă viziune, observam ceea ce de jos nu se poate vedea. Mă uitam în stânga și-n dreapta și aveam impresia că aripile avionului sunt uriașe, în comparație cu celelalte lucruri de pe pământ și mă gândeam cum vom mai reuși să nimerim pista, care se vedea departe jos, foarte mică. La coborâre, pe timpul venirii la aterizare, reperele tot creșteau ajungând

la dimensiunile normale. După aterizare, mă pișcam să-mi dau seama dacă imaginile pe care le-am văzut sunt vis sau realitate. Nu-mi venea să cred că e cu puțință să trăiesc asemenea sentimente. Emoția primului zbor se transformă treptat într-un sentiment de libertate amestecat cu putere, văzând de sus din ce în ce mai mică toată forfota și agitația pământească. Eram pe calul înaripat din poveste, care începea să mă ducă prin locurile visate în copilărie.

Au urmat apoi alte și alte zboruri în dublă comandă și vacanțe petrecute pe meleagurile natale. Erau plăcute și drumurile făcute cu trenul de acasă la academie. Ne întâlneam mai mulți elevi și povesteam ce am făcut în vacanțe.

Odată, pe când ne întorceam cu trenul de la Ștei la Buzău, după ce am trecut de Oradea, fiind frig în compartiment, unul dintre colegi a scos o sticlă de palincă și am închinat pe rând, alături de urări: „*Multă sănătate*”, „*zbor fără incidente*”, „*să avem noroc în dragoste*”, etc. Pe la Huedin am

observat că pe culoar erau doi băieți, care se tot uitau în compartimentul nostru. Nu știau cum să intre în vorbă cu noi, ca să le dăm și lor să bea. Unul dintre ei, mai curajos, deschide ușa și zice: *„Pe mine mă cheamă Vasile!”* Colegul meu, Gavrilă, un beiușean hâtru, responsabil cu buna dispoziție, îi răspunde foarte serios: *„Mă, dacă te cheamă, du-te!”* Ne-am pus cu toții pe râs, auzind răspunsul lui genial, dar Vasile, a făcut fețe, fețe, neașteptându-se la așa replică. Tot Gavrilă l-a salvat, întrebându-i pe cei doi dacă nu vor să vină în compartiment cu noi, că ne înghesuim și le facem loc. Au acceptat cu bucurie invitația și cum s-au așezat, ne-au spus că sunt din Calafat. Am închinat și le-am dat sticla să bea și ei, Vasile fiind primul. Cum a băut, trenul a intrat în tunel, făcându-se întuneric în compartiment. Vasile, speriat întinde mâna în care avea sticla și-l auzim strigând către prietenul lui: - *„Măi Gheorghe, să nu bei că orbești, lichidul ăsta îți arde stomacul și-ți ia vederea!”* Mare i-a fost bucuria când trenul a

ieșit din tunel și a văzut din nou. - „Bre-zice Vasile-și noi, oltenii, facem palincă, da' n-are mai mult de 38 de grade”. - „Măi Vasilezice un alt coleg, Andru Marțian din Valea Neagră, un sat de lângă Ștei, - *acea-i febră, nu palincă*”. Nefiind obișnuiți cu palinca adevărată, tot bând câte un pic din ea, s-au afumat binișor și Vasile a început să cânte: „*M-a făcut muica oltean, măăă!*” și imediat, Andru îi zice: „-ivo, amu, *iart-o și tu!*” Pentru durerile de stomac, am scos o bucată de slănină, brânză și ceapă și-o pâine coaptă în cuptor. Vasile și Gheorghe au scos și ei un pachet cu mâncare și două fire de praz, spunând că asta-i leguma specifică oltenilor. Era prima dată când noi, bihoreni, vedeam așa ceva și le-am zis, fără să știm ce e, că ne e frică să nu orbim dacă mâncăm asemenea legumă. Cu timpul am consumat și am constatat că este foarte bun.

Măi, ce repede trece timpul împreună cu voi! Iată că am ajuns la Mediaș! Și sticla-i mai plină de jumătate! Hai noroc! zice Vasile, și mai trage o

înghițitură de palincă și apoi continuă: Aici, prin apropiere, la Ocna Sibiului, am venit anul trecut cu prietenul meu, cu Gheorghe, pentru o săptămână la băi. Eu nu știu să înot și intram în apă unde era mai mică. Prietenul meu a intrat unde era lacul mai adânc și, la un moment dat făcea semne disperate și striga după ajutor. Pe mal erau doi bețivi care-au sărit imediat în lac și l-au scos la mal. L-au apăsât pe Gheorghe de câteva ori pe piept până i-a ieșit un pic de apă pe gură, după aceea unul dintre salvatori a scos dintr-o geantă o sticlă de vodcă și după ce a tras din ea două înghițituri, îi zice camaradului meu: „*Vezi, așa pățești dacă bei apă!*” și-l văd că închide ochii și mai trage o înghițitură. Văzându-l, l-am întrebat de ce închide ochii când bea? Știți ce mi-a răspuns? „*Fiindcă mi-a zis doctorul că alcool nu trebuie să mai văd niciodată, dacă vreau să mai trăiesc!*” Măi băieți, zice Gavrilă, eu vă propun să ne culcăm un pic, fiindcă, uite, am ajuns la Sighișoara. Stați, zice Gheorghe, să vă povestesc

ce-am văzut într-o seară, când mă plimbam în acea vacanță cu Vasile, pe o uliță din Ocna Sibiului. Era trecut de ora 23.00 și în fața unei case era un băiat și o fată. Când am ajuns în dreptul lor, se deschide un geam, o femeie scoate capul și zice: – *„Da, lasă-l odată, măi Ileană, pe Ion și hai în casă!”* – *„Da, l-am lăsat o dată, măi mamă, dar Ion mai vre o dată!”* – răspunde fata, iar eu cu Vasile, auzind aceste vorbe, ne tot întrebam, unde l-o fi lăsat Ileana pe Ion!?

Gavrilă, colegul meu, era tare șugubăț și făcea multe poante. Odată, am intrat cu el într-un aprozar, unde erau două vânzătoare tinerele. Gavrilă se duce la ele și le întreabă: *„Aveți pește?”* Fetele, mirate de întrebare, se uită la el și-i răspund: *„Nu avem!”* – *„Bine, de azi înainte eu sunt peștele vostru!”* spuse el, râzând, dar nu mult i-a lipsit să fie pocnit cu câteva roșii în față.

Pe vremea aceea, pe colegul nostru îl chema Silaghi Gavrilă, nu se sinchisea de tonalitatea maghiară a numelui său, dar la Revoluția din 1989

unii vecini au vrut să-l linșeze, strigându-i: „*Bozgorule! Teroristule!*”, el neștiind o boabă în limba maghiară, numele său fiind luat după al bunicilor săi, nume care a fost maghiarizat, Silaghi însemnând Sălăjan. După revoluție și-a schimbat numele în „*Ardelean*”, un cuvânt care-i era drag și la care mereu se gândea când cutreiera mările și oceanele la bordul navelor militare.

Altă dată, într-o învoire, mă plimbam cu un coleg pe străzile orașului Buzău și la un moment dat, acesta mă întreabă care-i diferența dintre un milițian și un măgar. Îi răspund că nu știu, dar în spatele nostru era un milițian, care auzind întrebarea, se repede la colegul meu, îl ia de piept și-i zice: „*Care mă, care-i diferența? Zi că te sparg!*”. Colegul, speriat zice: „*- Niciuna!*”, „*Așa mă, altă dată ai grijă ce vorbești!...*”

Botezul aerului

După aterizarea din primul zbor executat în simplă comandă, adică numai eu în avion, colegii m-au luat în brațe, m-au dezbrăcat de combinezonul de zbor și m-au aruncat, cu spatele, peste o grămadă de mărăcini, făcută din timp, de noi, în acest scop. Acest ritual se numește „*botezul aerului*”, care se spunea că poartă noroc, și se aplică tuturor piloților, după primul zbor în simplă comandă!

Acolo sus în cer ești numai tu și avionul. Trăirile sufletești sunt uluitoare, indescritibile, de neuitat. Toată lumea se uită la tine și totuși nu te vede nimeni. Tu te uiți la toată lumea și totuși nu vezi pe nimeni.

Tot atunci, în acea perioadă, am efectuat și primul salt cu parașuta.

După ce ne-am însușit, la sală, cunoștințele privind dirijarea parașutei în aer, cum se pliază, ce trebuie făcut în caz de pericol, am fost echipați cu o parașută mare, principală, în spate și una mică, de rezervă, pe burtă, în față. Am urcat, în serii de câte 8 elevi într-un avion AN-2, am fost instruiți cum să procedăm și avionul a urcat la 4.000 de metri. Înainte de decolare, ca să destind atmosfera, îl întreb pe instructorul care la sfârșit ne-a mai spus câteva cuvinte de îmbarbare.

— *Tovarășe căpitan, cum ați zis să procedăm dacă nu se deschide, automat, parașuta?*

— *Tragi, hotărât, de mânerul verde!*

— *Și dacă nici după asta nu se deschide?*

— *O aduci înapoi și ți-o schimb cu alta!...* –
răspunde instructorul, prinzându-se că am pus

întrebarea doar ca să destind atmosfera.

La sol și pe

H produsese schimbarea timpul urcării, era un pic de veselie între noi, dar la 4.000 în veselia și buna dispoziție au dispărut, la noi se la față, putându-se citi pe chipurile noastre emoția și teama. Ușa la avion s-a deschis, parașutele principale fiind legate printr-o funie de o bară din avion, care, după saltul din avion, deschidea automat parașuta. Noi trebuia să sărim la semnul instructorului, care stătea lângă ușă. Eu eram al doilea în serie. Primul s-a apropiat și când a ajuns în dreptul ușii și a văzut hăul de sub el, s-a tras înapoi, dar instructorul l-a prins și i-a făcut vânt. Am auzit „-Ăăăă” și am fost chemat de instructor să mă deplasez la ușa avionului.

Când am ajuns și am văzut reperele minuscule de pe sol, am zis că trebuie să fii nebun ca să sari, dar n-am apucat prea mult să mă gândesc, deoarece, împins de instructor, până când s-a deschis parașuta, am trăit cele mai

teribile sentimente din viața mea de până atunci. Dintr-o poziție cu capul în jos și la o viteză de 200 km/h, în câteva secunde, brusc am simțit o smucitură și m-am trezit în aer, în poziție normală cu capul în sus, și parcă stăteam într-un fotoliu. Până la aterizare am făcut 11 minute, timp în care am trăit senzații de vis. Parcă eram o pasăre zburătoare și aveam senzația că rămân multă vreme agățat acolo sus, în înaltul cerului, nesusizând coborârea, viteza părându-mi-se foarte mică. Fiind senin, vedeam pe o rază de 70 de km, deci dacă eram atunci deasupra comunei natale, Lazuri de Beiuș, zăream și Oradea.

În cele câteva minute intense, petrecute acolo sus, mai aproape de bunul Dumnezeu, am simțit că lumea este a mea, că am reușit să transform visul de copil în realitate. Ce vedeam parcă era rupt din povești. Aveam în față un tablou cu toate formele de relief, cu orașe și sate mai mari și mai mici. Apoi, aceste forme creșteau și apăreau și altele. Se distingeau parcele de

pământ diferit colorate, funcție de recolta semănată, se distingeau lacurile și apele curgătoare, apoi se iveau șoselele și căile ferate, apoi vedeam mașinile ca niști virgule și trenul ca o râmă, apoi apăreau în tablou oamenii ca niște puncte, care cu timpul creșteau și-i vedeai la diferite activități sau cum îți fac cu mâna.

Apropiindu-mă de pământ, m-am orientat, funcție de repere și am ochit locul unde trebuia să aterizez. Am comandat parașuta, trăgând de comenzile de pe chingile laterale, însă vântul bătea destul de tare și am aterizat mai departe, într-un lan de porumb, exact în mijlocul unui grup de persoane care culegeau porumb. Una dintre femei din grup zice, adresându-se unei fete: *„Măi Ileană, te plângeai că n-ai cu cine te căsători. Iată, Dumnezeu ți-a trimis un mire din cer!”*

Eu am aterizat bine, dar alți colegi au avut mare ghinion: au căzut prin copaci, în apă sau peste unele clădiri, fracturându-și mâinile sau picioarele.

După primul an, trebuia să trecem pe avioane supersonice, care zboară cu peste 2.000 km/h, la peste 10.000 în altitudine sau pe elicoptere. Am ales elicopterul. De ce am ales elicopterul? În 1970, aviația noastră militară a fost dotată cu elicoptere de tip francez, Alouette, considerate un fel de taxiuri de lux, aeriene. Se construiau la întreprinderea de Construcții Aeronautice Ghimbav-Brașov, în cooperare cu francezii, sub denumirea de IAR-316 și se zvonea că fiecare prim-secretar județean va primi câte un elicopter la dispoziție. Naivul de mine mă și vedeam că voi ajunge să zbor cu primul secretar al județului Bihor deasupra meleagurilor natale.

Elicopterul urcă până la 5.500 m, dar zboară

și la 1 - 20 m, înălțime la care, peste ani, zburam eu deasupra satelor comunei Lazuri de Beiuș și împrejurimi. Elicopterul, cu care survolam acele meleaguri, este de tip MI-17, fabricație rusească, are o greutate de 13 tone, două motoare turbopropulsoare, consumă 800 l petrol dublu rafinat (kerosen) într-o oră, zboară cu 250 km/h și ridică de la sol o greutate de 4.000 kg. Are trei rezervoare de combustibil, unul dintre ele este căptușit în interior cu un material spongios care nu permite să se scurgă rapid tot petrolul în caz că este găurit în aer, astfel ca piloții să poată ateriza urgent în astfel de situații.

Elicopterul este pilotat de un echipaj format din doi piloți și un mecanic de bord. În fiecare zbor, pilotul care are funcția cea mai mare, iar la funcții egale, cel care are gradul mai mare, este comandant de echipaj în acea misiune. Pentru pornirea motoarelor este necesar a se cupla peste 50 de contacte. Are o elice portantă, montată deasupra, care în rotație descrie un cerc cu

diametrul de 25 în și, acționând cu comenzile din cabină asupra ei, elicopterul poate urca, coborî, se poate înclina stânga-dreapta și poate zbura la punct fix sau la orizontală. În spate mai are o elice, cu diametrul de 3 m, cu ajutorul căreia se controlează direcția de zbor și se execută virajele.

La fiecare 1.000 m, pe verticală, temperatura aerului scade cu 6,5 grade, astfel că atunci când la sol temperatura este de +26 grade Celsius, la 4.000 în înălțime, zburam la o temperatură a aerului de zero grade. Elicopterul are 26 de locuri pentru pasageri. Pentru curiozitate, astăzi, cel mai mare avion de pasageri din lume este Airbus A 380, cu o lungime de 73 metri și cu 550 de locuri.

Mai în glumă, mai în serios, aş zice că în el ar intra toți locuitorii din satul meu natal, Lazuri de Beiuș, împreună cu cei din satul apropiat, Băleni.

Dragoste la prima vedere

În ziua de 23 august 1975, am fost înaintat la gradul de locotenent. Ajuns acasă, după ce mi-am îmbrățișat părinții și surorile, tata mi-a zis că în

ziua aceea se însoară prietenul meu din satul Pântășești.

Horje Vasile, secretar al primăriei comunei Drăgănești, cea mai mare comună din România, formată din zece sate și că sunt invitat la nuntă. Acest prieten, care are o pregătire juridică și administrativă excepțională, este cel mai longeviv secretar de primărie din țară, fiind încadrat pe această funcție din 1972; și astăzi la primărie tot el este secretar.

Abia am așteptat să merg la o petrecere bihoreană, așa că după ce am mai discutat cu membrii familiei, am plecat la nuntă, unde erau adunați peste 250 de persoane, tineri și vârstnici, așezate la mese într-un cort mare, împodobit pe pereți cu cergi și feleguțe în motive populare, specifice zonei Beiușului.

În mijlocul cortului erau muzicanții cu higheghi (viori) cu goarne, taragoate, clarinete și doba; cântau hore de-ale noastre bihorene, iar lângă ei perechile de dansatori jucau pe ritmurile

muzicii.

Fetele erau toate arătoase, în ochi mi-a sărit însă, chipul uneia de o frumusețe uimitoare. Stătea la o masă împreună cu sora, cumnatul și fratele ei. Avea un chip de înger. A fost dragoste la prima vedere. Am aflat, de la mire, că este în clasa a XII-a la Liceul „Samuil Vulcan” din Beiuș, că învață foarte bine, că o cheamă Horj Marioara, că părinții ei, Lica și Ana Evi, sunt bine văzuți și respectați în satul lor, Țigăneștii de Beiuș, și în întreaga comună. Pe mine, atunci, nu mă interesau părinții ei, mă interesa ea. Nu mai aveam răbdare, așa că l-am rugat să-mi facă cunoștință cu ea, aleasa inimii mele. Cum nu mă puteam sătura de frumusețea stelelor din nopți senine, așa nu mă puteam sătura de chipul ei angelic. Pe ea o vedeam cea mai frumoasă stea de pe cer. Eram mai emoționat ca la primul zbor sau primul salt cu parașuta, mă treceau fiori prin piept, inima-mi bătea ca arsă, simțeam o senzație unică, de nedescris. Am plecat cu mirele la masa

lor, m-a prezentat ca unul din cei mai buni prieteni ai lui și, apoi, i-am rugat să-mi dea voie să mă așez lângă ei. Am discutat despre una, despre alta, dar privirea îmi zbura mereu la Marioara și cum o vedeam, chipul mi se lumina. Era cea mai frumoasă floare. Am invitat-o la joc (dans), moment în care ea s-a uitat la soră ei, Silva, așteptând parcă o aprobare, care a și venit: „*Du-te, dacă te-a invitat!*” În timpul jocului, ținând-o cu mâinile de mijloc, i-am spus la ureche, altfel neauzindu-mă în hărmălaia făcută de muzicanți și de celelalte perechi de dansatori, cât e de frumoasă, că locul ei este în paradis, dar ca să nu se simtă rău aici pe pământ, am rugat-o să-mi dea voie să am eu grijă de ea. Și mi-am luat rolul foarte în serios, pentru că de atunci am rămas împreună. I-am zis multe în seara aceea. Ea mai mult mă asculta, zâmbea și se îmbujora. Doamne, frumoasă mai era.

Am plecat de la nuntă amețit de fericire. Eram nerăbdător să vină ziua de joi, ca să ne

întâlnim în Beiuș, așa cum ne înțelesesem. Zilele treceau foarte greu, nu mai aveam astâmpăr, chipul ei de înger îmi apărea mereu în fața ochilor. Nu puteam uita clipele când în timpul dansurilor o strângeam în brațe tare și mai tare și mai tare și ea se îmbujora toată. Mă culcam și mă sculam cu ea în gând. Doamne, ce mult îmi lipsea. Voiam să am aripi să pot zbura la ea, să-i spun ce mult o iubesc și că nu mai pot trăi fără prezența ei. Îi mulțumeam lui Dumnezeu că mi-a adus-o în cale și-n același timp îl rugam să ne unească pentru toată viața.

După doi ani ne-am căsătorit și pot spune că am trăit și trăiesc, alături de ea, una din cele mai frumoase povești de dragoste din lume.

Cu Ceaușescu în misiuni de zbor cu elicopterul

Selecționarea la Flotila Aeriană Prezidențială

Flotila Prezidențială a luat ființă în anul 1971 și era compusă dintr-o escadrilă de avioane lung și

mediu curier, dintre cele mai moderne. Boeing-707, IL-62, IL-18 și AN-24 – toate amenajate în variantă VIP, și o escadrilă de elicoptere: Alouette, Daufin, Pumatoate trei de fabricație franceză și MI-8, elicopterul cel mai mare, de fabricație rusească, toate elicopterele fiind amenajate în variantă VIP.

În 1980 erau doar patru echipaje de elicoptere iar misiunile de zbor cu elicopterul se înmulțiseră foarte mult. În acel an, după executarea unei misiuni cu două elicoptere cu familia Ceaușescu, piloții din echipaj nici n-au ajuns bine la domiciliu, că a fost o altă solicitare de la cancelaria președintelui – executarea unei noi misiuni de zbor cu două elicoptere. Responsabilii au fost nevoiți să raporteze că nu sunt în măsură să execute misiunea, fiindcă nu sunt piloți disponibili. Atunci, Nicolae Ceaușescu ar fi zis: „*Cum, eu șeful statului nu sunt în măsură să execut misiuni când vreau, cu ce vreau? Luați măsuri și măriți efectivul piloților, selecționându-i*

de la armată!” Așa a început campania de selecționare a 6 piloți pentru Flotila Prezidențială, din cele 5 unități de elicoptere câte erau în acea perioadă în țară: Urziceni, Constanța, Boteni, Caransebeș și Sibiu.

Așa că în anul 1980 am fost selecționat și transferat ca pilot de la Unitatea de aviație Sibiu la Flotila Aeriană Prezidențială, singura unitate care zbura numai cu familia Ceaușescu și președinți ai altor state care veneau în vizită în țara noastră.

Câteva criterii pe care trebuia să le îndeplinească piloții pentru a ajunge la Flotila Prezidențială:

— Să aibă originea socială sănătoasă, fiind verificate familiile și neamurile piloților și soțiilor acestora, luându-se relații despre ei de la locul de muncă și vecini.

— Să fie apți medical, vizita medicală specifică piloților se făcea din 6 în 6 luni.

— Să aibă o rezistență fizică sporită.

- Să aibă aptitudini excelente de zbor.
- Să ducă o viață exemplară de ordonată.
- Să nu aibă niciun fel de probleme în familie. Să reziste la stres și la un program de lucru prelungit, având în vedere că acolo știai când mergi la serviciu dar nu știai când te întorci acasă.

După verificările efectuate, am fost anunțat că mă număr și eu printre cei 6 piloți admiși.

Au fost luate relații de la vecini și colegi de serviciu ai părinților, fraților și surorilor, frații și surorile tatălui, frații și surorile mamei, copiii acestora, soții surorilor precum și ai soției și neamurilor ei de sânge. Nici nu știam dacă să mă bucur sau nu, fiindcă în acea vreme eram în Ardealul meu drag, la Unitatea de elicoptere din Sibiu, deși avantajele mutării la Flotila

Prezidențială erau tentante. Mergeam să zbor cu președintele țării și membrii familiei lui, eram încadrat pe funcția de locotenent-colonel, deși eu aveam gradul de locotenent major, salariul

creștea cu încă jumătate, urma să zbor de cinci ori mai mult ca la armată și primeam casă în București, în cartierul Băneasa, în cel mult trei zile de la sosirea în unitate. Cartierul Băneasa atunci se construia. Apartamentele erau spațioase în blocuri cu 3 și 4 etaje. Am primit un apartament cu două camere chiar în prima zi când am ajuns la flotilă. Le-am cerut să-mi dea cu 3 camere, fiindcă aveam un băiat și soția era gravidă. Mi-au răspuns: *„În momentul de față nu avem disponibile decât cu două camere și trebuie să te muți în el, deoarece președintele Nicolae Ceaușescu a dat dispoziție ca toți piloții să se mute urgent în acest cartier. Când se vor construi, o să primești un apartament cu trei camere”*. Într-adevăr, după câteva luni, am primit un apartament cu 3 camere.

Până atunci, piloții existenți la Flotilă aveau apartamente în diferite cartiere din București, dar pentru a crește operativitatea executării misiunilor, s-a luat măsura ca și aceștia să predea

apartamentele în care locuiau și să primească și ei altele, mai confortabile, în cartierul Băneasa, cel mai aproape cartier de sediul Flotilei Prezidențiale, sediu care se afla aproape, pe Aeroportul Internațional Otopeni. Tot pentru creșterea operativității, fiecare pilot am primit câte o stație de recepție tip „*Motorola*” de mărimea unui telefon mobil, pe care eram obligați să o purtăm în permanență cu noi. Când eram sunați pentru a executa vreo misiune de zbor, aceasta vibra, neputându-se vorbi cu ea și noi știam că trebuie să ne prezentăm, în cel mai scurt timp, la unitate.

Acum erau 7 echipaje de elicoptere. Eu am fost repartizat să zbor pe elicoptere PUMA, variantă VIP, care prezenta un grad de confort sporit și avea o

capacitate de 10 locuri, din care două fotolii mari pentru Nicolae și Elena Ceaușescu și dispunea de garderobă, bar, lavoar și WC, precum și o masă de lucru așezată între cele două fotolii mari, pe ea fiind așezate telefoane cu care președintele putea vorbi cu echipajul sau cu cei de la sol.

La Unitatea de elicoptere de la Sibiu zburasem tot pe elicopter PUMA, variantă militară, echipat cu tunuri, puști mitralieră și blocuri cu proiectile reactive nedirijate aer-sol.

Zborul de antrenament la Flotilă

În prima zi, când am mers la serviciu, comandantul flotilei convoacă toți piloții, ne

prezintă pe noi, cei șase piloți proaspăt veniți și apoi ne comunică: „*Mâine este o misiune de vânătoare cu președintele României, Nicolae Ceaușescu în județul Covasna.*

Participă două elicoptere șiechipajele planificate sunt formate din: maior Popa Alexandru...”, și îi enumeră pe toți ceilalți. În sală atmosfera era calmă, cu excepția mea, care am rămas mut de uimire când mi-am auzit numele, și a celorlalți cinci piloți tineri, care se uitau la mine și nu înțelegeau când m-au avansat maior și cum de sunt deja desemnat să execut o misiune atât de importantă așa de repede.

Nedumerirea a fost clarificată însă imediat de comandant, care văzându-ne, pe mine că făceam fețe, fețe și pe ceilalți colegi, ne-a spus că în unitate mai este un pilot care poartă acest nume, continuând: „*-Acum sunteți doi piloți cu același nume: maior Popa Alexandru și lt. maj. Popa Alexandru. Vedeți cum o să vă deosebiți și cum o să completați foile de zbor, când o să*

zburați împreună! Între nume și prenume, puneți inițială tatălui!”

La Flotilă, în primele cinci luni am executat numai zbor de instrucție și perfecționare. Instructorii de zbor ne luau și ne duceau să aterizăm în munți, în locuri unde nici nu credeai că poate să intre elicopterul. Unul dintre instructori, col. Fitcal Mihai, ne spunea: *„Ce credeți că aici o să zburați numai când e cer senin și o să aterizați doar pe aerodromuri!? Nu, o să executați misiuni în cele mai grele condiții meteorologice și o să aterizați, de multe ori, unde președintele o să vă solicite din aer și nu o să faceți față dacă nu sunteți foarte bine pregătiți!”* Câtă dreptate avea domnul colonel! Asta am constatat mai târziu.

În 1980, în primele săptămâni de când eram la Flotilă, aproape în fiecare zi, Nicolae Ceaușescu venea și executa misiuni cu elicopterul, ba în vizită de lucru, ba în misiuni de vânătoare, încât, dacă nu-l cunoșteai, ai fi zis că și el este pilot al

Flotilei și trebuie să vină zilnic la program să execute zbor.

Interesant este curajul lui pentru zbor în condițiile în care, în 1957 a avut un accident de aviație. În noiembrie 1957 o delegație românească de nivel înalt, care mergea la Moscova pentru a participa la celebrarea Marii Revoluție Socialiste din Octombrie, a fost victima unui accident aviatic, din care Ceaușescu a scăpat nevătămat. Avionul, cu echipaj rusesc, care transporta delegația românească, s-a prăbușit aproape de aeroportul din Moscova și din 11 oameni aflați la bord, au murit 4 persoane, printre care și ministrul de externe de atunci, alții fiind grav răniți. Doar Ceaușescu a scăpat cu câteva răni ușoare. În urma anchetei, vinovați au fost găsiți piloții sovietici. În acea perioadă, conducătorii României zburau cu avioane și echipaje puse la dispoziție de ruși. Ca urmare a acestui accident, la scurt timp, România, ajungând la concluzia că tot mai buni sunt piloții români, și-a creat propria

flotilă aeriană pentru transportul conducătorilor.

De fapt, Nicolae Ceaușescu prinsese mare drag față de zborul cu elicopterul și mă mir că nu a încercat să piloteze și el. N-a făcut-o, dar în schimb băiatul lui, Nicu Ceaușescu, a îmbrățișat această meserie, făcând zbor la Academia Militară de Aviație de la Boboc-Buzău și obținând brevetul de pilot pe avionul românesc IAR-823, în 1976, la un an după mine. Instructorii îl catalogaseră drept un pilot capabil cu reale calități de pilot. Nicu Ceaușescu avea atunci 25 de ani, fiind cel mai în vârstă dintre noi.

Instructorul lui de zbor spunea că atunci când venea Elena Ceaușescu la băiatul ei în unitate, unde avea un apartament de protocol, îi verifica imediat frigiderul, fiindcă știa că era pilangiu. Frigiderul era plin ochi numai cu apă minerală și, tot timpul, printre sticlele de acolo mai era strecurată și câte una de vodcă. Maică-sa, când venea pe la el, deși se uita în frigider, nu a observat niciodată. În unitate, Nicu purta

uniforma militară, saluta superiorii, dădea dovadă de modestie și făcea și instrucție. Dovedea respect și față de colegii lui grupă. Nicolae Ceaușescu, văzându-l că poartă uniformă kaki, ca și la trupele de uscat, a cerut ca la aviație uniforma să fie schimbată în culoare albastră, culoarea cerului senin, culoarea mediului în care piloții mânuiesc păsările zburătoare.

Și așa s-a și întâmplat, din 1976 uniforma piloților a fost schimbată în culoarea azurie a cerului.

La Flotila Prezidențială

Condițiile de pregătire, masă și cazare la Flotila Prezidențială erau foarte bune. Existau 6 garsoniere utilizate, unde echipajele se odihneau când stăteau noaptea în unitate.

Când am văzut prima dată aceste garsoniere, am întrebat dacă nu sunt cumva pentru musafirii lui Nicolae Ceaușescu. Și erau cel puțin 5 nopți pe lună când, fiind de serviciu, noi, piloții, dormeam acolo, pentru ca în cazul în care ar solicita

Ceaușescu să se execute vreo misiune, să fim cât mai operativi.

De fapt, condițiile de muncă în întreaga aviație sunt foarte bune. Un pilot militar beneficiază de o alimentație deosebită, norma de hrană fiind de 5500 calorii pe zi, din ea nelipsind ciocolată, cafea, lămâi, portocale, miere de albine. Piloții au în program, în fiecare zi câte o oră și jumătate pregătire fizică, unde se fac antrenamente specifice și diferite jocuri, pentru menținerea condiției fizice.

În fiecare an, piloții militari și civili, susțin un examen de brevetare, testele constând în cunoștințe teoretice, practică în zbor și pregătire fizică. Cine ia sub nota 7 la una din probe este oprit de la zbor și repetă examenul după 30 de zile și dacă nu ia examenul nici de data aceasta, este oprit definitiv.

La Flotila Prezidențială piloții făceau vizita medicală specifică la Centrul Medical de Aeronautică, de două ori pe an, în celelalte unități

de aviație făcându-se doar o dată.

Elicopterele zburau jumătate din resursa elicopterelor, după care li se făceau lucrările regulamentare periodice. Aceste măsuri au fost luate ca să fie siguranța în zbor cât mai mare.

Când misiunile de importanță excepțională veneau cu o zi înainte, se stabileau echipajele, piloții nominalizați efectuau vizita medicală, pregăteau traiectul, iar echipele tehnică și ingineresti executau lucrările regulamentare la elicoptere, după care echipajele, împreună cu un ofițer de securitate de la Direcția a V-a încercau elicopterele în zbor. După aterizare elicopterele se sigilau de către ofițerul de securitate, se predau șefului corpului de gardă și nimeni nu putea să se apropie de ele până a doua zi, când aceeași persoană desigila elicopterul și se făcea o nouă pregătire. Piloții efectuau vizita medicală, pregătirea nemijlocită a misiunii, luau elicopterul în primire și executau o nouă încercare în zbor. Numele piloților nominalizați erau înaintate la

cancelaria prezidențială și nu mai puteau fi schimbați decât în situații deosebite.

Prima misiune cu Nicolae Ceaușescu - de Sfintele Paște 1981

Prima misiune cu președintele României, Nicolae Ceaușescu, am fost planificat să o execut în

26 aprilie 1981, ziua Sfintelor Paște. A fost o misiune de vânătoare de mistreți în județul Călărași. Cu o zi înainte am executat un zbor de recunoaștere în zona respectivă. La aterizare am fost așteptați de șeful securității pe județ și de vânătorul șef, care răspundea de organizarea și desfășurarea vânatului din ziua următoare. Au fost stabilite unele detalii și apoi verificate foișoarele de unde se executa vânătoarea, după care ne-am deplasat la un restaurant să servim masa. Acolo am fost serviți cu o sticlă de whisky, vin, cafea, ciorbă și felul doi, șeful localului neștiind că noi, piloții, nu servim băuturi alcoolice, fiindcă la el în local, după spusele lui, veneau des oameni de la

securitate, miliție și partid, consumau băuturi și apoi se urcau la volan. „*Cine vă controlează în aer dacă ați băut un păhărel? Că doar n-o fi și acolo miliție, să vă ia carnetul, sau brevetu, cum îi zic piloții. Dacă aveți probleme, luați legătura cu colonelul, care-i cel mai tare din județ!*” Parcă voia să mai spună ceva, dar este întrerupt de șeful securității, care-i spune: „*Gata barosane, ai văzut că piloții n-au putut să bea, așa că pune-le ceva la pachet!*”

Când am ajuns acasă, m-am străduit să adorm devreme, ca să fiu odihnit a doua zi. Acea noapte era noaptea învierii Domnului și, ca în fiecare an până atunci, trebuia să mergem, eu și soția, la biserică să luăm Sfintele Paște. Dar cine să adoarmă? Toată noaptea m-am gândit la misiunea de a doua zi, la întâlnirea cu președintele țării. Mă gândeam cum va fi să zbori, știind că-l ai la bord pe șeful statului!

Cu câteva zile înainte stabilisem împreună cu soția, ca în Noaptea învierii să mă duc doar eu la

biserică, să aduc Paștele, soția, fiind gravidă în luna a 8-a, să stea acasă, să nu fie lovită în aglomerație și să pună în pericol viața fătului, care la acea vreme nu știam dacă-i băiat sau fată. Atunci nu era ca în zilele de acum, când viitoarea mămică nici nu ajunge bine gravidă, că și poate afla ce va fi bebelușul.

Și iată că eu nu mai puteam merge, trebuia să mă odihnesc pentru a fi apt la misiunea de a doua zi. Cum o să sărbătorim Sfintele Paște fără paște? „*Nu te amări, zice soția, lasă că o să merg eu ușurel, o să am mare grijă că doar n-o să fim noi în Sfintele Sărbători de Paște fără paște*”.

Astfel, dimineața, înainte de a pleca la serviciu, am luat de trei ori din paște, așa cum făcusem în fiecare an.

Până atunci am executat misiuni cu elicopterul Puma, echipat în variantă militară cu tunuri, puști mitraliere, proiectile reactive nedorizate la bord, cu care am executat, în poligoane de aviație, trageri din aer asupra

țintelor de la sol și am transportat doar militari, de la gradul de soldat până la cel de general.

A doua zi, în uniforma impecabil călcată și cu pantofii lustruiți de puteai să-ți vezi chipul în ei, am plecat la Flotilă, am efectuat vizita medicală, vizită pe care toți piloții o fac înaintea fiecărui zbor, indiferent de unitatea unde își desfășoară activitatea, am făcut pregătirea nemijlocită a misiunii și am plecat la luarea în primire a elicopterului, de la echipa tehnică și inginerii care l-au pregătit pentru zbor. Împreună cu ofițerul de securitate la bord, am încercat în zbor elicopterul, după care interiorul acestuia a fost parfumat, dându-se cu fel de fel de deodorante străine, făcându-se o ambianță pe gustul președintelui, după care nu mai avea nimeni voie să se apropie de elicopter, decât membrii echipajului, înarmați cu pistoalele din dotare. Și noi, piloții, trebuia să ne dăm cu deodorante, care pe vremea aceea nici nu se găseau în România, ca să mirosim cât mai plăcut.

După aproximativ 20 de minute a venit la elicoptere o mașină de la cancelaria președintelui cu câteva lăzi și containere, în care erau armele de vânătoare și sandvișuri pentru Nicolae Ceaușescu.

Ulterior, am aflat că în fiecare misiune participă și bucătarul personal al președintelui și că lui Ceaușescu i se aduc sandvișuri gata făcute de acasă. Când a venit Nicolae Ceaușescu și suita la elicopter, noi, piloții, eram în cabină, la manșă; comandantul grupului i-a dat raportul, precizând că elicopterele sunt pregătite pentru executarea misiunii. Fiind foarte aproape, faza petrecându-se lângă elicopter, l-am văzut pe Nicolae Ceaușescu dând mâna cu comandantul grupului, după care a zis: „*Bine, dacă totul e pregătit, hai să plecăm!!*” și urcat în elicopter și în urma lui, cele patru persoane care-l însoțeau. De fiecare dată când venea la elicopter, primea raportul de la comandantul de echipaj, după care-l întreba dacă totul este în regulă.

Înainte de decolare, meteorologul de serviciu ne-a informat că pe traiect condițiile meteo sunt grele. Vizibilitatea de zbor redusă și plafonul foarte jos. Atunci, condițiile meteo se înregistrau și se comunicau piloților din oră în oră. Acestea erau cele pe care meteorologul le obținuse cu 40 de minute în urmă. Dar cum or fi evoluat ele în ultimele minute? Ce vom întâlni pe traiect? Responsabilitatea era foarte mare. Dacă la locul aterizării, unde nu era stație meteorologică, vizibilitatea este 0 metri și nu putem ateriza? Am decolat și zborul pe traiect a fost foarte încordat. Zburam în plafon și trebuia să fim atenți numai la aparate. Erau două elicoptere și dacă se ciocneau în aer? Am stabilit ca unul să zboare la o

Și dacă primul zbor cu Nicolae Ceaușescu l-am executat de Sfintele Paște, Ziua învierii Domnului înălțime și celălalt la altă înălțime, pentru a evita abordajul. Deasupra zonei, am zărit o spărtură în plafon și am început coborârea. După identificarea locului de aterizare am răsuflet

ușurați. În cabina pasagerilor, atmosfera era calmă, pesemne nu realizau tensiunea zborului, probabilitatea de a nu se vedea locul aterizării și nevoia de a ne întoarce înapoi la București. După aterizare, președintele a primit raportul de la prim-secretarul de județ și după ce Ceaușescu i-a zis: *„Numește pe cineva să se ocupe de piloți și hai să plecăm”*, s-au deplasat spre locul de vânat. Pe timpul partidei de vânătoare, noi am așteptat la elicopter. La puțin timp a venit o mașină cu care am plecat în oraș să servim masa. Vânătoarea a durat aproximativ 5 ore și la întoarcere Ceaușescu era bine dispus, semn că au fost împușcați porcii mistreți planificați. Zborul spre București a fost mai puțin stresant, condițiile meteo pe traiect erau mult mai bune.

Iisus Hristos, ultimul zbor, cu trupurile inerte al lui și al soției lui la bord, a fost la Sfintele Sărbători de Crăciun, 1989, Ziua Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos.

Între cele două sărbători creștinești elicele elicopterului au vânturat aerul tare al istoriei...

Au urmat alte și alte misiuni în vizite de lucru, la vânătoare, la vila de la Predeal, iarna, și la vila de la Neptun, vara.

În vizitele de lucru, de regulă, aterizam pe stadioane orășenești sau comunale sau pe câmp, când erau vizitate parcele cu cereale. De fiecare dată era adunată mulțimea de oameni, care ridicau deasupra capetelor tablourile cu Nicolae

Ceaușescu și Elena Ceaușescu. Până în 1979 oamenii care-l așteptau în locurile de aterizare aveau tabloul cu Nicolae Ceaușescu în proporție de 80% și al Elenei 20%. După 1979, anul de când participa de fiecare dată și Elena Ceaușescu în vizite de lucru în țară, numărul tablourilor ei a început să crească, astfel că în 1982 procentul tablourilor cu el și ea era aproape egal. Din 1979 ea devine a doua persoană în stat din punct de vedere al importanței politice, numele ei fiind asociat „Cabinetul nr 2”.

La aterizare, cuplul Ceaușescu era întotdeauna primit alături de oficialitățile locale, de grupuri de pionieri și femei îmbrăcate în costume populare specifice zonei respective. Erau întâmpinați cu flori, pâine și sare, toate acestea fiind aduse la elicopter, încât interiorul lui parcă era un magazin de florărie. Din flori puteam lua și noi piloții, iar cele care rămâneau erau duse de către ofițerii de securitate la florăriile din zonă și predate cu acte, pentru vânzare.

Când vizitele de lucru erau în Ardeal, Moldova sau Banat, cuplul Ceaușescu se deplasa cu avionul până într-un oraș mai mare, cum ar fi Cluj, Iași, Timișoara și acolo îl așteptam noi cu elicopterele cu care zbura în localitățile din zonă.

În 1981, când a făcut o misiune DIE (De Importanta Excepțională) în Ardeal, noi cu elicopterul l-am așteptat pe aeroportul din Cluj și l-am dus să viziteze orașele din zonă: Zalău, Reghin, Sibiu, Bistrița-Năsăud și Dej.

Pe stadionul din Zalău, care era plin de oameni de ziceai că urmează să joace România în finala campionatului mondial de fotbal, am avut o plăcută surpriză să mă întâlnesc, după aterizare, cu un consătean de-al meu, care avea domiciliul în Zalău.

Am fost acasă la el și i-am dus un buchet de flori din cele primite de familia Ceaușescu, și soția prietenului a fost atât de încântată încât a zis că o să le păstreze toată viața. Probabil, le-a pus la uscat între foi, așa cum procedam noi la școală,

când făcea ierbar la Botanică.

Într-o altă misiune DIE, m-am întâlnit cu un prieten în Satu-Mare, căruia, de asemeni, i-am dus un buchet frumos de flori și soția lui le-a sărutat, spunând că nu-i vine să creadă că a ajuns să aibă în mâini flori din cele primite de Ceaușescu. L-am întrebat pe prietenul ăsta cum este însurat. Mi-a zis că n-are voie să bea, n-are voie să fumeze, n-are voie să întârzie, n-are voie să întoarcă privirea pe stradă... „Atunci, cred că regreți mult pasul făcut!” i-am zic eu. „-Nici asta n-am voie!” a răspuns el.

Aici, la Unio Satu-Mare, când am aterizat cu o zi înainte, în recunoaștere, directorul general și prim secretarul județului, împreună cu echipe de lucru, plantau prin curte brazi și asfaltau aleile, iar a doua zi când am venit cu Ceaușescu nu ne venea să credem că a ieșit atât de plăcută curtea și împrejurimile locului de aterizare. Acei brazi mari, după două-trei săptămâni s-au uscat, cum s-a întâmplat și în alte locuri.

Dar ce conta asta pentru mahării locului. Important era că și-au păstrat funcția, c-au făcut impresie bună la prima vedere, și neregulile din întreprindere și județ rămâneau neobservate. Se lua de bun doar ce se raporta.

Când Ceaușescu se întorcea la elicopter de la vizitele efectuate, de regulă, ne întreba dacă am mâncat și dacă s-a ocupat cineva de noi. Lăsa ordin prim secretarilor de județe, să dea dispoziție ca piloții să fie duși la restaurant.

Întotdeauna, în cazul zborului cu președintele statului se folosea indicativul misiune DIE – misiune de importanță excepțională.

La acest indicativ organele de trafic aerian aveau obligația ca în zona în care se executa astfel de misiuni să nu mai aprobe alte zboruri. Comandantul Aviației Militare, emitea și el un ordin ca nicio altă aeronavă militară să nu execute zbor în acele zone și la 50 km stânga, dreapta, față de traiectele folosite în misiunile DIE.

Numele piloților nominalizați să execute o

misiune DIE erau înaintate la cancelaria prezidențială și nu mai puteam fi schimbați decât în situații de forță majoră.

În 27 mai 1981, soția mea a născut-o pe fetița noastră, Ramona, la Spitalul Elias, spitalul unde erau tratați doar familia Ceaușescu și membrii Comitetului Central.

Tot atunci, în 30 mai 1981, la același spital, soția fiului cel mare al lui Ceaușescu, Valentin, a născut un băiețel pe nume Daniel. Ceaușeștii deveneau bunici pentru prima dată.

Eram foarte fericit, aflând că soția și fetița se simt bine și că a născut o fată, fiindcă mai aveam un băiat de 2 ani și 4 luni.

Atunci, ca să nu se ducă microbi și să se îmbolnăvească noul născut, nu se putea intra în salonul unde era mama și fătul, mulțumindu-te să vorbești la telefon sau de la geam. Acum sunt alte reguli, poate și soțul să participe la naștere.

Am luat legătura cu mama soacră, din comuna Drăgănești, Județul Bihor, rugând-o să

vină la București împreună cu băiatul nostru, care de la vârsta de 9 luni a fost crescut de părinții noștri, pe acele meleaguri.

Seara am primit telefon de la unitate și am fost înștiințat că a doua zi urmează să execut o misiune DIE. Am răspuns: „*Am înțeles*” și după aceea mă gândeam cum să rezolv problema, fiindcă a doua zi, dimineața trebuia să merg la gară să-i aștept pe mama soacră și pe băiat. În acele momente ei erau la gară din Ștei, așteptând să vină acceleratul de București și să se urce în el. Am dat telefon la șeful gării din Ștei și l-am rugat să anunțe prin megafon că femeia cu numele de Horj Ana și nepotul ei, Popa Remus, să nu se urce în acel accelerat, ci în cel de a doua zi, fiindcă nu are cine să-i aștepte la gară în București. S-au întors acasă, băiatul supărat, pe drum tot întrebând: „*De ce nu mergem, maică, la mami și la tati, fiindcă mi-e dor de ei?*” „- Nu mai are bilete șeful trenului, dar lasă că o să mergem mâine!”, l-a păcălit mama soacră. La câteva

săptămâni șeful gării mi-a spus că în acele momente mulți călători s-au dus la el și l-au întrebat dacă are probleme trenul și dacă vor călători în deplină siguranță.

Se spunea, atunci, că ofițerii nu au voie să meargă duminica și în sărbătorile religioase la biserică. Eu și soția mea am fost, poate de mai multe ori decât după revoluție și pot spune că nu am avut de suportat represalii de niciun fel.

În 1981, pe fetiță am botezat-o tot la biserică și am avut ca invitați colegi de la Flotilă și nu mi-a făcut nimeni reproșuri. În primăvara anului 1980 am botezat băiatul la o biserică din Sibiu, naș de botez fiind un pilot, coleg de-al meu, și nu am avut probleme la unitate.

Părintele bisericii, la care eram arondați în București, venea de fiecare dată la noi în casă, la Bobotează și sărbătorile de iarnă, chiar ne cunoștea și vorbea cu noi și nu mi-a făcut nimeni observație. Nu acestea erau motivele pentru care unii ofițeri nu erau avansați și promovați în grade

și funcții, erau altele care depindeau numai de ei.

Zborul în condiții meteorologice grele

Când este vizibilitate bună, zborul cu elicopterul îți oferă o panoramă de vis, parcă ai zbura pe covorul fermecat din povești. Dar nu întotdeauna întâlnești astfel de condiții meteorologice.

După decolare, pe traiect, până la locul de aterizare se poate zbura și în nori și pe aeroporturi, unde sunt stații de dirijare, poți să și aterizezi, dar pe un teren necunoscut și nemarcat (fără stații de radionavigație) nu ai cum să ajungi din nori. Zborul, noaptea în nori, este cel mai dificil. Trebuie să te uiți numai în cabină la aparate și să zbori tot timpul după indicațiile lor. Pilotul trebuie să fie odihnit, problemele de orice fel să le lase la sol și ochii, la fel de mari cât cepele, să fie numai spre aparatele de navigație și de funcționare ale motoarelor, privirea trecând rapid de

la un aparat la altul. În aceste condiții trebuie să controlezi aparatul și cu, scuzați expresia, cu fundul trebuie să-l simți. Elicopterul poate fi înclinat foarte mult pe stânga sau pe dreapta și dacă nu te uiți la orizont nu-ți dai seama, zici că ești la orizontală, dacă elicopterul ar urca sau coborî, ar merge cu viteză maximă de 310 km/h sau ar sta pe loc ar fi pe o direcție sau alta, ai avea sau nu putere la motoare, nu ai putea ști decât uitându-te la aparatele corespunzătoare și simțindu-l din fund.

Condiții meteorologice grele înseamnă să zbori în nori, deasupra norilor și să decolezi și să aterizezi la vizibilitate foarte redusă. În nori, senzațiile unui pilot sunt deosebite. Afară nu se

mai vede nimic și trebuie să te orientezi numai după zecile de aparate indicatoare din cabină, care îți arată poziția elicopterului față de axe, direcția, viteza, înălțimea, funcționarea motoarelor și a tuturor instalațiilor și agregatelor. Uneori, din lipsă de antrenament, apar senzații false, adică aeronava este într-o poziție și pilotul are impresia că este în altă poziție, de exemplu elicopterul este înclinat și coboară și pilotul are impresia că nu este înclinat și că urcă. Omul percepe poziția sa în funcție de celelalte repere din jur, care în nori nu se mai văd. Dacă te pierzi și nu acționezi la timp cu comenzile, conform aparatelor și nu a senzațiilor false, ai toate șansele să devii îngeraș... Deasupra norilor trăiești alte senzații; jos vezi norii, asemenea unui covor de vată și sus Soarele pe cerul senin sau noaptea, luna înconjurată de milioane de stele. Într-un cuvânt, zbor înseamnă plăcere dar și multă muncă, dăruire, transpirație, dârzenie și se aseamănă cu două genuri ale literaturii: poezie

romanțată și dramă.

Zborurile în condiții meteo grele ajungi să le stăpânești, după aproximativ 10 ani de zbor și multă transpirație.

Din acest punct de vedere, Ceaușescu era foarte curajos și când i se raporta că nu sunt condiții prielnice de zbor, zicea: „*Hai să încercăm să vedem*”.

Într-o misiune de vânătoare, povestea pilotul cel. Ilie Carstea, Nicolae Ceaușescu s-a deplasat cu 2 elicoptere de la București spre Oltenița, în apropierea căreia se află pădurea Ciornuleasa. Pe traiect vizibilitatea se înrăutățise foarte mult, în plafon (nori) nu se putea zbura deoarece la locul de aterizare din Oltenița nu erau stații și era și riscul să se treacă Dunărea în Bulgaria, așa că piloții, care-l aveau pe Ceaușescu la bord au luat hotărârea să aterizeze în locul acela, unde se zăreau foarte vag reperele pe sol și după aterizare au observat că sunt în curtea unui gospodar de etnie rromă, care tocmai tăia un porc, misiunea

fiind înainte de Crăciun. Când Nicolae Ceaușescu și cu suita s-au apropiat de porc unul dintre rromi, mai îndrăzneț, zice: *„Bine ați venit pe la noi tovarășul Secretar General!”* La care Nicolae Ceaușescu răspunde *„Am venit forțați de vreme! Nu este o vizită normală!”* La care, o țigancă îi răspunde: *„Vai, tovarășe Secretar General, dar și pe dumneavoastră vă forțează cineva să faceți ce nu vă conirine!?”... „Taci muiere, zice bărbatu-său, du-te mai bine și adu o țuică să ne mai încălzim!”*

Și, ca să schimbe vorba, Nicolae Ceaușescu zice: *„-E bun porcul! Cam câte kg are?”* Cel mai guraliv dintre rromi îi zice: *„Dumneavoastră cât îi dați?”* - la care Nicolae Ceaușescu apreciază porcul cam la 200 kg. *„Ați ghicit - îi răspund în cor cei din jurul porcului - „atâta are!”*, iar guralivul întreabă: *„Nu doriți un șorici?”* Nicolae Ceaușescu răspunde: *„Noi suntem prea mulți, ar însemna să rămână porcul fără piele!”* Rromul îndrăzneț zice: *„Tovarășe Secretar General,*

acesta-i cel mai bun prieten al meu - și a arătat spre porc - eu l-am întreținut un an de zile și acum el ne va întreține pe noi un an de zile!"

Discuțiile dintre Nicolae Ceaușescu și familia de rromi a continuat până au venit mașini de teren, iar Nicolae Ceaușescu, înainte de a se urca într-o mașină, le spune piloților să rămână pe loc până vor primi indicații de la dânsul.

Gospodarul în curtea căruia au aterizat cele două elicoptere a pus la dispoziția piloților camera cea mai bună din locuință să și unde le-a fost dat să audă niște expresii care i-au făcut să râdă vrând-nevrând. Aterizarea celor două elicoptere în mijlocul comunei atrăsese atâta lume curioasă să vadă mai de aproape elicopterul, încât curtea gospodarului se umpluse de oameni, ceea ce l-a determinat să strige la ei: *„Nu poate un țigan să-și cumpere un lucru mai ca lumea că toți românii vin să-l vadă!”* făcându-i pe toți cei prezenți să bufnească în râs, apoi a continuat: *„V-am spus eu, ce rost avea să merg în audiență la tovarășul*

Nicolae Ceaușescu, când Dumnezeu a aranjat în așa fel lucrurile, încât l-a coborât din cer cu farfuriile astea zburătoare pe dânsul la mine!”, producând un hohot de râs în rândul cetățenilor adunați.

La vânătoare de dropii cu elicopterul

Într-o misiune la vânătoare de dropii, colonelul Ilie Cârstea ne-a povestit o altă istorioară:

Într-o zi plecăm în misiune de importanță excepțională în zona Titulești, din Oltenia. Aici, imediat după aterizare, Ceaușescu împreună cu alți vânători s-au urcat în mașinile de teren, gata pregătite, cu care au plecat pe câmpul întins. Noi, piloții, am rămas la elicoptere, de unde urmăream cu interes desfășurarea vânătorii. Observăm cum din fața mașinilor își lua zborul dropiile cât curcanii și urmărirea a început.

A durat mult până să auzim primul foc de armă și a trecut și mai mult până ce prima dropie a fost doborâtă. La orele prânzului ne-am întâlnit cu toții la gustare, după care Nicolae Ceaușescu mă întreabă: *„Ce-ar fi să încercăm să vânam dropiile din elicopter?”* I-am raportat că putem încerca, dar să respectăm câteva reguli de bază:

— *Vânătoarea se poate executa numai de pe scaunele din spate, unde există ușa culisantă, prin deschiderea căruia poate fi mînuită arma;*

— *Cei ce vânează, obligatoriu, vor fi legați cu centurile de siguranță;*

— *Atenție deosebită la cei ce trag cu arma, ca în viraj să nu tragă în elicea portantă.*

Nicolae Ceaușescu a fost de acord cu aceste reguli, așezându-se pe scaunul din stînga spate și

legându-se, pentru prima dată, cu centura de siguranță.

A încercat câteva manevre cu arma de vânătoare în toate direcțiile, după care a cerut să se decoleze. După decolare se observă, nu la mare distanță, cinci dropii pe câmp, care imediat ce elicopterul s-a apropiat și-au luat zborul. Am izolat de curând o dropie dintre cele mai mari și căutam ca prin zborul elicopterului în formație cu ea, dropia să fie cât mai mult în bătaia puștii. Nicolae Ceaușescu a tras primul foc, dar n-a nimerit-o, l-a tras pe al doilea, la fel, în schimb, la al treilea foc, a doborât dropia. Am aterizat lângă ea, tehnicul de bord a coborât și a adus dropia în cabină. Nicolae Ceaușescu a dat ordin să se repete operațiunea. Am decolat și când am descoperit un alt cârd de dropii am procedat la fel. De data aceasta, fiind mai antrenat în zborul în zigzag al acestor mari păsări, am ținut dropia cât mai mult în bătaia puștii, dar și Nicolae Ceaușescu, ochind tot mai bine, a reușit la al doilea foc să doboare

dropia. S-a procedat ca la prima, tehnicul de bord ducându-se după ea.

La cererea lui Nicolae Ceaușescu, am decolat din nou și imediat ce am descoperit dropiile, ca urmare a antrenării, dropia a fost doborâtă la primul foc de armă. Am aterizat și Nicolae Ceaușescu coboară din elicopter spunând că: *„N-are rost să mai rămân pentru că lupta nu este egală”*, și într-adevăr lupta nu mai era egală, dacă la vânătoarea din mașină i-a trebuit trei ore până a reușit să vâneze o dropie, iar la această vânătoare din elicopter, în cele 30 de minute de zbor a vânat 3 dropii. De aici, se poate trage concluzia că Nicolae Ceaușescu voia să respecte cât de cât legea nescrisă a vânatului, aceea de a i se da și acestuia o șansă de scăpare.

A mai executat vânătoare din elicopter în județul Argeș, când a văzut, în timpul zborului, o turmă de porci mistreți. Din elicopterul IAR 330-Puma se putea vâna mult mai bine. A întrebat dacă poate să facă acest lucru, așa de formă, că

doar știa că nu-l împiedică nimeni. A ucis atunci din aer 3 porci mistreți și era foarte încântat de reușită.

Alte misiuni la vânătoare cu Ceaușescu

Vânătoarea, pentru Nicolae Ceaușescu, a fost o mare pasiune și executam cu elicopterul în fiecare săptămână astfel de misiuni, vânătoarea fiind funcție de sezon: la urși, capre negre, mistreți, căprioare, cerbi, fazani, prepelițe sau dropii.

Locurile de vânătoare erau îngrijite în tot timpul anului de reprezentanți ai Ocoalelor

Silvice. Aceștia aveau grijă ca animalele sălbatice din acele zone să aibă hrană îndestulătoare și în timpul vânatului, gonacii, selecționați din zonă, dirijau animalele în bătaia puștilor.

Cea mai mare satisfacție o avea președintele atunci când mergea la vânătoare de urși. Vânătorile de urși se organizau primăvara și toamna, mai ales în pădurile din Județele Argeș, Covasna, Harghita, Brașov, Buzău și Sibiu. În aceste județe, vânătorii șefi întocmeau hărți, ca la armată, cu zonele unde se găsesc animalele, locurile de vânătoare, amplasarea gonacilor organizați ca pe un câmp de luptă și direcțiile de vânat. Acestea erau prezentate președintelui când mergea la vânătoare. Urșilor li se puneau la dispoziție hrană în anumite locuri și la anumite intervale de timp pentru a se deprinde cu un program, astfel că la vânătoarea prezidențială, liberii urși erau ademeniți să vină în locurile și la orele fixate. Uneori animalele erau sedate pentru a fi o țintă mai ușoară. La vânătoare, trăgea cu

arma numai Ceaușescu. Și trăgea așa de multe cartușe încât făcea rană la degetul cu care apăsa pe trăgaci. Asta a fost la început, deoarece după aceea, doctorul îi punea leucoplast în jurul degetului respectiv.

În punctele unde se organiza vânătoare de urși se găseau foișoare. Acestea aveau o încăpere prevăzută cu un geam către direcția vânatului. De la foișor, pornea un cablu pe scripete până la 100 de metri distanță pe care se atârnau bucăți de carne de cal, acești cai trebuind să fie oricum sacrificați din diferite motive. Cu ajutorul scripetelui, pădurarul ducea la ore stabilite bucata de carne, obișnuind animalul să găsească hrană numai la acele ore și în acele locuri. Carnea era cărată cu scripetele, fiindcă dacă o ducea omul, era riscul ca ursul să simtă miros de om și astfel să nu mai vină la hrană. Uneori, vânătorii cereau să se vină la vânat întrucât nu mai aveau ce să dea de mâncare animalului. Un vânător din județul Argeș spunea că un urs, căruia i-a dat câte 8 kg

carne de cal pe zi, a mâncat 26 de cai, și animalul a ajuns la performanța să nu întârzie niciun minut față de ora stabilită. Legat de aceasta, după o vânătoare de urși, când Ceaușescu s-a întors la elicopter, unul din membrii echipajului l-a întrebat: *„A venit ursul, tovarășe președinte?”* și Ceaușescu, bine dispus, a răspuns: *„A fost mai punctual decât sunteți voi piloții”*.

În unele zone fuseseră construite locuri de pândă pentru șeful statului, cu încălzire, loc de odihnă și grup sanitar.

La finalul vânătorii, pădurarii aranjau prada pentru poză.

La dispoziția președintelui au fost rezervate 112 fonduri de vânătoare în toată țara și avea 36 de vile. Prim secretarii de județ se străduiau să

organizeze locuri de vânătoare în județ și se întreceau, știind că-i place, să-l invite la împușcarea animalelor.

Atunci când la vreo vânătoare se aștepta să se risipească ceața, sau să vină ursul sau alt animal la mâncare, Ceaușescu obișnuia să joace cărți, mai mult șptic, cu însoțitorii. Alteori, Nicolae Ceaușescu îi culegea soției cate un buchet de flori de pe poteci și din poieni de munte, pe care-l oferea la întoarcerea acasă, de față cu aghiotanții și personalul rezidenței, un gest romantic care îi impresiona pe martori.

Uneori, la misiunile de vânătoare, participau și șefi ai altor state.

Pilotul colonel Ilie Cârstea ne-a povestit despre misiunea de vânătoare desfășurată cu Nicolae Ceaușescu și prințul moștenitor al Iranului.

Acesta, profitând de bunele relații dintre România și Iran, venise în țara noastră cu intenția de a-și completa colecția trofeelor de vânătoare cu

un trofeu de capră neagră. Au aterizat în Munții Retezat, știindu-se că acolo sunt cele mai multe capre negre.

Am făcut deplasarea cu elicopterul, am ochit din aer locul unde să aterizez, pe un vârf din Munții Retezat, și am aterizat direct, fără a mai face un tur de recunoaștere deasupra locului respectiv, așa cum trebuie procedat, conform instrucțiunilor de aviație. Am procedat așa pentru a nu speria vânatul cu zgomotul produs de elicopter. Zborul cu elicopterul în munți, la joasă înălțime, este foarte dificil, datorită curenților ascendenți și descendenți foarte puternici, care acționează asupra elicopterului, existând riscul în orice moment să te prăbușești. Dar fiind foarte antrenat la zborul la munte am executat zborul și aterizarea cu atâta siguranță și precizie, încât prințul a rămas foarte impresionat.

După puțin timp de la plecarea pasagerilor, se aude prima împușcătură, iar după vreo 30 de minute sau întors la elicopter foarte supărați,

deoarece vânatul a căzut în prăpastie. Caprele negre se urcă în munți pe creste cu înclinare de peste 80 o, creste care sunt aproape pe verticală, și această urcare o fac cu o dexteritate incredibilă. Auzind motivul acestei supărări i-am raportat prințului că aceasta nu-i nicio problemă, fiindcă putem merge cu elicopterul după vânat. Auzind aceasta, prințului nu-i venea a crede că este posibil așa ceva, doar și el zburase cu elicopterul și a mărturisit că are brevet de pilot de elicopter, dar nici el și nici alt pilot din Iran n-ar fi în măsură să execute zbor în astfel de condiții.

S-au urcat cu toții în elicopter și după decolare am intrat cu elicopterul în văgăuna respectivă și, imediat ce a văzut vânatul, am căutat un loc propice aterizării lângă el. Capra neagră a fost urcată în elicopter și după decolare prințul privea peste tot bogăția vânatului din zonă.

La un moment, dat prințul vede un grup de capre negre și cere să se aterizeze în locul acela, dacă se poate. Am văzut un bolovan mai mare,

bolovan de munte și am aterizat pe el.

Vânătoarea a continuat și la întoarcere, prințul a zis că aflase de România că este bogată în animale sălbatice, mai ales în capre negre, dar nu-și putea închipui că țara noastră este atât de frumoasă și bogată din acest punct de vedere.

A subliniat și măiestria piloților români și tocmai de aceea prințul i-a propus lui Nicolae Ceaușescu să accepte ca un pilot bun de elicopter să meargă în Iran, pe o perioadă de 2 - 3 ani, pentru a instrui piloții să zboare la nivelul piloților români, fiind dispus să plătească pentru aceasta 10.000 de dolari pe lună, din care 5.000 statului și 5.000 pilotului. Văzând că Nicolae Ceaușescu nu este de acord a propus 12.000 de dolari, dar Nicolae Ceaușescu n-a vrut nici în aceste condiții să accepte.

Pentru noi, piloții României, a fost o mândrie astfel de aprecieri la adresa noastră, făcute de personalități ai altor state.

De altfel, în misiunile pe care le-am executat

împreună cu alți piloți militari străini, aceștia aveau numai cuvinte de laudă la adresa noastră.

Ultima vânătoare a lui Ceaușescu, la capre negre, a fost în octombrie 1989, în județul Argeș, pe platforma Capra din localitatea Arefu. În această renumită rezervație naturală, pe lângă capre negre, se găsesc și urși, cerbi, căprioare, râși, lupi, mistreți și vulpi. La această vânătoare la care au participat sute de gonaci, Ceaușescu a împușcat zeci de capre negre.

Altă dată, povestește pilotul colonel Ilie Cârstea, am fost în vizită de lucru cu familia Ceaușescu în localități din Dobrogea, fiind vizitate diferite ferme de animale și peste tot, grupuri de copii ofereau flori distinșilor oaspeți. La Albești, o localitate din Dobrogea, s-a evidențiat dintre toți o fetiță de 5 - 6 anișori, foarte dezghețată, care a răspuns curajos la toate întrebările puse de familia Ceaușescu. Întrebată dacă ar vrea să meargă cu ei cu elicopterul, aceasta a răspuns că i-ar face mare plăcere. Atunci Nicolae Ceaușescu

a invitat-o să urce în elicopter și am plecat cu toții la Neptun. După aterizare Nicolae Ceaușescu mi-a spus să aștept până vine înapoi fetița și să o duc înapoi la părinții ei.

Am așteptat circa două ore până ce s-au întors soții Ceaușescu cu fetița, iar în spatele lor alte două persoane încărcate cu fel de fel de pachete. Una dintre cele două persoane s-a urcat cu fetița în elicopter, iar la Albești a coborât împreună cu fetița și cu pachetele oferite de familia Ceaușescu părinților fetiței.

Nu era prima dată când Nicolae și Elena Ceaușescu îmbrățișau și sărutau câte un copil, care-i oferea flori, în schimb această fetiță, prin felul ei de a fi, a obținut de la familia prezidențială ce nu a obținut niciunul până atunci.

În fiecare an, Nicolae și Elena Ceaușescu, petreceau concediul câte o lună de zile, iarna, începând cu întâi ianuarie la vila de la Predeal și o lună, vara, luna august, la vila de la Neptun.

În aceste perioade noi, piloții, stăteam, prin

rotație, câte o săptămână, câte două echipaje la Predeal sau la Neptun, deoarece Ceaușescu executa misiuni de vânătoare și vizite de lucru, de la Predeal în localitățile din Ardeal, iar de la Neptun în Dobrogea, Muntenia și Moldova.

Vila de la Neptun avea ieșire direct pe plajă, care se întindea pe o suprafață de aproximativ un hectar. Plaja avea un nisip foarte fin și era îngrădită stânga-dreapta. Uneori, la Neptun Nicolae Ceaușescu convoca duminica demnitarii mai apropiați pentru petrecerea timpului liber.

Când jucau volei, în echipe intrau și aghiotanții lor, pentru a face două echipe. Ceaușescu își alegea întotdeauna locul lângă plasă. După volei urma o baie în mare, masa, somnul și seara jucau șah sau șeptic.

În perioada în care soții Ceaușescu mergeau la mare, uneori erau aduse și mamele lor. Odată, când a plecat de la Neptun la București, mama lui Elena, Lixandra, a venit la elicopter cu un șorț cum au femeile la țară. A băgat mâna în buzunar

și a luat mai multe prune și întinzând mâna spre membrii echipajului, a zis: „*Luați, mamă, prune de la Nicu din curte! Sunt coapte și bune*”. Apoi a scos un pachet de țigări Kent, și-a aprins o țigară și a zis: „*Iar mergem cu pasărea la București!*”-referindu-se la elicopter. În vara anului 1989, Lixandra, care se mișca greoi și foarte încet, s-a prezentat la elicopter însoțită de o asistentă. Apoi a venit Elena împreună cu prof. dr. Proca, renumit specialist în tratarea bolilor de rinichi. Elena și-a sărutat mama și i-a zis: „*La mulți ani, mamă*”. „*Da, de ce-mi spui așa?*” a întrebat mama ei. „*Ți-am spus și eu așa*”. a zis Elena, ascunzând să-i spună că în acea zi bătrâna împlinea vârsta de 100 de ani, deoarece orice emoție puternică îi putea dăuna sănătății. În timpul zborului, asistenta a servit echipajul cu o cutie de bomboane de ciocolată, spunând că sunt din partea mamei Elenei.

La o misiune de vânătoare de cerb, executată toamna în Munții Gurghiului, povestește colonelul

Ilie Cârstea, Nicolae Ceaușescu vede pe dealurile și câmpiile din Județul Harghita mai multe grupuri de femei la secerat. Fiind deja toamnă, Nicolae Ceaușescu a rămas foarte mirat și ordonă să aterizez în apropierea unui grup. După aterizare, a coborât din elicopter și s-a îndreptat către grupul cel mai apropiat de femei, fiind însoțit de doi demnitari, aghiotant și de mine. Ajunși în apropierea grupului de femei, trecute toate de 60 de ani, au rămas cu toții extrem de mirați, întrucât nu se puteau înțelege, ele neștiind nicio boabă românește, iar ei necunoscând maghiara lor, noroc cu unul dintre demnitari care știa ceva maghiară și făcea pe translatorul.

Nicolae Ceaușescu dorea să știe ce fel de seceriș se face acum, așa de târziu. După alte câteva întrebări și răspunsuri una dintre femei îngenunchează în fața lui Nicolae Ceaușescu și, punând mâna pe pantoful său, zice ceva pe ungurește, iar demnitarul îi traduce: *„Acum pot muri liniștită că am avut norocul de a-l vedea și a-l*

atinge pe președintele țării!”

Mergând spre elicopter Nicolae Ceaușescu zice: *„Sunt sigurcă Ludovic Fazekaș nici nu cunoaște situația acestor culturi, probabil că nici nu le are în evidență, deoarece el încă din iulie a declarat secerișul încheiat în județul Harghita. Cred că și alți prim secretari fac la fel, raportează fără să le verifice”*.

De multe ori, în misiunile executate în județele Harghita și Covasna, localnicii de etnie maghiară manifestau multă dragoste față de Nicolae Ceaușescu, bărbați și femei îmbulzindu-se care mai de care să dea mâna cu el.

Odată, într-o vizită de lucru la Cristuru Secuiesc niște femei, între 60 - 70 de ani, au îngenuncheat în fața lui Nicolae Ceaușescu și i-au pupat mâinile, altele se îmbulzeau să-i atingă hainele, de parcă ar fi fost sfintele moaște. Nicolae Ceaușescu nu se aștepta la asemenea primiri din partea unor minorități naționale.

De acolo am decolat spre Toplița unde urma

să viziteze o mină, timp suficient ca noi după aterizare să servim o gustare la iarbă verde, în niște locuri de o frumusețe greu de descris. În timp ce ne-am apucat de mâncat nici nu ne-am dat seama, că ne-am trezit în spatele nostru cu Nicolae Ceaușescu, care fără nicio altă întrebare zice: *„Ei da, așa mi-ar plăcea și mie să mănânc, la iarbă verde!”* Ne-am ridicat în picioare și fără a sta prea mult pe gânduri i-am răspuns printr-o întrebare: *„Păi, cine vă poate opri pe dumneavoastră să serviți ce vreți și unde vreți!?”* *„- Protocolul - răspunde dânsul - nu te lasă să faci ce vrei tu, cu cât funcția este mai mare cu atât te îngrădește mai mult!”*

Încrederea președintelui în elicoptere a crescut în mod progresiv. Soții Ceaușescu se obișnuiseră cu elicopterul foarte mult. Până și distanțele mici, care altă dată erau parcurse cu mașinile, ei solicitau elicopterul pentru deplasări la vilele de la Scroviștea, Snagov, chiar și în București la reședința din Bulevardul Primăverii,

la Sala Palatului sau la Sala Polivalentă. Foloseau elicopterul și pe aceste distante mici, pentru a evita strangularea circulației rutiere, deoarece în cazul deplasării pe roți se oprea circulația în porțiunile respective, uneori cu 30 de minute înainte.

Tot colonelul Ilie Cârstea ne-a povestit că o dată, în timp ce era cu elicopterul la vânătoare de urși în Munții Buzăului și aștepta venirea pasagerilor, piloții sunt chemați de aghiotantul lui Nicolae Ceaușescu la masă, organizată într-o poieniță la iarbă verde. Când am ajuns, Nicolae Ceaușescu le spune să ia loc la masa respectivă, arătându-le locul din fața dânsului, locuri care de regulă sunt pentru alte persoane VIP. Nicolae Ceaușescu era bine dispus și avea poftă de glume. La masă era o atmosferă plăcută și nimic nu prevestea ce avea să se întâmple. Se făcea un fel de analiză a vânătorii și erau scoase în evidență calitățile lui Nicolae Ceaușescu de cel mai mare vânător.

Cât timp s-au servit aperitivele totul a decurs normal, dar a venit rândul tradiționalelor sarmale. Chelnerul, un băiat tinerel și timorat de cinstea de a-l servi pe șeful statului, când să-i pună sarmalele în farfurie a scăpat o sarma pe haina lui Nicolae Ceaușescu. Foarte calm, a dat haina de pe el și a spus să fie spălată, timp în care toți din suită căutau să-i curețe pata de grăsime. Armonia și buna dispoziție de până atunci au fost înlocuite cu o stare nervoasă și posomorâtă. I-a fost adusă altă haină și buna dispoziție s-a reinstalat.

Se zvonea că Nicolae Ceaușescu dispunea de atâtea costume de haine, câte zile într-un an. Nu știu cât de adevărate sunt aceste informații, deoarece în mai multe zile din săptămână Nicolae

Ceaușescu venea în misiuni în același costum.

Dar pentru Ceaușescu, plăcerea cea mare era să vâneze și mai puțin să participe la mesele organizate după încheierea vânatului. Organizatorii doreau foarte mult ca Ceaușescu să participe la o mică gustare, fiindcă astfel puteau să scadă cu sutele de kg din alimentele de protocol, acestea fiind consumate apoi de ei. Dacă Ceaușescu nu se atinge de nimic, erau cătrăniți fiindcă nici ei nu puteau să se atingă de alimente și băutură, neavând cum să le justifice. De obicei, când pleca în misiuni, lui Ceaușescu i se aducea la elicopter, într-o geantă diplomat, pachet de acasă, făcut de bucătarul lui cu avizul medicului, asta întâmplându-se mai ales când era vânătoarea de o zi sau o noapte.

Altă dată, continuă colonelul Ilie Cârstea, într-o misiune DIE, avându-i la bord pe președintele Poloniei Gerek și președintele Nicolae Ceaușescu, după ce au vizitat unele obiective industriale (pe vremea aceea aveam ce

să arătăm) din Braşov şi Sinaia, ne-am îndreptat cu elicopterele spre Munţii Buzăului la o vânătoare de urşi, care s-a încheiat cu o masă câmpenească, la care am fost invitaţi şi noi, piloţii, locurile noastre fiind aproape de Nicolae

Atmosfera la masă era foarte plăcută, fiind întreţinută de un taraf şi o cântăreaţă de muzică populară, foarte frumoasă, încât nici Elena nu s-a Ceauşescu.

putut abţine să nu afirme: „*Frumoasă, a dracului, femeia asta!*” Toată lumea era veselă, mulţumită de rezultatul vânătorii. Se făceau glume ca la vânătoare. La un moment dat Nicolae Ceauşescu întrebă: „*Ce beau piloţii?*”. Un pilot răspunde: „*Apă minerală*”, la care Nicolae

Ceaușescu fiind bine dispus până atunci, spunându-ne glume, zice: *„Cine v-a pus să vă faceți piloți, dacă v-ați fi făcut președinte ați fi băut și voi un pahar din acest minunat vin, ca noi ăștilalți!”* Cei de la masă au făcut haz de gluma dânsului, după care Ceaușescu a continuat: *„Să le dați și piloților câte o sticlă de vin la pachet!”* Buna dispoziție se citea pe fața tuturor, ceea ce a permis continuarea glumelor și din partea altor invitați. Au venit la elicopter, însoțiți de taraf și cântăreață, care cântau de răsună pădurea.

În timpul zborului, uneori, Nicolae Ceaușescu venea în cabina piloților, se așeza între piloți și privea în stânga și dreapta traiectului. Odată, venind în cabină, ne-a spus: *„Ce țară frumoasă avem, dar vreau să o facem și mai frumoasă! Ce fericiți sunteți voi piloții! Admirați priveliști atât de frumoase, la care un om de rând nici nu visează!”*

Pilotul colonel Fitcal Mihai povestea că într-o misiune DIE, având la bord pe Nicolae și Elena

Ceaușescu precum și alți membri din guvern, au zburat de la Constanța la platforma marină din Marea Neagră. După îmbarcare, tehnicul de bord a făcut instructajul pasagerilor din elicopter privind modul de legare al vestei de salvare pentru a fi folosită în caz de necesitate, vestă obligatorie a se purta de întregul personal când se zboară deasupra mării. Cu această vestă, în caz de catastrofă, nu te duci ca un bolovan la fundul mării ci mult mai lent, având timp să vezi cum mori... Urcați în elicopter, în timpul instructajului.

Elena Ceaușescu se încruntă brusc, fără a bănui cineva motivul. La București însă, tehnicul de bord a trebuit să dea socoteală pentru învinuirea adusă de Elena Ceaușescu, aceea că atunci când a făcut instructajul privind îmbrăcarea corectă a vestei de salvare ar fi manifestat lipsă de bun simț și nerușinare, îndrăznind să spună să introducă cureaua vestei printre picioare și pentru această „mare greșală” a fost mutat într-o altă unitate, unde n-a mai

trebuit să facă femeilor instructaj privind legarea vestei de salvare.

În misiuni, Nicolae Ceaușescu dădea dovadă de umanitate, vorbea frumos și respectuos cu membrii echipajului, spre deosebire de ea, care era mai arțăgoasă.

De exemplu, într-o misiune de lucru executată la aeroportul Mihail Kogălniceanu din Constanța, unde se organizase o primire regească, cu gardă de onoare, fanfară, iar în fața acestora un covor roșu era întins pe toată lungimea, după aterizare au fost respectate indicațiile dispecerului de sol, care făcea semne cu fanioanele ca să se ruleze cu elicopterul până la locul fixat. Dar organizatorii nu s-au gândit că suflul elicei portante va deranja covorașul. Când au văzut că începe să se ridice capul covorului piloții au oprit elicopterul, deși dispecerul de sol îi chema mai departe. În acel timp, Elena Ceaușescu își băgă capul în cabina piloților și strigă: „*Unde mai mergeți? Nu vedeți ce faceți?*” - la care

Nicolae Ceaușescu, fiind în cabină între cei doi piloți, răspunde: „*Taci, dragă, din gură, nu vezi că aici i-a chemat!?*”

În unele misiuni, Elena Ceaușescu întreba la ce oră ajungem la destinație și dacă întârziem cu 1 - 2 minute, datorită condițiilor meteo întâlnite pe traiect, făcea observație piloților, dar tot Nicolae Ceaușescu, care stătea de regulă în cabina piloților, sărea în apărarea noastră, spunând că pe traseu am întâlnit fenomene periculoase zborului și au trebuit ocolite.

De multe ori, în zbor, Nicolae Ceaușescu cerea să ne abatem de la traiect stânga sau dreapta pentru a putea vedea mai bine recoltele de cereale din zonă. Astfel, într-o misiune a observat cum că pe câmp ardeau paie de grâu. A ordonat să aterizăm și, după ce a constatat că paiele puteau fi strânse și valorificate, s-a interesat de zona respectivă, de ce județ aparține și a cerut să i se transmită acest lucru de către prim secretarul de județ Călărași, de unde era

tarlaua.

De aceea, când mergeam în zborul de recunoaștere cu o zi înainte de misiunea DIE, după aterizare, prim secretarii de județ, unde era misiunea, ne rugau ca să le spunem pe ce traiect vom zbura cu Nicolae Ceaușescu la bord pentru a lua măsuri în consecință în acele zone. În locurile de aterizare și de primire făceau amenajări speciale, care constau în betonarea aleilor, plantarea unor copaci, arbuști, gazon și flori. A doua zi nici nouă nu ne venea să credem ce era cu o zi înainte și ce era atunci, locurile respective erau de nerecunoscut.

Amenajarea elicopterului militar Alouette în variantă utilitară

În 1975 Nicolae Ceaușescu a cerut să se modernizeze agricultura și în acest sens să fie efectuate lucrări aero-chimice cu elicopterul, pe suprafețe agricole cât mai mari din țară.

Autoritățile în domeniu au analizat ordinul lui Ceaușescu și au ajuns la concluzia că pentru

aceste activități trebuie să cumpere de la ruși cât mai multe elicoptere de tip K-26, elicoptere echipate pentru astfel de misiuni avio-chimice, aceste concluzii fiind prezentate lui Ceaușescu.

În acel an, 1975, într-o misiune de zbor executată cu elicopterul Alouette (IAR-316B), elicopter care se construia la Ghimbav-Brașov în cooperare cu francezii încă din anul 1971, Nicolae Ceaușescu îl întrebă pe pilot cu ce viteză și la ce înălțime poate să zboare acest tip de elicopter. Pilotul îi răspunde că poate zbura între 0 km/h până la 210 km/h, acesta fiind ecartul de viteză al acelui tip de elicopter și că alte tipuri de elicoptere pot zbura până la 320 km/h, iar înălțimea de zbor este de la sol până la 5.500 m. Ceaușescu se interesează cât timp poți să zbori sub 100 km/h și sub 50 m, iar pilotul îi răspunde că nu sunt restricții, bineînțeles până se termină petrolul. Atunci, Nicolae Ceaușescu îi cere pilotului să zboare la diferite viteze și la diferite înălțimi, exact cum se cerea la agricultură și a fost

foarte mulțumit de evoluțiile elicopterului.

La câteva zile după acea misiune, fabrica de elicoptere de la Brașov a primit ordin de a prezenta lui Nicolae Ceaușescu în termenul cel mai scurt o variantă de amenajare a elicopterului Alouette ca elicopter agricol.

Ceea ce s-a și întâmplat și, începând din anul 1976 misiunile avio-chimice erau executate cu elicoptere românești, fiind economisite sume foarte mari de valută cu care trebuia să achiziționăm elicoptere rusești, care executau până atunci astfel de misiuni.

De asemenea, pentru a economisi importante sume de bani, s-a luat hotărârea ca astfel de misiuni avio-chimice să fie executate și de către piloți militari, aceștia având posibilitatea să se antreneze în zbor și în același timp să execute misiuni în folosul agriculturii.

Atunci se executau astfel de misiuni avio-chimice cu elicopterul pe 80% din suprafața agricolă a României, astăzi se execută pe

suprafețe de 3% și-n aceste condiții vrem să avem recolte mari la hectar.

Despre familia Ceaușescu

Nicolae Ceaușescu s-a născut în 26 ianuarie 1918 în localitatea Scornicești, județul Olt, într-o familie cu 10 copii. Părinții lui, țărani săraci, abia găseau ce să le pună pe masă, mâncarea de bază fiind mămăliga. Dormeau pe lavițe întinse pe lângă pereții casei cu două încăperi. Ceaușescu nu a avut cărți și adesea mergea la școală desculț. La 11 ani, după ce a făcut 4 clase în sat, s-a mutat, în București, la sora și cumnatul lui, la care era ucenic în ale cizmariei, apoi a mers la alt cizmar, membru activ al P.C.R., unde a efectuat multe misiuni conspirative. Era considerat de comuniștii vremii ca: *„Unul din cei mai neînfricați luptători ai tineretului român pentru revendicările lor”*. Pentru acțiunile lui din acea perioadă, Ceaușescu a făcut 7 ani de închisoare în mai multe penitenciare din țară. La Doftana îi cunoaște pe Gheorghe Gheorghiu Dej, Emil Bodnăraș,

Alexandru Drăghici, Chivu Stoica, Gheorghe Apostol și Alexandru Moghioroș, toți ajunși la conducerea țării după 1945.

În august 1939, în București, pe stadionul Ministerului Muncii, a avut loc o serbare câmpenească a breslei lucrătorilor din industria pielăriei și încălțăminte, la care au participat peste

1.000 de muncitori. La acea serbare a fost aleasă ca „Regină a Muncii” viitoarea soție a lui Ceaușescu, Elena Petrescu, muncitoare și ea la o fabrică din București.

În august 1944, Ceaușescu a fost eliberat din închisoare și de atunci a început urcușul lui. Sub aripa protectoare a lui Gh. Gh. Dej, Ceaușescu, un om tenace, ambițios, încăpățanat, cu un real instinct pentru putere, s-a zbatut, a muncit și s-a ridicat pas cu pas: la 27 de ani, era membru în conducerea UTC și al CC ai PMR; la 28 de ani, deputat în Marea Adunare Națională; la 31 de ani, ministru adjunct al apărării, când este făcut

general; la 36 de ani, secretar al CC ai PMR; la 37 de ani, în 1955, a fost promovat ca membru în Biroul Politic al PMR. În martie 1965, la trei zile după moartea lui Gh Gh Dej, Ceașescu este ales în funcția de secretar general al

PMR.

Printre primele acțiuni, odată ajuns la putere, Ceașescu schimbă denumirea Partidului Muncitoresc Român în Partidul Comunist Român și decide schimbarea numelui oficial al țării din Republica Populară Română în Republica Socialistă România. În 1967 ocupă funcția de președinte al Consiliului de Stat. În 1974 se instituie funcția de președinte al RSR, iar Nicolae Ceașescu este ales în unanimitate și devine primul președinte al României. În 1973 intră în Comitetul Executiv și Elena Ceașescu, care avea să devină a doua putere în stat în anul 1979.

Soții Ceașescu locuiau în vila din cartierul Primăverii, București, iar sâmbăta și duminica, în vila de la Snagov.

În curtea unde era vila lor din cartierul Primăverii, București, a fost construită o casă pentru mama Elenei Ceaușescu, care stătea la etaj, și părinții din Scornicești ai lui Nicolae Ceaușescu, care stăteau la parter. Lor li se aducea mâncare gătită, pe care o comandau din timp de la cantina gospodăriei de partid.

Lixandra, mama Elenei, era bisericoasă, ținea posturile și mergea la slujba de duminică la bisericuța din Dorobanți, peste drum de Liceul I.L. Caragiale.

Tatăl președintelui, Andruța Ceaușescu, a fost o perioadă, înainte de 1940, primar al Scorniceștiului, dar din cauza băuturii și fiindcă era slab orator, a fost schimbat. După 1950 a fost adus împreună cu soția la București. O vreme, nea Andruța, frecventa un bufet din Calea Dorobanților, nu departe de acea bisericuță. La bufet, fiind recunoscut, mușterii și chelnerii îl cinsteau cu plăcere și, de multe ori, mergea acasă rupt de beat. Nu știu care era venitul lui lunar, dar

al lui Nicolae Ceaușescu era de 18.000 de lei, iar al Elenei era 16.000 lei. Salariul mediu pe economie era de 3.000 lei. Fiind bine instruit, niciodată nu înjura și nu făcea scandal pe stradă, decât după ce intra în curte. Acolo înjura, urla și declara în monologurile sale de bețiv că n-are de ce să meargă la Nicolae, ajuns acum mare domn și că n-are nevoie de el, se descurcă singur. În ultimii ani ai vieții, Andruța a fost consilier parohial la Scornicești până la moartea sa, 1969. A fost înmormântat după tradiția creștină, cu mai mulți popi.

Mama lui Ceaușescu, Alexandrina, a murit în anul 1977, la vârsta de 89 de ani. Din filmările făcute în acele momente, pe trupul defunctei a fost pusă o icoană, iar la capătul mormântului, o cruce. Pe timpul slujbei, în timp ce preotul cadelnița, parcă Ceaușescu din clipă în clipă voia să-și facă cruce. La parastasul mamei, Ceaușescu a plecat cu elicopterul de la București la Scornicești. Colonelul pilot Popa

Alexandru povestea că după aterizarea în spatele casei părintești, soții Ceaușescu au fost întâmpinați doar de membrii familiei. Sora lui, Elena Bărbulescu, a adus membrilor echipajului o tavă plină cu șorici și carne prăjită și o farfurie cu cozonaci, zicând: „*Serviți, vă rog, pentru sufletul mamei noastre, Dumnezeu să o ierte!*” Mama lui Ceaușescu, Alexandrina, era o femeie foarte credincioasă, cu frică de Dumnezeu. În memoria părinților lui, Nicolae Ceaușescu a dispus construirea unei biserici în Scornicești. Și la înmormântarea mamei lui, ca și a tatălui, a organizat o slujbă religioasă, oficiată de preoți.

Despre familia Ceaușescu, multe lucruri sunt relatate de menajera lor, ardeleanca Suzana Andreiaș, și în cartea *La curtea lui Ceaușescu* scrisă de Maria Dobrescu.

Nicolae Ceaușescu nu călca prin casa părinților prea des, iar pe ei în vila lor îi poftea doar la aniversări. Elena Ceaușescu își vizita des mama. Acolo afla și năzdrăvăniile socrului. Astfel

că, după un timp, acel birt unde-și petrecea Andruța câteva momente plăcute ale vieții, a fost transformat în lacto-bar, laptele fiind băutura cu care nea Andruța nu se înțelegea, astfel că nu mai trecea pe acolo. De mila lui, mama lui Elena îl mai servea uneori cu țuică. Îi mai aducea și menajera câte-o sticlă în poșetă, fiindcă făcea urât când nu avea ceva de băut.

Bietul bătrân nu s-a obișnuit niciodată în palatul fiului și nurorii. Îi părea rău că a fost adus din căsuța lui de la Scornicești la palatul din București, acesta fiind, după cum spunea el, domiciliu forțat. Ajunși bolnavi, părinții lui Nicolae Ceaușescu au petrecut câțiva ani internați în sanatoriul din Otopeni. Acolo a stat vreme lungă înaintea morții și Lixandra, ținută la pat de o paralizie. În august

1989, mama Elenei, a împlinit 100 de ani. În acea perioadă era la mare, și chiar de ziua ei a fost transportată cu elicopterul de la Neptun la București. Era paralizată și se mișca foarte greu.

Vila de la Snagov nu era așa de mare cum afirmă unele persoane la televizor, după Revoluție. Avea cinci dormitoare și toate obiectele din vilă erau de producție românească. Covoarele erau fabricate la Cisnădie, iar gresia și faianța erau de la Cesarom București. Nu aveau niciun obiect din aur sau poleit cu aur, așa cum se arăta la televizor după 1990. Lui Ceaușescu i s-a propus să fie aduse covoare, faianță, gresie și instalații sanitare din străinătate, dar el a zis: *„Nu, produsele românești sunt mai bune decât cele străine, sunt realizate de poporul român și economisim și valută!”* Sunt astăzi în România mulți îmbogățiți în urma afacerilor necurate cu statul, adică și cu banii unor persoane care n-au unde dormi și ce mânca, și aceștia și-au construit palate mult mai impunătoare decât vila de la Snagov, iar materialele de construcție și obiectele interioare le-au adus din străinătate. Așa înțeleg ei democrația, unii să se îmbuibă iar alții să moară de foame în stradă.

La vila de la Snagov, aveau o grădină unde se plimbau de multe ori împreună. Uneori sâmbăta după-amiază și duminica, convocau alți demnitari și jucau volei, șah, rummy și șeptic. Alteori, duminica dimineața, Nicolae Ceaușescu cobora singur din dormitor la televizorul din sufragerie ca să vizioneze „*Viața satului*”.

În apropierea vilei lor era o căsuță unde stăteau ofițerii de securitate de la Direcția a V-a, care-i păzeau, bucătarul și medicul lui. Aceștia mergeau de fiecare dată cu ei în misiuni. De la ei aflam și noi multe lucruri inedite din viața Ceaușeștilor.

Familia Ceaușescu era aprovizionată cu legume, carne, lapte și ouă de la ferma aflată în partea de nord a Bucureștiului, între Băneasa și Otopeni. Lapte consuma de la o singură vacă, pe nume Joiana, care era îngrijită special de 2 persoane și i se făcea control medical în fiecare lună.

Și acasă soții Ceaușescu aveau un regim

alimentar echilibrat, bazat mai mult pe legume, lactate și fructe. Luau micul dejun împreună, de asemenea, la prânz se întorceau acasă amândoi și prânzeau. Nu poșteau mâncăruri deosebite la masă. Zi lucrătoare ori sărbătoare, nu lipsea de la prânzul Ceaușeștilor ciorba de ștevie, de lobodă, de salată, ori de zarzavat acrită cu borș. La felul doi, de obicei se serveau alte verdețuri: mâncare de spanac cu ochiuri de ouă, ardei umpluți sau mâncare de urzici. Uneori, de la fiertura urzicilor, Ceaușescu cerea să bea zeama. Doar sâmbăta și duminica mai mâncau carne, mai ales pulpe de pui umplute, piftie de crap, știucă umplută cu carne de șalău și în special papricașul de pui și sarmale în foi de viță. Aveau obiceiul să mănânce la ore fixe. La desert preferau dulciuri făcute în casă, mai ales plăcintă cu brânză sau minciunele.

Menajera lor povestea că dulcele preferat al Elenei Ceaușescu era coliva. Aflând că în Ardeal, de pomana morților, se oferă colaci nu colivă, Elena Ceaușescu, într-o zi, bine dispusă fiind, s-a

suflecat la mâini și i-a arătat menajerei rețeta de preparare a colivei, menajera povestind: „*Mi-a spus să spăl arpacașul în nouă ape și să-l pun la fiert cu apă cât să nu treacă peste el. După două-trei clocote să iau spuma de deasupra. Când văd că s-a umflat grâul, să-i pun un capac și o cârpă deasupra. El înflorește. Dacă văd că are prea multă zeamă, îl mai las să mai fiarbă un pic, la un foc mai mic sau cu o tablă dedesubt. Apoi, să dau nuca la cuptor, care-i dă un gust de alune și să o dau prin mașină. Mi-a arătat cum să pun nucă, lămâie, zahăr, vanilie, cum s-o ornez cu ciocolată deasupra și cu bomboane fondante. Cofeturile pentru ornat erau aduse din străinătate, de translațoarea de limba engleză”.*

Deserturile preferate ale lui Nicolae Ceaușescu erau: porumb fiert, floricele, cozonac cu nucă și clătite. După prânz, Nicolae Ceaușescu dormea o oră jumate – două și după aceea se întorcea la serviciu.

Soții Ceaușescu se îmbrăcau și se dezbrăcau

singuri, nu admiteau să fie ajutați de personal. El își punea seara hainele în perfectă ordine pe umeraș și făceau baie în fiecare seară. Nicolae Ceaușescu nu se parfuma deloc, folosea doar deodorante cu vaporizator.

Menajera Suzana Andreiaș, stătea în același bloc și pe același palier cu lăzuranul Aurelu Moțului, col ing Tiba Aurel, și-i povestea că uneori Ceaușescu îi spunea să ducă costumele lui roase la mâneci, la un atelier de croitorie, pentru a fi reparate. Tot menajera îi spunea că Ceaușescu nu ieșea din vorbele Elenei, ce spunea ea era ordin. Imediat după problemele de la Timișoara, Ceaușescu a fost rugat de către copiii lor, Valentin și Nicu, să renunțe la funcție, dar acesta i-a trimis la mama lor, Elena, să discute cu ea aceste probleme. Elena s-a enervat, i-a apostrofat spunându-le că dacă nici ei nu susțin cauza lor, ce să mai zică de alții și le-a cerut să plece.

Atunci, deși oficial nu se vorbea de marile sărbători religioase, Nicolae și Elena Ceaușescu

sărbătoreau și ei Paștele și Crăciunul. De sărbătorile de Paște, soții Ceaușescu mâncau: carne de miel, ouă roșii și cozonac, ca orice familie creștina. De Crăciun, pe lângă alte mâncăruri, serveau și piftie. Înainte de

Crăciun li se împodobeau pom de iarnă și le aduceau cadouri și moș Crăciun și moș Gerilă.

Nicolae Ceaușescu nu bea alcool, poate cel mult jumătate de pahar de vin roșu, tărie niciodată. El suferea de diabet încă din 1979, însă medicii nu au reușit să-l convingă să facă tratament cu insulină. Nu accepta decât regimul alimentar, pastilele și ceaiurile din plante. În aprilie 1989 însă a intrat în precomă diabetică și au fost convocați la vila din Primăverii, în ziua de 14 aprilie, 18 medici specialiști. Avea glicemia de 396 (față de 120, normalul) și prof. Mincu a subliniat că este nevoie de insulină, altă soluție neexistând, precum și un regim alimentar mai strict și fără alcool. De atunci, când era invitat sau primea delegații, la protocol servea suc roșu de

struguri, cu zahărină. La aflarea veștii că Ceaușescu trebuie să treacă pe insulină, Elena nu a fost de acord (nu voia să ajungă dependent de insulină) până nu a cerut opinii ale unor medici străni din Franța, Anglia, Elveția, Germania și Italia și părerile acestora au făcut-o să accepte insulina, avertizând-o că fără insulină Ceaușescu ar intra în comă, în interval de 23 zile, și nu ar mai putea fi salvat.

Revoluția din Decembrie 1989

9

17 decembrie 1989 - Alarma de luptă „Radu cel Frumos”

În decembrie 1989 eram comandant de escadrilă de elicoptere la unitatea de aviație de la Boteni. O escadrilă este compusă din 12 elicoptere, 36 ofițeri piloți și 70 de ingineri, subingineri, maiștri militari și subofițeri. În seara de 17 decembrie 1989, (era o zi de duminică), mă găseam acasă împreună cu un bun prieten, comandant al unui regiment de aviație și cu un

cumnat de-al meu, care, având în vedere că se apropiau Sfintele Sărbători de Crăciun, ne adusese bunătați binșene – preparate de porc și palincă – a căror faimă este recunoscută în toată țara. Atunci, chiar dacă magazinele erau goale, mesele din casele noastre erau pline, acum magazinele sunt pline, iar mesele multor români sunt goale. Stăteam la masă și discutam vrute și nevrute, dar numai despre revolta din Timișoara nu, pentru că nu știam absolut nimic. Eram toți în vervă, prietenul spunea că el, înainte de căsătorie, i-a spus viitoarei soții că problemele majore ce se vor ivi în familia lor le va hotărî el, iar cele minore, soția. Când l-am auzit ce mare bărbat este el în casa lui, i-am zis că și la noi este așa și i-am făcut nevasti-mi un semn discret... Apoi, prietenul zice: „*Sunt căsătorit de 14 ani și la mine în familie nu a apărut nicio problemă majoră*” și ne-am pus pe râs, cel mai tare eu și nevastă-sa, eu de bucurie că mai sunt ca mine unii care au ultimul cuvânt în casă iar ea fiindcă i-au fost scoase în evidență

calitățile de mare conducător. A ținut și ea să sublinieze cât de bine se înțeleg ei doi în familie, spunând:

— *Eu nu m-am certat niciodată cu soțul meu. Când ne contrazicem pentru ceva și eu am dreptate, el nu mai spune nimic.*

— *Dar când are el dreptate?* întreb eu.

— *Să știi că asta nu s-a întâmplat încă,* răspunde ea.

Prietenul ne povestește apoi o situație hazlie: „Un elicopter a avut un caz special la bord și echipajul a fost nevoit să aterizeze imediat. A aterizat în parcare a motelului „Sinești” aflat pe șoseaua Bucureștiurziceni. Între timp, în parcare a venit un TIR și șoferul, din neatenție, a atins elicopterul cu mașina. După ce a băut un paharel de țuică și a servit masa, a dat telefon la directorul întreprinderii unde era angajat, convorbirea dintre cei doi desfășurându-se astfel:

— *Tovarășe director, am intrat cu TIR-ul într-un elicopter.*

— *În ce ai intrat!?*

— *Într-un elicopter.*

— *Și acum unde ești?*

— *Sunt la motelul Sinești, unde am parcat să servesc masa și să mă odihnesc peste noapte.*

— *Ai băut ceva?*

— *Doar un păhărel de vodcă și o bere.*

— *Ți-am spus să nu mai bei niciodată nimic, când mergi în cursă, fiindcă aiurezi și spui numai prostii. Aiureala asta le întrece pe toate. Acum du-te și te culcă, vorbim mâine dimineață, când te trezești! Poate visezi iar elicoptere!*

— *Tovarășe director, dar...*

— *Noapte bună!* „a încheiat directorul. Nevasta colegului ne spune că în satul ei este un om căruia toată lumea îi zice aviatorul. „Fiind mai în vârstă, am crezut că a fost pilot în al doilea război mondial și din curiozitate l-am întrebat pe ce avioane a pilotat. Și atunci el mi-a răspuns: – Fata mea, îți zic așa fiindcă ai putea fi copilul meu, ținând cont de diferența de ani, să știi că eu n-am

fost pilot, am făcut armata la cavalerie. Dar într-o zi, pe câmpul de luptă, a trecut un avion pe deasupra mea și uitându-mă după el, am călcat strâmb, am căzut într-un canal și mi-am fracturat piciorul. Am fost dus repede la doctorul de pe front căruia, ca să mă trateze mai cu atenție, i-am spus că am avut un accident de aviație. Doctorului i-a plăcut gluma mea și se lăuda pe la colegii lui că a tratat un aviator și de atunci așa mi-a rămas porecla: „aviatorul”. Apoi, tot ea, ne spune ce li s-a întâmplat la două luni după căsătorie: Soțul meu, într-o vineri după amiază, era zi de salariu, în loc să vină direct acasă, la nevasta lui, adică la mine, merge la cârciumă cu colegii, unde stă toată noaptea. Sâmbăta dimineața, nedormită, așteptându-l pe el, pe soțiorul meu scump și drag, cum intră în casă pe trei cărări, îi fac o morală de zile mari. El încerca să-și ceară scuze, să se dezvinovățească, să mă calmeze, dar de fapt mă enerva și mai tare. Și-n momentele acelea de furie, i-am zis: „Ți-ar plăcea dacă nu m-ai vedea

trei sau patru zile?” La care, el răspunde: „N-aş avea nimic împotriva...” Şi toată sâmbăta nu m-a văzut. Nu m-a văzut nici duminică, nici luni. Abia marţi umflătura s-a mai micşorat, atâta cât să mă vadă cu colţul ochiului stâng... Măi nevastă, nu trebuia să spui întâmplarea asta, ce-o să zică Sandu despre mine, că mă ții sub papuc tot timpul, că nu pot să beau şi eu o bere cu prietenii. În noaptea aceea, unul din colegii cu care am băut, ajuns acasă, a deschis ușor uşa de la apartament ca să nu fie auzit de soție, şi s-a dus în dormitor. Cum a intrat, pe întuneric, a văzut în patul lor patru picioare dezvelite până aproape de genunchi. Această privelişte i-a luat mințile, l-a apucat furia, nu se mai putea controla. Deci, asta face nevasta lui, cum pleacă el de acasă, îl înşală cu altul! A luat o mătură şi a început să dea fără milă peste corpurile celor doi până a obosit, apoi, s-a retras în bucătărie şi a încercat să se liniştească la o cafea. Peste câteva clipe intră nevastă-sa, care fusese la baie şi, fără să ştie de

grozăviile lui, îl întreabă: „Unde ai fost până la ora asta, fiindcă aseară au venit părinții tăi la noi și, neavând alt pat, i-am pus să se culce în patul nostru, iar noi o să dormim pe jos în camera cealaltă?” Prietenul, văzându-și soția teafără și auzind spusele ei, a făcut alt șoc și nu știa ce să zică. Se bucura că nevasta nu-l înșală și este atât de grijulie cu părinții lui, și-n același timp, îl durea inima aflând că și-a lovit părinții cu atâta brutalitate.

În hărmălaia aia abia am auzit că sună telefonul. M-am dus la telefon și când am ridicat receptorul am auzit: „*Radu cel Frumos*”. Eu am răspuns pe loc „*Sandu cel urât*”, crezând că la celălalt capăt al firului este un prieten de-al meu pus pe șotii. Interlocutorul, adică ofițerul de serviciu, însă a rostit apăsător: „*Executați Radu Cel Frumos!*” În acel moment, mie mi s-au muiat pe loc picioarele.

„*Radu cel Frumos*” era teribila parolă de război, indicativul imperios de alarmare. Dar nu o

alarmă de exercițiu, ci o alarmă reală, de punere pe picior de război. Am crezut că România este atacată, este în pericol. Am înghețat cu toții, impresionați fiind de grozăvia momentului. Pentru noi sunase goarna războiului. Un asemenea indicativ îngrozitor nu răsunase niciodată în urechile noastre. Am avut totuși puterea de a verifica autenticitatea indicativului și i-am comunicat prietenului meu că trebuie să executăm „Radu cel Frumos”. La auzul acestor cuvinte, comandantul regimentului a țâșnit ca un resort în picioare. A sărit la telefon și a sunat la unitatea sa, întrebând dacă totul este în regulă cu aparatele de zbor. N-am mai auzit apoi nimic, întrucât m-am îmbrăcat fulger și m-am năpustit pe ușă. Am făcut pe drum jumătate din barem, totul a fost o goană nebună. În acele momente am crezut că se întâmplă ceva foarte grav pentru România și ardeam de nerăbdare să ajung la unitate și să aflu.

În stație mai erau un milițian, o mamă cu un copil de 4 - 5 ani și încă vreo patru persoane.

Copilul: *Mamă, dar de ce nu mai vine autobuzul?*
Mama: *Pentru că acum îl spală, că era foarte murdar...* Peste trei minute, copilul: *De ce nu a ajuns încă?* Mama: *Pentru că acum îi umflă cauciucurile, fiindcă erau dezumflate...* Peste alte trei minute, copilul: *Acum de ce nu a mai ajuns?* Mama: *Pentru că acum îl vopsesc ca să fie mai frumos...* Milițianul, furios, începe să se dea cu capul de gard și urla: *Morții mă-sii, acum, când mă grăbesc, și-au găsit și ei să-l vopsească???...* Copilul, când îl vede ce face, întreabă: *„Mamă, de ce face nenea ăsta așa?”* *„Are voie, băiatul meu, să facă ce vrea el, fiindcă e milițian”*... Autobuzul a venit destul de repede, pesemne vopsitorii se grăbiseră cu vopsitul. O femeie obosită, probabil se întorcea de la serviciu, căsca de mama focului. Milițianul, care cred că a fost în ziua lui proastă în relațiile cu femeile, i se adresează: *„Tovarășa, nu mai căscați atâta, că mă înghițiți!”* *„Stai liniștit, șefule, fiindcă pe voi nu vă înghite nimeni!”*... răspunde femeia. Nici cu bărbatii, milițianul n-a

reușit să se înțeleagă în seara aceea. După ce a coborât din autobuz, a observat pe stradă un cetățean căzut lângă un stâlp care tot încerca să se ridice, dar era așa de beat că nu reușea. La început, milițianul a vrut să-i dea câțiva bănuți, crezând că este vreun cerșetor, dar când l-a văzut cum arăta, i-a zis: „*De ce n-ai băut, omule, cât să te simți bine?*” Bărbatul, supărat că nu se poate ridica, cu mari eforturi aruncă o privire spre el, și-i răspunde: „*N-am mai avut bani, domn șef!...*”

La unitate nu știa nimeni ce se întâmplă, doar că ar fi ceva probleme la granița cu Ungaria și la Timișoara. Am trecut, cu efectivul escadrilei la verificarea și pregătirea elicopterelor și piloților pentru eventuale misiuni de zbor. Am echipat elicopterele cu armament de război și, astfel, echipajele erau gata pentru orice intervenție. Dar ce intervenție? În favoarea cui? În Academia de înalte Studii Militare făcusem aplicații tactice, pe hartă, în fiecare săptămână, în total peste 100 de aplicații. La fiecare aplicație, în temă se arăta că

trupele NATO atacă România pe la granițele cu Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria sau Marea Neagră. Pe la granița cu URSS, astăzi granițele cu Ucraina și Republica Moldova, nu aveam voie să facem exerciții pe hartă, fiindcă în acele zone, ni s-a spus, că n-o să fim atacați niciodată și, ca atare, nu aveam voie să ne pregătim pentru război. Rușii nu ne lăsau nici pe hartă să ne pregătim și să presupunem, ipotetic, că vom duce lupte terestre sau aeriene la granițele comune cu ei.

La fiecare aplicație, misiunea era că forțele NATO atacă România cu forțe aeriene și apoi cu trupe terestre, iar noi, puși în funcțiile de comandanți, cu forțele aeriene și terestre pe care le aveam la dispoziție, trebuia să luăm cele mai eficiente Hotărâri pentru a riposta și câștiga luptele dintre noi și inamic. Forțele erau fictive. Atunci știam că între noi și inamic exista o linie de demarcație.

La evenimentele din decembrie 1989 era ceva atipic. Eram noi, armata României, dar unde

era inamicul, adică teroriștii interni și externi, despre care eram intoxicați, la televizor, că ne atacă cu escadrile de elicoptere și avioane, că ne otrăvesc apa, că ocupă Radioul, Televiziunea, Palatul Telefoanelor, unități militare, gări, etc?

Făcând o analiză a situației de atunci, se observă că la finele anului 1989, regimurile comuniste din această zonă geografică s-au prăbușit unul după altul, Ceaușescu singur rămânând insensibil la toate semnele exterioare de schimbare.

Dar, pe Ceaușescu, nici rapoartele de la securitate pe care le primea în fiecare zi, nici evenimentele declanșate la Timișoara, care, la informațiile pe care le-a avut, erau clare că vor duce la o răsturnare de regim, nu au avut darul să-l trezească la realitate, considerându-le drept opera exclusivă a unor factori externi, sprijiniți de răzlețe elemente declasate din interior, nesemnificative ca pondere și moralitate în populația țării. Deși a fost informat de securitate

de pericolul real extern, după intervenția forțelor de ordine din noaptea de 17 decembrie 1989 la Timișoara, Ceașescu a trăit cu sentimentul că incidentele respective nu sunt atât de grave și a luat decizia de a nu-și amâna vizita oficială în Iran, considerând că forțele externe nu sunt atât de periculoase și că poporul român, în marea lui majoritate, este cu el, cu realizările înfăptuite și, în consecință, nemulțumirile maselor vor fi rezolvate pașnic. Cu toate aceste considerente, în data de 18 decembrie, la plecarea lui în Iran, au fost luate măsuri de siguranță excepționale. Avionul prezidențial a decolat la ora 9.30 și, pentru prima dată, a fost însoțit pe tot teritoriul țării și deasupra apelor teritoriale din Marea Neagră de patru avioane de tipul Mig-21, fapt repetat și la întoarcere, pe 20 decembrie.

Mitingul din 21 decembrie 1989

În dimineața zilei de 21 decembrie 1989, Nicolae Ceașescu a dispus desfășurarea unui miting în Piața Palatului, la care a cerut să ia

atitudine 5 reprezentanți ai muncitorilor, după care să ia el cuvântul. În Piața Palatului au fost desfășurate forțe de ordine pentru blocarea pătrunderii grupurilor turbulente și interzicerea părăsirii pieței de către participanții la miting. Astfel, după epuizarea discursurilor celor 5 reprezentanți ai oamenilor muncii, a luat cuvântul Ceaușescu. După aproximativ 7 minute din momentul începerii cuvântării, la barajele realizate de miliție au apărut grupuri de circa 50 de persoane care solicitau să li se permită intrarea în zona mitingului, motivând că s-au pierdut de coloanele muncitorilor din întreprinderile lor și care, după ce au intrat, la un semnal, au început să cânte: „Deșteaptă-te române!” un vechi cântec patriotic care fusese interzis din 1947. S-a creat un efect, sonor în acest timp, care a produs panică și a determinat pe unii manifestanți să arunce tablourile, steagurile, lozincile și să încerce a părăsi prin fugă piața. În acele momente, multe femei din mulțime au declarat că au fost înțepate

în spate și în fund, determinându-le să ție de viața Piața, imagini văzute și la televizor. Deși Ceaușescu a reușit, după câteva minute de întrerupere, să-și reia cuvântul, vorbele lui nu mai erau auzite și nu mai erau urmărite de nimeni, astfel că la scurt timp s-a retras din balcon. După miting, manifestanții au format trei grupuri importante care s-au deplasat în centrul capitalei, în frunte cu revoluționarul Dan Iosif. Paharul umplut a început să se reverse...

Cronologia nopții de 21/ 22 decembrie 1989

În seara zilei de 21 decembrie, înființează Comandamentul Militar Unic, din care fac parte șefii Armatei, Miliției, Securității și Gărzilor Patriotice, Comandament condus de însuși Ceaușescu. La ora 19.00, Ceaușescu dă ordin ca poetul Adrian Păunescu să fie adus pentru a se adresa populației la televizor pentru susținerea cauzei, dar acesta refuză invitația, conform mărturisirii șefului secției presă, Mitea. La ora

20.00, Ceaușescu este vizitat de către Ilie Verdeț și sfătuit să găsească o soluție pașnică pentru a ieși din criză. I-a propus să caute o înțelegere cu cei care sunt instalați la baricade la Inter, în fața cărora s-au mobilizat trupe. Pe la orele 22.30, Ceaușescu cere mașina să plece acasă în cartierul Primăverii, însă este sfătuit tot de Ilie Verdeț să rămână în sediu deoarece străzile sunt pline de manifestanți. Din ordinul lui Ceaușescu, programul la Televiziune din seara de 21 decembrie 1989 a fost altul decât cel din programul R-TV. După fiecare emisiune propagandistică erau difuzate chemări la calm. În cele aproape 3 ore și jumătate de emisie, de la orele 19.00 la 20.22, au fost patru astfel de intervenții. Nici serialul sovietic din acea seară „Punctul de întoarcere”, nu a mai fost difuzat, în locul lui fiind programate cântece patriotice revoluționare.

Secretarul Cămarilor prezidențiale, Constantin Manea, a mărturisit că la ora 21.00,

copiii Ceaușeștilor, Zoia și Valentin, fără Nicu, care era la Sibiu, au venit la sediul CE să-și vadă părinții. Au stat cam jumătate de oră și au luat o gustare împreună. După plecarea celor doi copii, Ceaușescu a cerut să-i fie aduși niște revoluționari, dintre cei care strigau „Jos Ceaușescu”, cărora să le vorbească. În jurul orei 24.00 Ceaușescu a cerut să se filmeze zona Hotelului Intercontinental, „ce-au făcut huliganii, că acolo se face curățenie și nu se mai poate filma” Pe la ora 2.00, Ceaușescu a trecut la odihnă în dormitorul amenajat în spatele biroului său de lucru. În cursul nopții mureau oameni în centrul Capitalei. Târziu, după ora 3.00, generalul Milea, Ministrul Apărării, s-a întors din zona Intercontinental. S-a întâlnit cu secretarul cancelariei prezidențiale, care, ulterior a afirmat că Milea era deprimat, murdar de motorină, de praf, cu ținuta complet dezordonată și că i-a spus: *„Măi băiete! Să fii fericit că n-ai văzut ce am văzut eu! Ce o să fie mâine!? Iarășio luăm de la capăt!”*

Dar ce văzuse ministrul Milea în stradă? În seara zilei de 21 decembrie, în zona hotelului Intercontinental, manifestanții au ridicat o baricadă formată din autovehicule, o remorcă și piese de mobilier provenite din incinta restaurantului Dunărea. Dispozitivele de ordine din zona centrală erau alcătuite din forțe ale M.I. (miliție și trupe de securitate) și ale M.Ap. N. În noaptea de 21 decembrie au început represiunile forțelor de ordine. La început focurile au fost trase în aer pentru împrăștiere și intimidare. Întunericul însă a adus teroarea, în dimineața zilei de 22 decembrie fiind 148 de morți și răniți, potrivit Raportului senatorial privind cercetarea evenimentelor din Decembrie 1989.

În zorii zilei de 22 decembrie 1989, sângele oamenilor împușcați în zona Sălii Dalles și Intercontinental a fost spălat, pentru a acoperi urmele intervențiilor violente iar sloganurile anticeaușiste de pe ziduri au fost acoperite cu vopsea.

Evenimentele din ziua de 22 decembrie 1989

În dimineața zilei de 22 decembrie 1989, în timp ce coloane de muncitori veneau spre sediul Comitetului Central, Ceaușescu încă se mai gândea la o represiune sângeroasă a demonstranților. Ordonase ca militarii să recurgă la orice mijloace pentru a opri mulțimea care se pregătea să vină spre Piața Palatului.

În jurul orei 7.00, Ceaușescu a chemat la el în cabinet pe Milea, ministrul apărării, Postelnicu, ministrul de interne și Vlad, șeful Securității. Nemulțumit de informațiile primite de la cei trei responsabili cu ordinea, Ceaușescu, puțin după ora 8.00, a convocat de urgență o ședință a Comitetului Politic Executiv, ședință în care Vasile Milea s-a bâlbâit și nu a fost în stare să-i prezinte comandantului suprem un raport despre starea trupelor. Ceaușescu țipă la el și rostește celebra replică: „*Marș și adu trupele!*” Vizibil marcat de această reacție a lui Ceaușescu, Milea bântuie

aproape o oră prin sediul C.C., apoi sfârșește, la ora 09.35, într-un birou de la etajul 6. Ceașescu anunță că generalul Milea s-a sinucis și îi pune eticheta: „*laș și trădător*”.

Între timp, Ceașescu cere legătura cu generalul Victor Stănculescu. Secretarul de cabinet Constantin Manea, a declarat că a luat legătura cu generalul și acesta i-a spus că nu poate veni fiindcă are piciorul în ghips, iar când i-a comunicat acest lucru lui Ceașescu, acesta a țipat: „*Cu picioarele rupte să vină și să vină în cinci minute! Să nu se joace, că-l aduc arestat!*”

Într-un sfert de oră, Stănculescu s-a conformat și a venit la Palat. Generalul Stănculescu povestește: „*Am intrat în Cabinetul 1 în holul din față. Pe parcurs, pe coridoare, erau cam cincizeci de persoane cu automate. M-am dus la Ceașescu la birou. Ceașescu m-a întrebat ce am pățit la picior. Mi-a spus să iau comanda Armatei, să întărim dispozitivul și să apărăm sediul CE*”.

Ceaușescu este informat că muncitorii de la Turbomecanica, din Militari, de la uzinele 23 August și alte uzine mari din București se îndreaptă spre CE.

La ora 10.50 este difuzat la televiziune, Decretul privind introducerea stării de necesitate în întreaga țară, care menționa: „Având în vedere încălcarea gravă a ordinii publice prin acte teroriste, de vandalism și de distrugere a unor bunuri obștești, se instituie stare de necesitate în întreaga țară”. Pe timpul stării de necesitate se interziceau orice întruniri publice precum și circulația în grupuri mai mari de cinci persoane; se interzicea circulația în timpul nopții începând cu ora 23.00, cu excepția persoanelor care lucrau în schimbul de noapte; întreaga populație a țării era obligată să respecte cu strictețe legile țării, ordinea și liniștea publică, să apere bunurile obștești, să participe activ la înfăptuirea normală a activității economico-sociale, etc.

Stănculescu, cum preia comanda Armatei,

emite primul ordin ca trupele să se întoarcă în cazărmi. Vasile Milea dăduse ordin ca unitățile din București și din jurul Capitalei să scoată trupele, tancurile și TAB-urile din cazărmi și să se îndrepte spre centrul capitalei. Ceaușescu i-a ordonat lui Stănculescu: *„Mergi și opriți manifestații!”* Generalul, cum preia comanda armatei, neascultând ordinele lui Ceaușescu, emite ordinul ca trupele să se întoarcă în cazărmi, iar dacă se întâlnesc cu manifestații să fraternizeze cu ei. Este momentul în care civilii se urcă pe tancuri și strigă: *„Armata e cu noi”*. Stănculescu trimite spre cazărmi inclusiv TAB-urile din Piața Palatului, în timp ce grupa operativă cerea să vină TAB-urile la Palat. De la 10.07 până la 10.40 Stănculescu repetă ordinul de întoarcere în cazărmi. Așa s-a putut intra în piață și în scurt timp aceasta a fost plină de revoluționari.

Ceaușescu ceruse de trei ori să părăsească clădirea în care se afla. Prima variantă a fost să fie scos prin subsol, însă cei de la Direcția a V-a au

spus că traseul nu este operațional. A cerut apoi să i se organizeze evacuarea cu forțe militare. În piață ar fi trebuit să fie TAB-urile, dar acestea au fost trimise de Stănculescu spre cazarmă. Procedura era ca Ceașescu să iasă direct de pe ușa CE în TAB și să plece în forță, trăgând foc, chiar omorând oameni. Cu TAB-urile aveau de gând să ajungă la Snagov. Stănculescu a propus a treia variantă, plecarea cu elicopterul și Ceașescu a fost de acord.

După ora 11.00, Ceașescu constată că ordinele date de el sunt executate exact pe dos. În loc ca Piața Palatului să se golească de manifestanți ea se umple. În loc ca trupele să vină în centrul capitalei ele sunt retrase în cazărmi. Ceașescu constată că nu mai conduce el, ci altcineva. De aceea, disperat, apelează la „arma populară” și încearcă să se adreseze mulțimii, așa cum a făcut și în 1968 când trupele Sovietice au intrat în Cehoslovacia. Își face curaj, uitând că la același balcon fusese huiduit cu o zi în urmă.

Stațiile nu mai mergeau. A chemat aghiotantul să-i facă rost de o portavoce. Au ieșit la balcon Ceaușescu, Bobu și Dăscălescu. Elena Ceaușescu a rămas în birou, după perdea, să vadă ce se întâmplă pe balcon. Din balcon Ceaușescu a reușit să spună: *„Tovarăși! Mergeți la casele voastre. S-a pregătit o lovitură de Stat, dar vom restabili ordinea. Acum plecați la casele voastre! Este o încercare de lovitură de Stat”*. cu o voce tremurândă și cu o față pe care se citea frica. Ceaușescu nici nu a terminat, că au și început să zboare pietre către el. Nu au fost loviți nici el nici ceilalți, dar una dintre pietre a spart geamul și a căzut în birou, pe masă. Speriată, Elena a strigat: *„Nicule, Nicule, hai!”*

Zborul cu Nicolae și Elena Ceaușescu de pe sediul Comitetului Central

După ordinele curajoase ale lui Stănculescu, securitatea a început să slăbească și ea paza sediului. Generalul Vlad, șeful Securității, dă ordin de deschidere a ușilor din Palat, astfel că

manifestanții au putut intra. Ceaușescu devine prizonier în Comitetul Central. Singura soluție rămâne evacuarea aeriană, organizată de Stănculescu. Astfel, din ordinul lui, începând cu orele 11.33 - 11.35 au fost ridicate în aer 4 elicoptere. Deplasarea elicopterelor pe traseu s-a făcut separat, urmând ca unul dintre acestea să aterizeze în Piața Palatului pentru a lua la bord cuplul prezidențial. A ajuns primul în zona fostului C.C. al P.C.R. elicopterul al cărui comandant de echipaj era lt. col. Maluțan Vasile. Acesta a raportat conducătorului de zbor că aterizarea în Piața Palatului este imposibilă, datorită mulțimii adunate în acea zonă. Ca atare, elicopterul a zburat deasupra locului circa 10 minute, după care a primit ordin să aterizeze singur pe clădirea fostului C.C., iar celelalte trei elicoptere să execute zbor în zona Aeroportului Băneasa. Ceaușeștii sunt sfătuiți să urce pe terasă că-i așteaptă elicopterul. Liftul cu care au urcat de la etajul unu la etajul șase, s-a blocat cu două palme

înaintea destinației. Însoțitorii au crezut că este mâna revoluționarilor, însă unii martori au spus că, de emoție, Elena Ceaușescu a lovit ușa liftului cu piciorul. Aghiotantul lui Ceaușescu, maiorul Raț, la ordinul lui Ceaușescu, a spart geamul liftului cu patul automatului, după care i-a ajutat pe toți să iasă din lift. Pe terasă i-a așteptat Stănculescu, care i-a dus la elicopter, pilotat de echipajul compus din colonel Vasile Maluțancomandant de echipaj, maior Mihai Ștefanpilot și m.m. Drăgoi Stelian-mecanic de bord, în care au urcat Nicolae Ceaușescu, Elena Ceaușescu, Manea Mănescu, Emil Bobu, Florin Raț-aghiotant și Marian Rusu-aghiotant. Elicopterul a decolat la ora 12.09. Cei trei membri ai echipajului și-au demonstrat maiestria atunci când au fost nevoiți să ridice aparatul de zbor de pe clădire, în condițiile în care acesta era supraîncărcat. Ceaușescu se afla în spatele lui Mihai Ștefan, ținându-l practic în brațe pe mecanicul de bord Drăgoi, iar alături de el se afla

Elena. Pe cele trei locuri din spate se așezaseră înghesuie patru persoane: vestitul Emil Bobu, membru al C.C., „mâna dreaptă” a lui Ceaușescu, Manea Mănescu, membru al CC, viceprim-ministru, precum și aghiotanții înarmați ai familiei Ceaușescu, ofițerii de securitate Marian Rusu și Florian Raț.

La ridicarea elicopterului de pe clădire, toată piața urla de bucurie că a plecat Ceaușescu, dar elicopterul intră în cădere, se lasă brusc pe lângă ferestrele clădirii...

Etajul șase... etajul cinci... etajul patru, iar entuziazmul pieței dispare, fiind înlocuit cu un fior de spaimă, unii oameni țipând: „*se prăbușește peste noi!*” Dar nu, măiestria și profesionalismul piloților se manifestă din plin în aceste momente extrem de tensionate și elicopterul se redresează și începe să ia înălțime suficient cât să nu se ciocnească de clădirile din preajmă. Apoi se duce ca o libelulă spre o destinație necunoscută atunci, până când se pierde în zare. Aveam să aflăm că a

plecat la palatul de la Snagov. Iată ce s-a discutat în elicopter, până la Palatul Snagov, după declarațiile col Maluțan: „ După ce am luat înălțimea de siguranță, am intrat în viraj către nord și mi-am dat căștile jos de pe urechi ca să pot să comunic cu Ceaușescu, căci el nu avea căști. Când voia să-mi spună ceva, mă bătea pe umăr, iar eu întorceam capul. L-am întrebat: „«În ce direcție mergem?» El zice: «Ai luat legătura cu județele astea apropiate, cu Argeșul, cu Doljul?» Zic: «N-am luat legătura cu nimeni.» Nu mai răspundea nimeni la radio prin rețeaua lor. Ceaușescu s-a sfătuit puțin cu Madam și mi-a indicat să mergem către Snagov. Pe traiect, când a trecut pe deasupra flotei prezidențiale, Maluțan a fost întrebat, prin radio, de către un coleg de la bază: „De ce nu aterizezi aici?” „Deocamdată respect un ordin”, a răspuns Maluțan, explicând: „Mă gândeam la el, că era încă președinte” La ora 12.21, elicopterul a aterizat în curtea Palatului Snagov, pe un „ochi” de iarbă din mijlocul livezii.

Cronometrul vieții soților Ceaușescu era necruțător: până la moarte mai aveau trei zile, două ore și 29 de minute.

La Snagov, Ceaușescu a luat legătura prin telefon cu prim-secretarii din județele: Olt, Dâmbovița, Argeș, Cluj, Constanța, dar nu a găsit sprijinul nimănui, a aflat însă că Televiziunea a căzut în mâinile revoluționarilor. I-a cerut lui Maluțan să solicite două elicoptere mari, cu trupe pentru însoțire. Într-o convorbire telefonică, purtată de către Maluțan, de față cu Ceaușescu, cu comandantul Flotilei Prezidențiale, comandantul i-a comunicat: *Vasile, fii atent că din momentul de față nu se mai ridică niciun elicopter! Așa că orientează-te!* – răspuns pe care Ceaușescu nu l-a auzit, așa că Maluțan i-a raportat că elicopterele se pregătesc și că or să vină. Apoi au urcat în elicopter Nicolae și Elena Ceaușescu, precum și aghiotanții lor, decolând spre o destinație necunoscută, dar în aer Ceaușescu a specificat echipajului să zboare spre Pitești.

Maluțan a fost sfătuit prin stație de conducătorul de zbor să asculte la radioul de la bordul elicopterului situația din țară. Aflând de schimbările produse, i-a raportat lui Ceaușescu că sunt depistați de radiolocație și vor fi pulverizați într-un minut sau două. Ceaușescu s-a speriat și a zis: *„Dă-i drumul jos! Aterizează lângă șosea”*. Au aterizat pe câmp, lângă șoseaua Pitești-Târgoviște și au coborât Ceaușeștii și aghiotanții lor.

După aterizare, Maluțan a relatat că Ceaușescu l-a întrebat de trei ori dacă mai este fidel cauzei comuniste, iar el a dat un răspuns evaziv: *„-Care cauză? A cui cauză?”*

Dar iată ce mi-a relatat comandorul Mihai Ștefan, pilot în cadrul aceluși echipaj, relatare pe care o prezint în premieră, ea neapărând nicăieri până în prezent: *„În 22 decembrie 1989, la ora 11.30 decolăm de pe Otopeni, destinația fiind în Piața Palatului. După noi decolează încă trei elicoptere, un SĂ-365 și două MI-17. După decolare, primim ordin prin conducătorul de zbor*

din Punctul de Comandă să aterizăm pe sediul fostului CE ai PER, iar celelalte elicoptere în Piața Palatului. Am survolat Piața, care era plină de mulțime, după care am aterizat pe sediu, făcându-ne semn un individ cu un cearceaf alb (după aterizare ne-am dat seama că cearceaful era o perdea, iar cel care ne-a dirijat era căpitanul Tănase, ofițer din cadrul Direcției V-a. Am rămas cu motoarele pornite și după aproximativ 10 minute cpt. Tănase ne-a spus că fostul președinte vrea să discute cu demonstranții care pătrunseseră la parter și etajul 1. Am rămas pe clădire circa 30 de minute, timp în care pe clădirile din jur au apărut indivizi (inclusiv femei) care, atunci, credeam că sunt lunetiști. Colonelul Maluțan le-a transmis celorlalte elicoptere să nu mai aterizeze nici în Piață nici pe clădire, deoarece nu este loc, recomandându-le să facă zonă de așteptare la Băneasa. În tot acest timp convorbirile radio s-au purtat doar între membrii celor patru echipaje.

La aproximativ 30 de minute după aterizare am zărit forfotă la ușa care ieșea pe sediu și cpt. Tănase ne-a spus că vin, și imediat i-am văzut pe Nicolae Ceaușescu și Elena Ceaușescu însoțiți de generalul Stănculescu și ofițeri din Direcția a V-a. În spatele lor erau Manea Mănescu și Emil Bobu. Ceaușeștii au ocupat locurile lor de drept, iar Mănescu și Bobu locurile din spate, încadrați de aghiotanții mr. Raț și cpt. Rusu, ultimii doi având pistoalele mitraliere la vedere. Tehnicul de bord s-a urcat în brațele lui Ceaușescu. La decolare, am acționat asupra comenzilor și elicopterul nu voia să se mai ridice, se încăpățâna să rămână la sol și parcă voia să ne spună că e foarte mare greutatea și că nu e în stare să se ridice doar dacă mai dăm pe cineva jos. Dar nu aveam timp să-l ascultăm, demonstranții, care aveau arme la ei, ajunseseră pe clădire și în orice moment puteau să deschidă foc asupra noastră. Fiind la înălțime, am știut că, în cădere liberă, elicopterul va prinde putere, așa că am acționat, cu riscul de a depăși toți

parametrii motorului și a elicei portante, asupra comenzilor până când elicopterul ne-a ascultat și s-a desprins, dar după aceea a luat-o în jos spre manifestanți și foarte greu am reușit să-l redresăm și să-l facem să răspundă la comenzi. Colonelul Maluțan a spus *„De data asta am scăpat, să vedem ce va fi de aici în colo!”* Colonelul Maluțan l-a întrebat pe Ceaușescu *„Unde mergem?”*, iar Ceaușescu a zis: *„La Dolj sau Olt sau Snagov!”*, dar ne-a ordonat să nu spunem unde mergem, așa că noi am comunicat prin radio că direcția noastră e necunoscută. Am aterizat la Snagov și col. Maluțan este chemat în două rânduri la Palat. Colonelul se întoarce la elicopter și-mi spune să pornim motorul și dacă nu apar, decolăm. Dar apar toți șase și tentativa cade. Ceaușeștii, Mănescu și Bobu își iau rămas bun în fața elicopterului, Manea Manescu sărutându-i ambele mâini lui Ceaușescu. Cpt. Rusu avea o mapă. Cei doi se urcă în elicopter însoțiți de aghiotanți și încercăm să decolăm, dar ratăm prima decolare,

ne întoarcem și reușim să decolăm. Întrebăm unde mergem și ni se răspunde: „*La Pitești!*”. Noi luăm direcția spre Otopeni, dar suntem întrebați de ce mergem la Otopeni. Col Maluțan răspunde că vrea să ia legătura cu cele două elicoptere pe care le solicitase Ceaușescu și să le comunice unde să vină, dar Ceaușescu ne-a ordonat să mergem spre Pitești. Totuși am ajuns deasupra pistei de la Otopeni și colegii de la sol ne-au întrebat, prin radio, de ce am venit, la care col. Maluțan a răspuns: „*Am venit să vă mai vedem o dată!*”. Un coleg ne-a spus să fim atenți la cantitatea de combustibil, iar altul ne-a zis să deschidem aparatul de radio, lucru pe care l-am și făcut. Punctele de comandă de la sol ne cereau poziția, iar noi răspundeam că nu știm unde ne aflăm. La postul de radio auzeam ce se întâmplă în București și în țară și col Maluțan a vrut să-i dea căștile lui Ceaușescu ca să asculte ce se petrece în țară, dar cpt. Rusu, cu pistolul mitralieră îndreptat spre noi, i-a interzis. Am încercat un viraj către

Otopeni, dar cpt. Rusu a exclamat: „*Ce faci Vasile, du-te unde ți s-a ordonat!* Col Maluțan i-a zis: „*Cred că este mai bine acasă!*”. În drum spre Pitești, am luat înălțime și col. Maluțan i-a spus lui Ceaușescu că sunt reperați radar și în 1 - 2 minute putem fi doborâți. Atunci Ceaușescu ne-a ordonat să aterizăm imediat, lucru pe care l-am și făcut, aterizând la circa 4 km de aerodromul Boteni, lângă șoseaua București-Pitești. Ceaușeștii și aghiotanții au coborât, iar noi, ușurați, nevenindu-ne să credem că am scăpat cu viață din această cumplită misiune, am decolat și ne-am întors la Otopeni, pe traiect comunicând punctelor de comandă unde am lăsat familia Ceaușescu”.

Probabil, dacă Ceaușescu nu ar fi plecat cu elicopterul de pe sediul CE, poate că ar fi fost omorât de mulțime. În 22 decembrie Bucureștiul era în explozie.

Imediat după plecarea lor de pe clădirea C.C, cu elicopterul, Stănculescu a semnat o Notă telefonică prin care a dat ordin ca armata să se

subordoneze și să execute numai ordinele primite de la ministrul Apărării Naționale.

Drumul lui Nicu Ceaușescu de la Sibiu la București din 22 dec. 1989

În cursul zilei de 22 decembrie 1989, Nicu Ceaușescu, bulversat de rapiditatea evenimentelor și incapabil să răspundă măcelului care începuse în Sibiu, decide să fugă la București. Unchiul său, Ilie Ceaușescu, îi promisese un elicopter la dispoziție. În drum spre aeroport, află că puterea fusese preluată de către Ion Iliescu. Petrece aproximativ o oră în incinta aeroportului, așteptând în zadar elicopterul promis. Înfricoșat de focurile de arme, bubuind aproape continuu dinspre oraș, ia hotărârea să plece la București cu mașina. Prietena lui, soprana Daniela Vlădescu, îi oferă autoturismul personal, un Olcit. Nicu Ceaușescu pornește spre București, urmând traseul Copșa Mică FăgărașăinaiaPloiești. Pe drum se oprește o singură dată, să alimenteze cu benzină. Îl întreabă pe angajatul benzinăriei cum

merg lucrurile la București, iar acesta îi răspunde că este liniște, oamenii se adună la Televiziune și Radio. Informația îl liniștește și îl face să creadă că decizia de a merge în Capitală a fost cea potrivită. De la fuga părinților săi cu elicopterul, de pe sediul CE ai PER, trecuseră aproximativ trei ore.

În jurul orei 19.00, Nicu Ceaușescu ajunge la intrarea în București, în dreptul Aeroportului Băneasa. Oprește mașina, obligat de câteva autobuze parcate de-a curmezișul drumului. Coboară din autoturism și se îndreaptă spre militarii pe care-i zărește. Este recunoscut de aceștia și băgat într-o mașină a Armatei, ce urma să se îndrepte către Televiziunea Romană. Mașina în care se aflau șoferul și, pe bancheta din spate, Nicu flancat de doi militari este atacată de un grup de oameni ce-l recunoscuseră. Cei doi militari sunt bătuți, fiind acuzați că ar fi încercat să-l protejeze pe Ceaușescu-junior. Nicu este scos din autoturism și, după câțiva pumni și picioare

primite în stomac, este condus de mulțimea furioasă către un autobuz parcat în zonă. La urcarea în autovehicul este înjunghiat, de o persoană necunoscută, în partea stângă a stomacului, scuiat și bătut încă o dată și apoi dus la Televiziune, unde este preluat de căpitanul de rangul I Emil Cico Dumitrescu și prezentat pe post. După doi ani de proces și o perioadă de detenție întreruptă pe motive medicale, Nicu Ceaușescu moare în septembrie 1996, la vârsta de 45 de ani.

Începe Revoluția noastră

Când s-a auzit la televizor că Ceaușescu a fugit de pe Comitetul Central cu elicopterul, pilotat de Maluțan, fost coleg și vecin cu mine, am mers la elicopter și ne-am pus căștile de zbor pentru a asculta convorbirile radio dintre pilot și conducătorul de zbor. Conducătorul de zbor, depășit de informațiile transmise la TV și radio, n-a fost în stare să-i mai dea ordin lui Maluțan ce să execute, ci doar i-a comunicat: „*Fixează frecvența*

radio la bordul elicopterului să auzi ce se întâmplă în țară!”, lăsându-i pilotului posibilitatea de a decide el măsurile pe care le considera cele mai bune în acele momente. Se auzea vocea lui Maluțan: *„Merg spre Pitești!”*, iar după câteva minute am văzut elicopterul deasupra pistei, la o înălțime de 10 - 15 m. Maluțan i-a spus lui Ceaușescu că sunt interceptați de rachete și tunuri antiaeriene și în cel mai scurt timp vor fi doborâți și ca atare, trebuie să aterizeze în acel loc. Imediat, la radio s-a anunțat că elicopterul cu Nicolae și Elena Ceaușescu a aterizat la Boteni și în scurt timp la poarta unității s-au prezentat sute de revoluționari, cerând să le predăm tiranii. Elicopterul aterizase aproape de aerodrom, lângă șosea și de acolo au fost duși cu un autoturism Dacia, șoferul fiind somat să oprească, de cei doi securiști care erau în elicopter cu ei, spre Târgoviște. În unitate a apărut zvonul că s-ar îndrepta spre satul Lazuri, o așezare lângă Târgoviște. Nu-mi venea să cred. Să fie duși într-o

localitate care poartă numele comunei mele natale?! Surpriza a fost și mai mare când unii colegi, care nu știau de satul Lazuri de lângă Târgoviște, mă întrebau dacă nu cumva îi vor duce în comuna mea, Lazuri de Beiuș? Nu s-au dus în Lazuri, dar au trecut cu mașina prin localitatea Băleni, așezare cu același nume ca al unui sat din comuna Lazuri de Beiuș.

Tot în apropierea Boteniului, în ziua de 22 decembrie au fost prinși Emil Bobu și Manea Manescu, cei mai influenți demnitari, după soții Ceaușescu. Au fost aduși la noi în unitate, și pe data de 23 decembrie 1989, au fost transportați cu elicopterul la Caracal. Aveau fețele de parcă atunci ar fi fost scoși din mormânt. După cum arătau, inspirau mai mult milă, ziceai că sunt doi cerșetori de pe stradă. Deși nu le era pusă în pericol viața, la ei nu s-a văzut nimic din demnitatea cu care s-au dus la moarte soții Ceaușescu.

Revoluție, comparații și debusolare

Vestea căderii lui Nicolae Ceaușescu a fost comunicată de televiziunea română în jurul orei 13.00 prin intervențiile actorului Ion Caramitru și poetului Mircea Dinescu.

Pe la ora 14.00 căpitanul de rangul 1 Constantin Cico Dumitrescu s-a adresat din studioul Televiziunii: *„Rog pe tovarășul Ion Iliescu, cu care am fost coleg, să vină la Televiziune! Trebuie, tovarăși, să ne organizăm!”* Peste o jumătate de oră Ion Iliescu a venit la Televiziune, unde a fost salutat cu entuziasm de Teodor Brațes, coordonatorul emisiiei TV. Încă de la prima sa apariție la televizor, Ion Iliescu s-a comportat ca un lider politic, hotărât să-și asume răspunderea organizării României pe baze democratice, așa cum vedea el democrația.

Dar oamenii n-au putut să se bucure prea mult. Liniștea și pacea n-au durat decât două ore. În București și în alte câteva orașe din țară, a început să se tragă. Au început acțiunile de luptă împotriva unor așa numite elemente teroriste care

au atacat cu foc sediile Televiziunii, Radioului, Palatului Telefoanelor. Televiziunea transmitea despre atacarea unor obiective din București și din țară precum și despre o invazie aeriană la scara întregii țări. Se presupunea că teroriștii sunt unele elemente ale Securității rămase fidele lui Ceaușescu, că sunt forțe special antrenate dintr-o unitate secretă aflată în subordinea lui, că sunt cetățeni străini încadrați în această unitate sau aduși special pentru aceste lupte. Adevărul nu a fost descoperit încă, deși au fost constituite mai multe comisii, de-a lungul vremii, care trebuiau să analizeze acea perioadă. Aceste forțe au indus la nivelul întregii țări o stare de panică, o isterie colectivă. Aceste acțiuni au încetat aproape imediat ce s-a transmis la televizor filmul cu procesul și execuția soților Ceaușescu.

În ziua de 24 decembrie 1989, după decolare, am primit de la comandantul aviației militare care preluase, personal, conducerea tuturor acțiunilor de luptă în zbor, misiunea de a executa cercetare

din aer în zonele Televiziunea Română și stadionul Ghencea, unde se presupunea că sunt teroriști care execută foc împotriva revoluționarilor. La Televiziune era furnicar de mulțime, părea că toți bucureștenii ieșiseră în stradă, convinși că vor obține libertate și condiții mai bune de trai. Unii s-au dus din curiozitate și au plătit cu viața sau au rămas mutilați pe viață. Cunosceam familii, foste vecine cu noi, care au participat la manifestațiile de la Televiziunea Română și acum, oasele lor sunt în cimitirul eroilor sau trupurile și le cară în cărucioare. Știu și familii care atunci, urlau pentru schimbare: „Jos Ceaușescu!”, „Moarte tiranilor”, „Ceaușescu Anul Nou/ Îl va face în cavou!”, „La al XV-lea Congres/ Patru ani de la deces!”, iar acum vorbesc în alți termeni despre acea perioadă. Românii doreau o schimbare în bine, dar au fost înșelați și amăgiți de toți cei care s-au perindat la guvernare de 23 de ani.

Înainte de 1989 zburam deasupra țării și nu vedeam o palmă de pământ necultivat, iar acum,

din zece milioane teren arabil, trei milioane de hectare, sunt nemuncite, mai mult decât suprafața cultivată cu grâu în 2011, în acel an grâul fiind cultivat pe două milioane de hectare. Se vedeau întreprinderi, instalații de irigat, ferme de păsări și animale, iar acum toate-s ruine. Multe blocuri construite în acea perioadă, dar neterminate, sunt în același stadiu și acum, iar zeci de mii de familii tinere n-au unde să locuiască. În acei ani, poporul o ducea greu, dar în București era mai bine decât în celelalte orașe din țară. Aveam un pic de căldură, apă caldă, benzina era restricționată, porțiile la produsele alimentare, care se dădeau pe cartelă, erau mai mari iar magazinele mai aprovizionate în comparație cu celelalte centre urbane. În 25 octombrie 1989, considerată în ultimi ani ziua recoltei, toate județele, în condițiile în care nu aveau produse nici pentru locuitorii lor, au fost obligate să aducă și să organizeze standuri cu legume și fructe în piețele din capitală. Populația din București reprezintă o mare și

imprevizibilă masă eterogenă, o multitudine de oameni din toate colțurile țării. Sunt și străini, mai ales chinezi și arabi în număr foarte mare. Au venit să se îmbogățească pe spinarea românașilor, fiindcă au văzut că legiuitorii și guvernanții noștri acționează mai mult pentru binele străinilor și a smecherilor decât pentru binele poporului.

Nu știu să fie bloc în București în care să locuiască numai ardeleni, olteni sau moldoveni, motiv care face să învățăm și noi din obiceiurile lor și ei din ale noastre. Uneori trebuia să dai dovadă de mult tact pentru a păstra un climat de liniște și înțelegere între locatarii blocului. Bucureștiul de azi se poate lăuda și cu cei 60.000 de câini vagabonzi care au mușcat peste 300.000 de persoane, mai ales copii și femei și asta o consemnez ca o realitate dezarmantă după revoluție. București mai înseamnă și 70 de kilometri de metrou, reprezentând distanța dintre Lazuri de Beiuș și Oradea, aceasta fiind una din multele realizări de dinainte de revoluție. O mare

„realizare” după revoluție, trebuie să amintesc și numărul exagerat de mare de țânțari care zboară deasupra

Bucureștiului. Cercetătorii au descoperit că, vara, țânțarii zboară foarte jos, la înălțimea unui om, deoarece au păduchi pe ei și fiindcă sunt foarte mulți și nu-i vedem pe toți, de multe ori, fără să vrem, ne lovim de ei și ei de noi. Nu știu ce simt țânțarii în acele momente, dar cercetătorii au descoperit că oamenii simt disconfort, se scarpină până rămân urme pe piele. Iarna, tot cercetătorii au descoperit, țânțarii zboară la înălțime mai mare, așa că nu-i mai deranjăm nici noi pe ei nici ei pe noi... Deștepți sunt cercetătorii ăștia, descoperă tot. În București nu se stropește cu soluții ca să omoare țânțarii, cred că s-a luat măsura să distrugă sănătatea oamenilor, introducând E-uri în alimentele de consum. Se vorbește că în Parlament sunt două propuneri. Una, ca țânțarii, purecii și câinii să fie eutanasiați și cealaltă, să fie prinși și castrați... Cu politica lor,

peste câțiva zeci de ani, cred că Bucureștiul va fi populat de câini, pureci, țânțari și alte insecte.

Revenind la acea misiune, în timpul zborului am auzit răpăit infernal de tablă ciuruită. Eram atacați de la sol cu foc de mitralieră. Instinctiv, am executat manevre de viteză, de înălțime și direcție, după care am raportat, prin stația radio, conducătorului de zbor cele întâmplate. Aparatele de la bord indicau parametri normali, semn că elementele vitale nu erau lovite, așa că am acceptat ca întoarcerea spre aerodrom s-o facem pe deasupra stadionului „Steaua” de unde trebuia să culegem date privind eventualele cuiburi de teroriști existente acolo. De parcă ei ar sta la vedere... Oricum puteau să ne primească cu foc. Era singura posibilitate de a afla de existența lor și probabil, pe asta se și sconta. Dar ce mai contau niște găuri în plus în elicopter pe lângă cele existente? Stadionul era cufundat în liniște, doar în perimetrul cazărmilor dimprejurul lui era ceva agitație. Aproape de aerodrom, conducătorul de

zbor ne-a comunicat să aterizăm urgent, pe locul unde ne aflam, fără a ne preciza alte elemente. Eram siguri că aerodromul este atacat și pentru salvarea aparatului și a echipajului nostru, se luase această măsură extremă. Spun asta deoarece pe lângă informațiile, foarte multe false, transmise la radio și tv., mai circulau altele și-n rândul nostru. Ba că suntem atacați de avioane de vânătoare, ba de o escadrilă de elicoptere de bombardament, ba că vor debarca trupe din elicoptere, ba ne atacă o coloană de blindate, ba., ba. Până atunci, în misiuni de zbor au fost atacate, de la sol, 9 elicoptere, 3 fiind doborâte. Am aterizat pe câmp, am așteptat cam un sfert de oră cu motoarele pornite, apoi am fost chemați la bază. Când am coborât din elicopter și am văzut găurile din podeaua lui, una dintre ele fiind la o palmă de scaunul unde stătusem eu, mi-am dat drumul pe spate, rămânând așa, lungit, cu ochii spre cer, în „agonie și extaz” și-am zis: „Îți mulțumesc, Dumnezeule, c-ai fost cu mine și m-ai

salvat încă o dată". Scăpasem ca prin minune și nu-mi venea să cred că sunt viu.

După masa de seară au fost împărțite ajutoarele primite de la localnici: portocale, bomboane, țigări. Țin minte că în acea seară ne-a revenit fiecăruia câte un sfert de portocală. Dar nu cantitatea conta, că doar știam ce belșug are țara, că de câțiva ani nu mai găseai portocale-n România decât „pe sub mână”, cât faptul că acele portocale fuseseră luate de la gura copiilor și dăruite nouă ca semn al încrederii pe care populația din zonă o avea în noi, în Armata română. Iar noi încă nu ne dezmeticiserăm, încă mai pluteam într-o stare de dezinformare și confuzie, încă nu știam cum, de ce și împotriva cui trebuia apărută revoluția. Unde erau teroriști? Ceea ce știam cu siguranță era că trebuie să executăm misiunile de zbor încredințate, că trebuie să ne apărăm cazarma, aerodromul și aparatele de zbor, dar ne derutau permanent Radioul și Televiziunea, telefoanele și zvonurile

care informau populația ba că Boteniul e atacat, ba că Ceaușescu s-ar afla totuși aici, de unde conduce lupta pentru reprimarea revoluției și că-l ascundem, ba că Boteniul a căzut în mâinile teoriștilor care pregătesc un asalt, cu elicopterele capturate, asupra Capitalei. Erau atât de multe și atât de veninoase asemenea „șopârle”, încât nici noi nu mai știam ce să credem, că fum fără foc nu iese.

Execuția soților Ceaușescu-Istorie trăită pe viu

Gândurile ne bulversau, iar căile Domnului ascunse și întortocheate erau!... Și iată că a venit și 25 decembrie 1989, ziua de Crăciun.

Pentru mine, Crăciunul petrecut în satul natal, în Lazuri de Beiuș, a rămas mereu o mare sărbătoare. Mama, fiind foarte credincioasă, ne-a educat ca în ultima săptămână să nu mâncăm de dulce. De aceea, porcul îl tăiam înainte de 18 decembrie, de obicei pe 17 decembrie (în acea zi, în 1989, s-a dat alarma de luptă), când mâncam pe

săturate cârnați, sânzăreți, jumări și friptură. După aceea, pauză până în Sfânta zi a Nașterii Mântuitorului. Unchiul Toderea, Toderea lui Ursoaie îi zicea în sat, îmi făcea o stea și împreună cu Traianu Biti și Nelu Ghiuli, mergeam aproape din casă în casă în Lazuri, Băleni și Totoreni, spre a vesti Nașterea Pruncului Mântuirii noastre. Aveam o straiță în care puneam tot ce primeam: mere, nuci, cozonaci, că de portocale, lămâi și banane nu se auzise pe la sate. În dimineața zilei de Crăciun, mama puneă o farfurie cu apă în care se găseau monede aurii de 5 bani și cu acea apă trebuia să ne spălăm pe față, pentru a avea parte de noroc și bogăție în viață. Și

poate, cine știe dacă nu spălatul pe față cu
acea apă miraculoasă de Crăciun, m-a salvat pe
mine de la moarte în multe misiuni dificile.

În dimineața acelei zile de Crăciun 1989, în
locul farfuriei cu apă și bănuți, primim misiunea
să ne deplasăm cu două elicoptere pe stadionul
Ghencea, cu câte patru parașutiști înarmați în
fiecare elicopter. Am rămas uluit, când am aflat că
vom fi însoțiți de parașutiști. Până atunci
executaserăm doar misiuni independente. Apoi,
când i-am văzut înarmați până-n dinți și la fel de
dezorientați ca și noi în ceea ce privește scopul
concret al misiunii, am cam băgat-o pe mânecă.
Mi-am dat seama că urmează un zbor ciudat.
Având în vedere că fusesem acolo în cercetare cu
o zi înainte și că în acea misiune fusesem lovit cu
foc de infanterie, am zis să zburăm sub înălțimea
de 10 metri pentru a nu fi descoperiți și a realiza,
astfel, surprinderea asupra zonei survolate. Am
zburat cu ușile deschise pentru a se răspunde cu
foc la nevoie.

parașutiștii fiind instruiți din ce unghi să tragă spre a nu lovi elicele și rachetele cu care erau înarmate elicopterele. S-au mai încărcat în fiecare elicopter câte două lăzi cu cartușe. Mitraliera de bord era pregătită să răspundă oricărui atac. Măturam terenul sub noi, sub zece metri înălțime. Pe autostradă, mașinile opreau, se deschideau portierele, oamenii o luau la goană peste câmp. Ne credeau teroriști. Am efectuat viraje, eschive pentru a preveni o eventuală lovire a aparatului. Când am trecut pe deasupra unei case, o femeie s-a așezat în genunchi și, cu ochii la noi, și-a făcut cruce. Ce-o fi fost oare în sufletul ei în acele momente!? Se știa atunci că teroriștii au elicoptere la dispoziție.

Parașutiștii erau în poziție culcat în fața ușilor deschise. Zburam în zigzag, un dans al morții și vieții în văzduh, aerul intra peste noi, parașutiștii erau grei de atâtea cartușe și armament la ei. Dar lipseau parașutele, era prima dată când parașutiștii zburau fără parașute!!! Ori, ori. Ni s-a precizat să aterizăm în spatele tablei electronice de marcaj al stadionului de fotbal al echipei „Steaua”, în perimetrul unui teren de atletism înconjurat cu taluzuri de pământ. Fusesse escavat cu o zi sau noapte înainte, era o amenajare genistică făcută pentru a proteja aparatele de zbor. După vreo treizeci de minute încordate de așteptare, văd cum vin spre noi un TAB (transportor autoamfibiu blindat) cu drapel tricolor, trei autoturisme ARE argintii, ca într-o suită prezidențială. Mi-a sărit inima din loc. Or fi Nicolae și Elena Ceaușescu însoțiți de suită?” mă întrebam, conștient de imensul pericol pe care l-am fi luat asupra noastră dacă perechea alungată din București și suită în elicopterul „Dauphin” al

lui Maluțan, ar fi urcat de data asta în elicopterul nostru, Puma. TAB-ul a semnalizat cu farurile în chip de recunoaștere, iar din TAB și autoturismele de teren ARE au coborât: generalul Victor Atanasie Stănculescu pe care-l cunoșteam, un individ bărbos pe care-l credeam popă (după aceea am aflat că era Gelu Voican Voiculescu) și Virgil Măgureanu. În spatele lor era un grup de ofițeri de justiție, un doctor militar și câțiva civili. Înainte de a-i îmbarca în elicopter, ni s-a spus că vom zbura la Mănești, o localitate lângă Ploiești, după care vom merge spre Târgoviște.

În zbor, mă întrebam în ce fel de misiune deosebită mergem, la care participă reprezentanți ai armatei, bisericii și justiției la un loc?! Stănculescu ne-a precizat să aterizăm în curtea cazărmii din Târgoviște, vizavi de gară. Deasupra orașului, generalul a scos pe ușă o eșarfă galbenă, în semn de recunoaștere pentru ca artileria antiaeriana să nu deschidă foc asupra noastră. După ce am aterizat iar pasagerii au coborât din

elicopter, a venit la mine un căpitan din acea unitate și mi-a zis: „*Bine că ați venit să-i duceți de aici*” Pe cine să ducem? am întrebat eu mirat. „*Cum pe cine? Pe soții Ceaușescu!*” mi-a răspuns ofițerul. Cazarma era înțesată de tunuri antiaeriene, tancuri, TAB-uri, aruncătoare de grenade, sute de militari în tranșee, pe mașini, pe după arbori, pe acoperișuri. Jos, tuburi de cartușe trase, mii, zeci de mii de tuburi. Am deschis gura să-i mai zic ceva căpitanului, dar cred că-mi înghițisem limba, fiindcă din mine nu mai ieșea niciun sunet. Gândeam în sinea mea: „*Cum să-i ducem iar la București, când am văzut câte victime au fost până atunci și câte elicoptere doborâte?*” M-am retras într-un colț, am scos din buzunarul de la piept o poză în care erau soția și cei doi copii, m-am uitat mult timp cu ochii înlăcrimați la ei, i-am sărutat pe rând și m-am rugat bunului Dumnezeu pentru a nu fi doborât la întoarcere la București.

După câteva minute, a apărut un TAB lângă

clădire și din ei au coborât Nicolae și Elena Ceaușescu, care arătau foarte schimbați și îmbătrâniți, față de cum erau atunci când zburam cu ei în diferite misiuni: vizite în orașe din țară, unde la aterizare și decolare, stadioanele erau pline de persoane de toate vârstele care strigau lozincile binecunoscute, sau la vânătoare.

Dar iată cum au fost așteptate elicopterele la Targoviște, conform relatărilor locotenentului major Petre Bitea, fost ofițer în acea unitate: „În noaptea de 24 spre 25 decembrie, am primit de la eşaloanele superioare informația potrivit căreia unitatea va fi atacată cu elicoptere, iar spre dimineață am fost anunțați că urmează să sosească în unitate două elicoptere care, ca semn distinctiv, vor flutura o eșarfă galbenă. Să nu mă întrebați ce-a fost în inimile noastre, când le-am văzut că vorsa aterizeze. Nu se vedea eșarfa galbenă. Am fost avertizați să tragem în orice elicopterfără eșarfă. Am pregătit tunurile și eram pregătiți de tragere. Nu știu, am avut o rețineră

sau poate o presimțire. S-a evitat un mare măcel, fiindcă dacă deschideam noi focul, precis ar fi ripostat și cei din elicopter, dac-ar mai fi avut timp, desigur”.

Locotenentul major Iulian Stoica, comandantul TAB-ului în care erau Nicolae și Elena Ceaușescu a relatat: *„Eram în TAB-ul în care erau soții Ceaușescu. Când elicopterul se afla la 5 - 6 metri înaintea contactului cu pământul, comandantul unității mi-a făcut semn să pornesc spre locul de aterizare. Nu știam ce au de gând elicopteristii. Nu eram sigur sută la sută că sunt cei așteptați. Așa că aveam degetul pe trăgaci, gata să deschid focul. Comandantul unității a însoțit TAB-ul pe partea stângă, mergând pe jos. Am înaintat până sub palele elicei, cât mai aproape de ușa elicopterului, să ne fie cât mai ușoară transbordarea Ceaușeștilor din TAB în elicopter, așa crezând eu că se vor desfășura lucrurile. Așa am fost eu informat, că îi vom urca în elicopter și-i vor duce din unitatea noastră.*

Voiam să-i ducă oriunde numai să scap de ei. Îmi ajunsese să-i păzesc trei zile, cât au stat în unitate.

În momentul în care a coborât generalul din elicopter, comandantul unității i-a dat raportul, după care a avut loc între ei următoarea discuție:

— *Urcă și hai să mergem!* a spus generalul.

— *Unde?* – a întrebat contrariat comandantul.

— *La ei, acolo unde-i țineți.*

— *Păi sunt aicea* spus comandantul, făcând un semn discret cu capul spre TAB.

— *Dacă-i așa, îi facem aici!* a concluzionat generalul”.

În timp ce se organiza desfășurarea procesului în clădire, generalul Stănculescu i-a convocat pe cei opt parașutiști și le-a zis: „*Ați venit cu mine și deci, sunteți la ordinele mele. Executați numai ceea ce vă ordon eu!*” apoi i-a întrebat cine-i cel mai mare în grad și a ieșit în față căpitanul Ionel. Iată ce a relatat acesta:

„Stănculescu l-a chemat pe comandantul unității, colonelul Chemenici și toți trei am ieșit în curte. Colonelul se tot uita în dreapta și-n stânga, pentru a alege locul execuției. «Am putea acolo în spatele cazărmii, spre gardul dinspre poziția de tragere» a propus colonelul». «E prea departe» a răspuns generalul. «Atunci, acolo între barăci, unde sunt piloții» Generalul refuză iarăși propunerea, apoi indică el un loc anume, arătându-l cu degetul. «Acolo. E aproape și ferit de priviri indiscrete» și colonelul încuviință. Apoi, căpitanul Ionel relatează că generalul l-a luat de-o parte, și i-a spus: „Dacă Tribunalul Militar îi va condamna la moarte, îi vom executa aici. Vor fi împușcați, deci, și doar în voi am încredere. Am nevoie de trei voluntari care să execute sentința. Care să fie ăștia, căpitane Ionel?” După ce i-a prezentat numele celor trei, generalul l-a mai întrebat: „Căpitane, sunteți în stare să executați acest ordin?” și Ionel zice că a răspuns: „Da”. Apoi, generalul le-a fi zis celor trei: „Să nu vă lăsați

impresionați, fiindcă nu mai sunt ceea ce se cred ei, fiindcă au fost destituiți și ca atare, acum, sunt ca oamenii de rând, fără funcții și titluri... ”

După procesul, care a durat aproximativ o oră și 45 minute, am văzut când au ieșit din clădire Nicolae Ceaușescu iar în urma lui, Elena Ceaușescu, legați cu mâinile la spate și încadrați, fiecare, de câte doi subofițeri parașutiști înarmați. Eu eram la 25 de metri de acel imobil, lângă elicopter și am auzit cum Ceaușescu a început să strige: „Trăiască România Socialistă!

— Trăiască România liberă și independentă!

— Moarte trădătorilor!”, în timp ce erau duși spre locul execuției, acesta fiind latura mică a acelei clădiri în formă de L. Se auzea și vocea Elenei Ceaușescu, dar nu am înțeles ce spunea, fiind acoperită de glasul soțului ei. Am văzut cum subofițerii care-i încadrau i-au pus cu spatele la zid, s-au retras la 3 - 5 metri și au început să tragă în ei, fără niciun ordin, cu pistolul mitralieră pus pe foc automat. Aceste momente, când au fost

scoși Nicolae și Elena Ceaușescu din clădire, ducerea lor la locul execuției, strigătul acelor lozinci patriotice și împușcarea lor, nu au fost filmate de cameramanul colonel Baiu, deoarece, a spus el, se terminase banda din aparatul de filmat și exact în minutele acelea a schimbat-o. Când a apărut el, a reușit să prindă fumul care ieșea din beton și peretele clădirii, provenit în urma celor peste o sută de cartușe trase și, ca să se poată apropia de cadavre, a strigat: „*Nu mai trage nimeni!*” fiindu-i frică să nu fie și el împușcat. Când i-am văzut ieșind din clădire pe soții Ceaușescu, eu am crezut că vor fi aduși, vii, la elicopter și îi vom duce la București. Noi, piloții, nu am fost informați de hotărârea luată de generalul Stănculescu împreună cu Ion Iliescu, generalul Militaru și Gelu Voican Voiculescu, înainte de a pleca de la București, ca Nicolae și Elena Ceaușescu să fie judecați și executați printr-un simulacru de proces, la zidul cazărmii din Târgoviște. Văzând comportarea soților Ceaușescu

pe timpul desfășurării procesului, apoi, ce spuneau când au fost legați la mâini și pe drumul spre zidul morții, nici Gelu Voican Voiculescu nu s-a putut abține să nu afirme: *„A fost împușcată dragostea a doi oameni, care s-au iubit toată viața!”*

Din discuțiile purtate de Stănculescu cu parașutiștii și cu comandantul unității, reiese clar faptul că generalul venise la Târgoviște cu lecția învățată, hotărâtă de la București în cele mai mici detalii: Nicolae și Elena Ceaușescu să fie judecați și indiferent de rezultatul procesului, să fie osândiți la moarte și sentința să se execute pe loc. Filmul derulării evenimentelor, de la aterizare pe platoul unității, ne-a bulversat pe toți, cu excepția regizorilor care au planificat filmul: Stănculescu, Gelu Voican Voiculescu, Virgil Magureanu și, poate, completul de judecată.

Am rămas uimit când am aflat că soții Ceaușescu sunt la Târgoviște, apoi când i-am văzut cum au arătat ieșind din TAB, apoi când am

aflat că are loc procesul acolo, apoi când i-am văzut ieșind din clădire după proces, cu mâinile legate la spate și strigând lozinci patriotice, apoi punându-i la zid și împușcându-i ca pe niște câini, apoi văzându-l pe doctor cum merge la ei să constate moartea lor, apoi învelindu-i în foi de cort și urcându-i în elicopter, apoi ordinul să decolăm și drumul la Ghencea, apoi crezând că vom fi împușcați și noi, apoi zborul spre unitate, apoi întoarcerea la minister pentru a merge cu generalul la „coletele” de pe stadion, apoi... Erau prea mulți de „apoi”.

Atunci, generalul Stănculescu era regizorul și noi ceilalți, actorii. S-a realizat un film, fără ca actorii să fie informați din timp, fiindcă regizorii știau că dacă le-ar da actorilor rolurile mai repede nu s-ar fi desfășurat la fel filmul, unii actori ar fi refuzat să joace. Nicolae și Elena Ceaușescu au fost judecați și executați prin sentința Tribunalului Militar Excepțional înființat printr-un decret al CFSN, semnat de Ion Iliescu, pe 24 decembrie

1989.

Iată ce i-a povestit generalul Stănculescu lui Alexandru Stoenescu, (În sfârșit adevărul) despre ordinul de lichidare a Ceaușeștilor: „Cei din grupul Iliescu mi-au spus că trebuie organizat un proces care să închidă epoca Ceaușeștilor definitiv. „Da, și ce facem mai departe?”, întreb eu. „Păi, uite, ia legătura cu Procuratura, cu Justiția!” I-am întrebat: „Cum finalizăm judecata?” Îi băgăm la pușcărie sau îi terminăm? Cred că a răspuns fiecare: Gelu Voican Voiculescu a fost pentru suprimare, Militaru, da, Silviu Brucan la fel, Ion Iliescu a fost mai ezitant. Brucan a și spus: „Ideea este bună, așa trebuie făcut. Orice revoluție trebuie să ia capul șefului statului. Dacă Ceaușescu rămâne ca monument în memoria oamenilor, s-ar putea să le pară rău la un moment dat și să se întoarcă împotriva noastră”.

Am văzut procesul la televizor și am remarcat două atitudini. Una a fost neputința completului de judecată de a găsi și exprima

vinovății grave și reale celor doi, care să ducă la sentința cu moartea și altă atitudine a fost stupoarea Ceaușeștilor când li se aduceau la cunoștință anumite învinuri. Generalul asculta și se vedea că nici el nu era de acord cu unele lucruri prezentate, dar nu zicea nimic. A fost trimis de Ion Iliescu și generalul Militaru, numit ministrul Apărării Naționale, să execute un lucru hotărât la București, acela de a lichida cuplul prezidențial. Era în prezidiu și se uita la cei doi cum se mirau de cele auzite și cer dreptate, nu milă. Stănculescu parcă le zicea: „Pentru voi am acționat până în 21 decembrie la Timișoara, prin voi acționez acum, ca să mă ierte poporul pentru ce am făcut până la acea dată. Sunt între ciocan și nicovală. La Timișoara mi-am băgat piciorul în ghips, crezând că o să scap de răspundere. Dacă ați fi rămas la putere, m-ați fi condamnat pentru că v-am părăsit în 22 decembrie, dar nu am avut altă soluție. De când v-am trimis cu elicopterul de pe sediul Comitetului Central, la conducerea țării

s-au instalat Ion Iliescu, Silviu Brucan, generalul Militaru, Virgil Măgureanu, Gelu Voican Voiculescu, oameni pe care i-ați cunoscut, și aceștia m-au cooptat și pe mine. De când sunt ei la putere, în țară este mare haos. Este mare prăpăd. În fiecare zi mor sute de oameni. Ieri, Ion Iliescu, a semnat un Decret privind constituirea unui Tribunal Militar Excepțional, care are misiunea să vă lichideze. Printr-o mascaradă de proces, veți fi judecați și condamnați la moarte. O să fiți acuzați chiar și de avocatul vostru. N-aveți nicio scăpare! Am primit ordin să fiți judecați și împușcați în această cazarmă. Mi-e greu, dar n-am ce face. Trebuie să acționez cu zel la dispariția voastră fizică, pentru a mai spăla din păcatele de care voi fi acuzat că le-am făcut la Timișoara”. Dar, păcatele de atunci au fost ca un cancer. Deși a făcut „*operația*” Târgoviște și alte intervenții, generalul n-a scăpat de condamnarea la închisoare.

În timpul desfășurării procesului, noua

conducere a țării era neliniștită și se interesa mereu de desfășurarea procesului. Nicolae Militaru a dat patru telefoane în acele momente lui Stănculescu și întreba: *„Care e stadiu? Ce faceți?”* Cei de la București erau speriați. Trăiau cu groaza că Stănculescu îi va elibera pe Ceaușești și va porni o contrarevoluție.

După 23 de ani, în opinia mea, cred că ar fi trebuit să li se adreseze astfel celor doi, adică să li se spună realitatea: *„Măi Ceaușeștilor, noi vrem să introducem democrația în România, așa cum am auzit că este în țările dezvoltate, dar nu o știm să o aplicăm pentru a face să-i fie mai bine poporului român, fiindcă nu ne duce capul, nu ne pricepem, știm însă că vom face legi ca din patru în patru ani să ne sfâșiem între noi prin orice mijloace ca să ajungem la putere și ne vom lupta ca să ne îmbogățim noi și familiile noastre, din moșenirea pe care ați lăsat-o voi, fiindcă noi nu suntem în stare să producem nimic. O să vindem și distrugem pe rând toată țara, bucată cu bucată,*

începând cu agricultura, hidrocentrale, termocentrale, căile ferate, întreprinderile, spitalele, învățământul, flota maritimă, aviația, irigațiile, serele, complexele de porci și păsări, etc. și dacă ați fi în viață, poporul, sătul de incompetență, stângăcia și viclenia noastră, poate ar fi tentat să vă aducă înapoi în fruntea țării, și pe toți ăștia care ne-am bătut joc de țară, ne-ați băga la zdup. Așa că trebuie să vă omorâm”.

Domnilor conducători ai României, după 23 de ani de la Revoluție, dați-mi voie să vă pun câteva întrebări, ca simplu alegător: Vă place cum arată România de astăzi? Vă place ce-ați făcut cu speranțele acestui popor? Astea-s democrația și libertatea pe care le-au câștigat oamenii de rând în decembrie 1989? Dreptul de a alege, din patru în patru ani cine să se îmbogățească, iar ei s-o ducă din rău în mai rău? Ce lăsați voi generațiilor viitoare?

Treziți-vă, domnilor politicieni! Faceți ca măcar de aici înainte, prin acțiunile voastre, să se

vadă și în țărișoara asta frumoasă un pic de bunăstare, faceți ca și omul de rând să o ducă mai bine, să nu regrete perioada comunistă și liderii ei de atunci!

Iată ce a povestit parașutistul Dorin Cârlan, unul din membrii plutonului de execuție, care a fost și de pază în clădire pe timpul desfășurării procesului: „Când Ceaușescu a ajuns în fața judecătorilor, era panicat și a întrebat: *„Sunteți români?”* I s-a răspuns: *„Da, suntem cu generalul Stănculescu”*. Apoi, Dorin Cârlan a continuat cu relatarea: *„Sentința dată în proces trebuia executată imediat. Generalul Stănculescu ne-a ordonat să îi ducem afară, să îi așezăm pe rând în dreptul zidului și să-i împușcăm, întâi pe el și apoi pe ea. Trebuia să îl ucid pe președinte, și mi-am spus că trebuie să fac asta pur și simplu, fără să mă mai gândesc. În timp ce îi legam mâinile la spate, amândoi plângeau ca doi copii. Ceaușescu s-a uitat la noi și a spus: «Nu ne puteți omorî ca pe niște câinii* Apoi, Cârlan zicea că ea a afirmat:

„Dacă aveți de gând să ne omorâți, cel puțin din respect pentru dragostea pe care noi o avem unul față de altul, nu îl omorâți pe el primul și să mă lăsați pe mine să mă uit. Cel puțin lăsați-mă să mor în același timp cu soțul meu!” Cârlan spune că în acel moment generalul Stănculescu a ordonat: *„Duceți-o la zid împreună cu soțul ei!”* Când i-a dus la zid, Cârlan relatează că Ceaușescu a strigat lozinci patriotice și a început să cânte fragmente din Internațională și așa i-a împușcat, în timp ce Ceaușescu cânta.

Acum, la atâția ani distanță de acele momente, nu știu câți guvernanți și politicieni, ajunși după 1989 pe diferite trepte ale puterii, dacă ipotetic ar fi duși la moarte pentru felul cum au condus țara, ar avea puterea să strige, în fața puștilor îndreptate spre ei, lozinci pentru România!? Numai pentru demnitatea cu care s-au dus la moarte, dacă cei care au tras n-au fost înduplecați, poate țevile armelor din mâinile lor ar fi trebuit să se transforme în tulpini și din gurile

lor de foc să iasă flori în loc de gloanțe mortale. Poate că posteritatea purificată de patimile amarnice de acum, va găsi alte măsuri de apreciere pentru fostul președinte al României, Nicolae Ceaușescu.

Eu l-am văzut atunci cum a căzut pe spate cu genunchii îndoiți, iar ea într-o parte. Imediat acel loc s-a înroșit de sângele care curgea din ei. După ce s-au oprit împușcăturile, doctorul militar pe care-l transportasem noi, s-a deplasat la fața locului, a constatat moartea lor, apoi, militari în termen i-au învelit pe fiecare în câte o foaie de cort și i-au urcat în elicopter. După aceea au urcat generalul Stănculescu, Gelu Voican Voiculescu, Virgil Măgureanu, colonelul

Gică Popa (judecătorul), membrii plutonului de execuție și am decolat. În zbor, Stănculescu ne-a precizat să aterizăm pe stadionul Ghencea din București. Până la aterizare, în elicopter era o liniște înfricoșătoare, parcă eram la un priveghi, și mă așteptam din clipă în clipă să fim doborâți de

la sol de teroriștii despre care eram intoxicați că împânzesc zona, având în vedere persoanele pe care le transportam și trupurile inerte ale soților Ceaușescu.

Am avut puterea să-mi aduc aminte că prima misiune cu Ceaușescu la bordul elicopterului mi-a fost rânduit s-o execut de Sfintele Paște, în 1981, când el era în plină putere și pe unde mergea, era primit cu flori, aplauze și urale, și acum s-o execut pe ultima misiune tot într-o zi de Sfântă sărbătoare creștinească, dar cu ei fără suflare, când florile Paștelui au fost înlocuite în chip fatal cu gloanțele înghețate ale Crăciunului, aplauzele și uralele, cu foi de cort. Mă gândeam că în acea zi Sfântă, când omenirea ar fi trebuit să se bucure de nașterea Domnului Iisus Hristos, mie mi-a fost dat să asist la moartea soților Ceaușescu și să transport cadavrele lor la București. Atunci am realizat, încă o dată, cât este de mică măreția omului pe pământ și cât de minunat glăsuiește Eclesiastul: Deșertăciune a deșertăciunilor, toate

sunt deșarte Altă dată zburam cu ei și lumea era la picioarele lor, iar acum sunt împușcați ca niște câini. Mi-am pus nădejdea în Dumnezeu, L-am rugat să fie cu mine și cu toți românii, să-mi dea puterea să trec cu bine peste acele momente infernale, pe care nu-mi închipuisem că o să le trăiesc, iar poporului meu să-i dea înțelepciunea de a găsi drumul spre liniște, pace și iertare...

În zbor, generalul a venit în cabina piloților, a încercat să ne îmbărbăteze și ne-a zis să nu spunem nimănui despre evenimentele din acea zi. Se observa pe fața lui că era marcat de cele întâmplate, dar cel mai agitat părea a fi Gică Popa, care s-a și sinucis după câteva săptămâni.

Deși moartea Elenei și a lui Nicolae Ceaușescu a fost, conform imaginilor văzute la televizor în acele zile, dorită și cerută prin strigăte de mulți români, percepția ei și felul cum a fost săvârșită, m-au cutremurat. Dar n-aveam timp să mă gândesc atunci la multe lucruri. Eram la manșă și trebuia să fiu concentrat la zbor.

Stăpâneam elicopterul dar nu-mi puteam stăpâni gândurile. Zburau și ele. Zburau la Stănculescu, care era alături de noi, zburau la cadavrele soților Ceaușescu. Unde le ducem? La groapa pe care o vom săpa-o noi cu elicopterul, prăbușindu-se, în urma împușcăturilor, și-n care vom intra toți?! Adică, ei, morți și noi, de vii?! Mi-am pus și întrebarea aceasta, deoarece nu înțelegeam de ce a lăsat Stănculescu ca membrii echipajului să vadă pe viu această monstruozitate, știind că noi îl vom duce înapoi la București. Oare plănuise că oricum vom fi lichidați și nu mai conta ce am văzut?

La București am aterizat tot pe locul de unde decolasem de dimineață. Aveam impresia că de atunci se scursese un secol întreg și că eu îmbătrânisem subit. Îmbătrânisem, dar nu murisem. Pasagerii au coborât. Au apărut un TAB și un ARE. S-au urcat toți, iar generalul ne-a spus să rămânem pe loc, fiindcă va veni cineva să ridice coletele (cadavrele) în maximum 30 de minute. Timpul a trecut, dar nu a venit nimeni, în schimb,

dinspre unitatea militară situată în apropierea stadionului, începuse să se tragă. La fel și de la blocurile din apropiere. Ne bântuiau gânduri negre. Eram, firește, martori incomozi și poate, au hotărât să ne elimine și pe noi?

Ce era de făcut?! Ca să destind atmosfera tensionată în care ne găseam, i-am întrebat pe colegi:

— *La voi morții se îngroapă cu popă?*

— *Sigur că da, în Bihor nu?* îmi răspunde unul.

— *La noi, popa rămâne afară,* i-am zis eu.

— *Noi suntem cu un picior în groapă și vă arde de glume,* îmi zice altul, cu-n ușor zâmbet pe față.

Adevărul e că noi am crezut că Gelu Voican Voiculescu o să ne împuște și pe noi ca să nu mai rămână în viață martori oculari ai execuției și ai transportului. Mi-am adus aminte de vorbele unui coleg din primii ani de zbor, care spunea că foarte puțini piloți au pierit în accidente de aviație, peste

80% dintre ei au murit în paturile lor, paturile fiind cele mai nesigure locuri privind ascunderea de moarte. La această constatare nu m-am putut răbda să nu-i zic că dacă aş avea capul lui, atâta aş fugi până l-aş pierde, dar atunci mă gândeam din ce categorie vom face noi parte dacă ne vor ucide la sol? Ce moarte groaznică este ca un pilot să fie împuşcat la sol! Este ca un peşte omorât pe uscat.

De-a lungul anilor, am participat la multe înmormântări ale aviatorilor dispăruţi în catastrofe aeriene sau în paturile lor. Durerile familiilor erau sfâşietoare, dar m-au marcat profund acelea din prima categorie, întrucât familiile decedaţilor ar fi vrut ca morţii lor să fie întregi în sicriu sau altele insistau sfâşietor să li se deschidă (dar nu le era permis) copârşetul (sicriul) şi din grămada de pământ să poată vedea şi mângâia măcar o parte din cel ce le era foarte drag. În asemenea momente, din fier să fii şi tot nu poţi să opreşti şiroaiele de lacrimi.

Toate înmormântările sunt dureroase. Contează foarte mult gradul de rudenie și relațiile pe care le-ai avut cu răposatul din sicriu, dar și vârsta pe care o ai în acele momente. Când eram copii, știam că toți morții au murit de bătrânețe, deși auzeam oamenii vorbind prin sat:

„— Măi Iosana, ai auzit că o murit Todere?

— Când o murit, Doamni apără, că doară alaltăieri am fost la iel și o zâs că să simți mai bini?

Azi noapți, pe la ora 4 o murit. Îmi spusă pruncu lui, Ioane, ăla care are doi prunci. Mere la Sudrigiu să cumperi doști (scânduri) pentru copârșeu (sicriu).

Măi Gheorghii, dapu tânăr s-o dus, n-o avut numa '56 de ani, știu că o fost dintr-un an cu mini”.

@Noi, copiii de 6 - 8 ani, ziceam că la vârsta aceea omul este bătrân, mai ales că avea și doi nepoți care-i ziceau „moșu Todere”. Mortul era așezat în cea mai frumoasă cameră din casă,

camera de la uliță, unde veneau neamurile mai apropiate și într-o altă cameră alăturată sau în coridor se găsea o masă cu una-două sticle cu palincă și farfurii pline cu plăcintă cu brânză, unde se așezau bărbații și jucau cărți toată noaptea. Mai goleau câte un păhărel de palincă, mai spuneau bancuri, iar băieții mai făceau unele glume ca să sperie fetele. Cu mortul, la priveghi, trebuia să stea tot timpul cineva. Nu era lăsat singur, fiindcă se spunea că altfel se va face strigoi și va veni acasă. Din când în când, femeile din familie plângeau și se văitau, creând o atmosferă înduioșătoare. La o înmormântare, o fetiță de doi ani, văzând-o pe bunica ei cum se vaită și neînțelegând bine ce face, i-a zis: „*Maică, da nu mai cânta atâta, că mă doare capul!*” Copiii așteptau cu nerăbdare ziua înmormântării, fiindcă atunci primeam câte un colăcel în care era înfipt un bănuț, bănuțul norocos. Ne străduiam să-l păstrăm mult timp, fiindcă știam că acesta ne va purta noroc. Tot legat de înmormântare, un

cetățean aducea un sicriu într-un camion. A început să plouă și ca să nu-l ude, a intrat în sicriu și a pus capacul. Pe drum au mai făcut alte patru persoane cu mâna, șoferul a oprit și le-a urcat sus, unde era și sicriul. Acestea, văzându-l, și-au făcut cruce și au zis: *„Doamne iartă-l pe mort!”* și s-au născut mai multe întrebări în mintea lor: *„Din ce sat o fi?”* *„Ce boală și câți ani o fi avut?”*. În timp ce-și puneau ei aceste întrebări, văd că se ridică ușor capacul și cel din copârșeu întreabă: *„- Mai plouă afară?”* Persoanele văzând scena, auzind că mortul și vorbește, de frică, au sărit din camion, unul rupându-și un picior, altul două coaste.

Și dacă atunci mi se părea că ești bătrân la 50 de ani, acum consider că e firesc să treacă omul de 80 de ani. Sunt la noi în sat două persoane, o femeie și un bărbat, doamna Silaghi și Ghiurca Lichi Tini, care au peste 90 de ani și arată foarte bine. Să fie sănătoși și să atingă 100 de ani! Din curiozitate, să aflu care-i secretul acestei longevități, l-am întrebat pe bărbat:

— *Bace Ghiurcă, cum te tratezi matală când ești bolnav?*

— *Păi, dragă Sandrule, la răceală - cu un păhărel de palincă, dacă îmi crește tensiunea - cu un păhărel de vodcă, când îmi scade tensiunea - cu un păhărel de vin roșu, lipsa poftelor de mâncare - cu un pahar de vin alb, iar pentru o digestie mai bună - un pahar de bere. Mirat de câte pahare cu băuturi trebuie să golească vecinul ca să se simtă bine, l-am întrebat:*

— *Bine, vecine, dar pentru ce boală bei apă?*

— *Dragă, așa boală gravă încă n-am avut...*
mi-a răspuns consăteanul.

În zona Beiușului, se manifestă foarte puternic întrajutorarea între oameni la evenimente fericite, cum ar fi nunta sau triste înmormântarea. Participă tot satul, sentimental, material și financiar. La înmormântare, oamenii sunt alături de familia îndoliată, încercând să ia și ei din durerea existentă și contribuie, material cu găini, ouă, făină, ulei, zahăr, etc și financiar. La o

înmormântare participă 150 - 300 de persoane, funcție și de neamurile din alte zone, și se strâng între 5.000 și 12.000 de lei.

Legat de cele două evenimente, era în sat un băiat, trecut de 30 de ani, care nu era căsătorit și, când mergea la nunți, o mătușă de-a lui mereu îi zicea: „*Acum, tu urmezi, nepoate!*” Cuvinte care pe băiat îl deranjau și nu știa cum să-i răspundă. I-a venit ideea la o înmormântare, când s-a dus la ea și i-a zis: „*Acum, tu urmezi, mătușă!*”

Revenind la misiune, parașutiștii au dat jos cele două cadavre și le-am predat unui căpitan înarmat, care cu o grupă de militari păzea obiectivul, fără a-i spune cine sunt în foile de cort, doar că va veni cineva, trimis de generalul Stănculescu, să le ridice. Am pornit motoarele și am decolat. La unitate am ajuns teferi, dar într-o stare de epuizare psihică și fizică îngrozitoare. Nici nu-mi venea să cred că într-o zi, unui biet om îi este dat să trăiască atâta istorie! În unitate, colegii ne informau că Ceaușeștii au fost judecați

și condamnați la moarte, fără a bănuși că noi am văzut totul pe viu. Priveam transmisia Televiziunii Române Libere cum crainicul își tot cerea scuze că nu se poate încă da caseta cu execuția, că se lucrează la ea. Toți așteptau caseta cu execuția, o țară, de fapt o lume întreagă aștepta.

În acele momente, era trecut de ora 21, a sunat Stănculescu să ne întrebe unde sunt „coletele”, fiindcă a fost la stadion și nu le-a văzut. Când i-am raportat că le-am lăsat acolo în paza unui ofițer, a ordonat ca membrii echipajului care am transportat coletele, adică noi, să ne prezentăm la sediul MAPN, de unde să mergem împreună cu el la stadion. Deci clipele noastre de groază nu s-au terminat?! Am înțeles, dintr-odată, că statul major al Revoluției ezita să transmită imagini despre execuția Ceaușeștilor fără a avea dovada palpabilă a morții lor: cadavrele. Cum de diversiuni nu duceam lipsă, unii ar fi spus că totul nu-i decât o farsă, că au fost împușcate sosiile lor, că nu ei sunt cei cu adevărat împușcați. Ce era de

făcut?

Ne-am întrunit cele două echipaje și am stabilit că, în timp ce noi ne întâlnim cu Stănculescu, ei stau la elicopter și dacă se transmite la radio sau televiziune că am fost omorâți, ei decolează și trec granița, de unde vor transmite adevărul. Pe drumul de la unitate până la biroul lui Stănculescu am trăit revoluția la alți parametri. Ne-am deplasat cu un autoturism și cum toți trei eram îmbrăcați cu combinezoane de zbor, păream suspecti. Eram opriți de către toate patrulele formate din milițieni, militari și persoane civile de diferite vârste și culori și în pofida legitimațiilor, a trebuit să ducem o serioasă muncă de lămurire pentru a convinge revoluționarii că nu suntem teroriști, ci piloți.

Când am ajuns în zona Ministerului Apărării, am fost somați de departe. În fața ministerului am văzut imagini cutremurătoare. Evenimentele fuseseră cu mult mai tragice decât auziserăm noi sau le văzuserăm din aer, de la manșa

elicopterului... Unul din militarii care păzeau instituția, văzându-ne îmbrăcați în ținută nemaivăzută de el, uniforma de pilot, a crezut că suntem teroriști și a deschis foc asupra noastră, dar norocul a fost că era nou în armată și nu era prea instruit la capitolul trageri cu pistolul mitralieră.

Dar pe ofițerii de la Unitatea Specială de Luptători Antitero (USLA), al cărei comandant era de pe meleagurile Beiușului, col. Ardeleanu, militarul nepregătit și colegi de-ai lui, i-au nimerit și i-au nimicit. Acei ofițeri USLA aveau o pregătire militară superioară și erau considerați luptătorii de elită ai Ministerului de Interne, de fapt ai țării, și-n dimineața zilei de 24 decembrie au fost chemați de generalul Militaru, ministrul Apărării Naționale, să se prezinte la sediul M.Ap. N. pentru a-l apăra, dar au fost întâmpinați cu gloanțe și împușcați, catalogați ca fiind cei mai mari teroriști. Se vedeau trupurile lor, pe jumătate dezbrăcate și cu urme de răni produse de

trecătorii care stingeau țigările aprinse pe ei, crezând că sunt teroriști. Veniseră multe persoane din tot Bucureștiul să vadă cu ochii lor cum arată teroriștii despre care se vorbise atâta la televizor. Erau lăsați acolo la discreția spectatorilor, erau scuipați, batjocoriți și loviți. Așa a vrut generalul Militaru, așa s-a întâmplat. Armata era în mâinile lui și a dorit să plătească niște polițe mai vechi.

Noi am ajuns la poartă, ofițerul de serviciu ne legitimează, dă un telefon și după câteva minute vine aghiotantul generalului și ne duce în biroul lui Stănculescu. Pe hol ne-am întâlnit cu judecătorul Gică Popa, care părea și mai agitat decât în ziua dinainte, când îi condamnase la moarte. După câteva săptămâni, s-a autocondamnat și pe el la aceeași pedeapsă – s-a sinucis. A venit apoi generalul Stănculescu, a dat mâna cu noi, spunând că urmează să mergem pe Stadionul Ghencea pentru a arăta noi înșine locul, fiindcă a fost aseară pe la ora 20.30 și nu le-a găsit, iar ofițerul căruia noi i-am predat coletele

susține că nu știe unde sunt și că nici n-a văzut colete în zonă. Dar să vedeți ce relatează căpitanul respectiv despre acele momente, în cartea „*După execuție a nins*”, carte scrisă de unul din cei mai mari scriitori militari, colonelul Viorel Domenico.

Căpitan Cristian Călinescu: „În jurul orei 16.30 au venit două elicoptere dinspre Domnești. Au aterizat ca și dimineața în perimetrul înconjurat cu valuri de pământ. După un timp, pe biută a apărut un militar, adresându-ne semnalul convenit, semnal că au aterizat elicopterele. Trebuia să fie doi, dar în sfârșit. Împreună cu Dragomir și cu locotenentul de transmisiuni am plecat spre ei. Urma să vină noaptea și cercetarea din aer a zonei în prag de seară era binevenită. La jumătatea distanței, cel de pe biută a dispărut, contrar înțelegerii de dimineață dintre noi și aviatori.

— E cacealma, nu-s ei, am zis. Mai curajos, plutonierul Dragomir mi-a spus că el nu se

întoarce.

— Puteau să ne împuște până acum. Dacă am ajuns până aici, să mergem!... Ne-am pregătit pistoalele mitralieră și am înaintat prin salturi scurte. Când eram la vreo 30 de metri, a apărut iar, făcând semnul acela cu casca în sus și în jos, după care a dispărut. Concomitent s-au auzit focuri de armă dinspre cimitirul Ghencea, dar și în spatele nostru. În acel moment am ordonat: „Culcat, și rămânem pe loc, că nu se știe ce se întâmplă”. La insistențele plutonierului pe care parcă-l trăgea o ață: „Hai tov. căpitan, că n-or fi ei mai ai dracului decât noi., am ajuns pe biută cu armele gata de tragere. Ei erau la baza valului de pământ, în interiorul acestuia, lângă două pachete grele învelite în foi de cort și păături albastre. Aviatorii ne-au întâmpinat oarecum îngrijorați, oricum nu atât de expansivi și de prietenoși cum erau dimineață și ne-au spus că ei nu mai pot sta, că li s-a defectat un motor și că au adus două cadavre pe care va veni cineva să le ridice. „Nu vă

interesează cine sunt, poate nici noi nu știm". Da, așa au zis", poate nici noi nu știm", dar să le păzim bine până vor fi ridicate. Ne-am strâns mâinile, ne-am strâns în brațe și ne-am despărțit. După plecarea lor, plutonierul Dragomir, neastâmpărat ca de obicei, iute ca argintul viu, mereu iscoditor, mă și ia în primire:

— Șefu', hai dom'le să vedem și noi cine sunt morții.

— Mă, Ioane, n-are rost. să nu fie dracului vreo cursă, vreo cacealma.

— Hai dom'le, vă rog. Să știm și noi pe cine păzim. Poate sunt teroriști și găsim și noi la ei niscaiva scule, d-alea de n-a văzut Parisu'.

— Nu și nu. Vezi și tu câte se întâmplă. o fi vreo bombă, Doamne ferește.

— Lasă șefu', trag o rafală în ei și dup-aia mergem.

— Nu, Ioane, dacă sunt într-adevăr morți, îi profanăm și e păcat.

Tot discutând noi chestii d-astea, el s-a

deplasat pe coama biutei, spre dreapta cum eram, vreo 5 – 6 metri și mi-a zis:

— Aveți dreptate, șefu'!... Sunt manechine, dom'le. E o cursă. M-am dus și eu: într-adevăr, dintr-un pachet ieșea un picior roz și lucios, culoarea aceea imposibilă a manechinelor, și-am spus:

— Cacealma, cacealma. Hai s-o zbughim d-aici.

— Am luat-o la fugă. Mă gândeam la elicopteristii care mi se păruseră oameni de-ai noștri, prietenoși și serioși. Să ne fi păcălit ei în halul ăsta? „Îmi bag picioarele, eu nu stau o noapte întreagă să execut ordinele unor piloți pe care nu-i cunosc. Sunt morți, nu-i fură nici dracu'.

„A mai trecut așa o oră-două, mă tot gândeam: să raporteze sau să nu raporteze superiorilor? Nu raporteze, dom'le că ăia mă iau c-am părăsit dispozitivul, c-am făcut jocul teroriștilor, intru în altă dandana. Se lăsase întunericul, începuse răpăiala și mi-a zburat gândul de la pachetele

alea. Trebuia să ne apărăm zdravăn. Pe la ora 20.30 – 21.00

primesc telefon de la unitatea vecină că lângă biută se află un TAB, care a intrat în zonă fără să semnalizeze, cu luminile aprinse. Căpitanul Constantinescu îmi zice: „Mă, Cristi, ia măsuri. Trage, dă cu tunul în el". I-am zis: „doar dacă va trage el, eu voi riposta". M-am uitat prin luneta aparatului de observare și vedere pe timp de noapte cu infraroșii și am văzut tricolorul românesc pe TAB. I-am spus lui Constantinescu să termine cu alarmele false. Ei însă au tras asupra TAB-ului. Speriați de ăștia probabil, cei cu TAB-ul au plecat. Apoi am fost chemat la telefon de căpitanul Marin Tudor care ținea locul la comanda unității, întrucât comandantul se afla cu grosul forțelor noastre la Televiziune.

— Cristi, unde sunt, dom'le, containerele?

Am rămas uluit. Ce vrea să zică ăsta? Lui îi arde de glume. Am izbucnit nervos:

— Biserica mă-tii, trag ăștia în noi ca la

balamuc și voi la adăpost pe sub birouri, ne luați la mișto? Mi-a ordonat să vin la regiment. Am luat DAC-ul și am pornit spre cazarmă, hotărât să le fac scandal. Șoferul plânga întruna. De trei zile și trei nopți, ăsta plânga. Era soldatul care în 21 spre 22 decembrie, la Intercontinental, intrase cu camionul în demonstranți. De atunci nu și-a mai revenit, plânga întruna. M-am prezentat la căpitanul Tudor:

— Mă, Cristi, înțelege-mă, am primit telefon de sus. trebuie să fie în zonă niște containere.

— Să fiu al dracului, Tudore, eu n-am văzut așa ceva. Să-mi sară ochii.

— Te rog, scotocește! Mă înnebunesc ăștia.

— Dom'le, două elicoptere au fost, o Dacie neagră, da, un TAB așijderea, containere, niet!

— Du-te, lasă-mă. Cu tine nu se poate înțelege omul.

Am plecat înapoi cu DAC-ul, nu înainte de a lua din cancelarie o sticlă de șampanie și un termos cu cafea (pe care mi le adusese nevastă-

mea), ca să-mi împărtășesc colegii de Crăciun. În dispozitiv mă întâmpină Dragomir:

— S-a tras în prostie, tov. căpitan.

— Acum?

— De vreun sfert de oră e liniște. Hai să dăm o fugă până acolo, tov căpitan... Nu mă slăbea deloc cu obsesia lui. Trecuse cred de miezul nopții.

— Ioane, datoria mea e să-mi apăr subordonații. Suntem atacați, ripostăm. Altfel, murim ca proștii.

— Vă apăr eu. Nu mi-e frică. Luăm o grupă de soldați, ne rupem epoleții, emblemele de la coifuri, ne târâm până acolo.

— Nu și nu. Noaptea eu nu-mi părăsesc subordonații pentru himere.

Începe iar răpăiala. Sunt chemat iarăși la apel. Divizia. Merg eu târâș din șanț până la telefon și de la capătul firului un maior de la statul major al mării unități:

Cristișorule, te iubesc că mai trăiești. Ce se

mai întâmplă pe acolo?

— E de groază, tov maior, ploaie de gloanțe...

— Cristișorule, fii calm, apără-ți oamenii și fii atent la liziera pădurii. Apoi mă trezesc în ureche cu o altă voce, a generalului Pletos, noul comandant al diviziei:

— Mă căpitane, ia vino tu încoace!

— E ploaie de gloanțe...

— Lasă, mă, că nu te împușcă nimeni; vino tu la mine.

Ce era să fac? Aruncă-te Cristișorule, în DAC și fuga la divizie, la domnul general. La punctul de comandă, maiorul m-a pupat, îmi zice: „Mi-e frică pentru tine, mă băiete”! apoi îmi deschide ușa de la biroul comandantului.

— Măi căpitane, măi. Ai tu acolo niște containere, unde sunt, măi tovarășe?

Uitasem de astea și nici nu puteam realiza sensul acestei noțiuni. Dom’le eu când am auzit de la Tudor prima dată de containere, în zăpăceala aia care era atunci mi-au venit în minte

hardughiile alea metalice de pe trenuri și din camioane cu care se transportă mărfuri și alea mi-au rămas în cap. În toată brambureala aia, eu nu am reușit să mă desprind de această imagine și să fac vreo legătură între containere și cele două colete. Era distanța de la cer la pământ. Că nici nu mi s-a zis „cele două containere lăsate de elicopterști”, fiindcă așa știam că se referă la colete și nu la containere.

— Nu sunt, tovarășe general. N-am văzut, nu cunosc. Apoi generalul se adresează maiorului:

— Ia-l de acolo, mută-l unde-a-nțarcat mutu iapa, pune-l pe unul mai destoinic, că ăsta ne bagă în pușcărie.

— Mă Cristi, termină odată cu fițele... Fierbe toată armata pentru containerele astea. Spune unde sunt!

— Ați înnebunit cu toții, trimiteți pe altul în locul meu, că simt cum o iau razna. Se lumina de ziuă”.

Între timp, noi, împreună cu generalul

Stănculescu, ne-am deplasat cu un TAB, un ARE și două ambulanțe, pe stadionul Ghencea. Coletele erau acolo, în locul unde le lăsaserăm. Au fost urcate în ambulanțe și ne-am deplasat la Spitalul Militar Central, unde cadavrele au fost introduse în morga instituției, iar noi am fost conduși în biroul generalului Stănicioiu, comandantul spitalului, unde am fost serviți cu câte o cafea. Ne-am întors cu TAB-ul la minister, am primit armele și o învoire de circa trei ore să mergem să ne vedem familiile. Apoi ca într-un vis, a început să ningă. Era prima zăpadă a anului. O zăpadă ca un pansament alb peste o rană...

Stănculescu a conceput operațiunea din 25 decembrie 1989 de la Târgoviște, ca un mare jucător de șah. Generalul a înlocuit cei opt pioni, cu opt parașutiști, cei doi cai, cu două elicoptere, cei doi nebuni, au fost înlocuiți cu cele două complete, de apărare și de judecată, iar cele două turnuri, au fost înlocuite cu Gelu Voican Voiculescu și Virgil Măgureanu. A urcat toate

piesele pe cei doi cai, pardon, în cele două elicoptere, le-a dus și le-a așezat pe tabla de joc, pardon, pe câmpul morții, și apoi a urmărit desfășurarea acțiunilor istorice cu un calm și o luciditate de neimaginat, acțiuni care s-au derulat cu o rapiditate înfiorătoare, și până când nu a nimicit regele și regina (foste, până cu trei zile înainte), cu propriile lui piese, nu s-a oprit.

VI

Misiuni de zbor după Revoluție

În misiuni, după Revoluția în direct

Din vara anului 1990, mi-am desfășurat activitatea, ca pilot, la Unitatea Specială de Aviație a Ministerului de Interne. Aici, am executat misiuni de transport VIP, transport persoane și materiale, supravegherea circulației rutiere deasupra șoselelor, inclusiv pe ruta București-Sibiu-Ștei-Sudrigiu-Lazuri de Beiuș-Drăgănești-Beiuș-Oradea, misiuni de cercetare observare deasupra Mării Negre, a litoralului românesc, Dunării, Deltei, la parade militare organizate de Ziua Națională, zboruri demonstrative în fața delegațiilor străine și a persoanelor oficiale, zboruri de agrement (în care am transportat și persoane din satele comunei Lazuri de Beiuș), umanitare, SMURD, precum și intervenții la calamități naturale, în special la inundațiile din Oltenia, Banat și Moldova, unde am

participat la salvarea de vieți omenești și transport alimente persoanelor aflate în zonele sinistrate.

La aceste zboruri, opream elicopterul la punct fix deasupra apelor sau caselor înconjurate de ape, la 8 - 10 m, un operator cobora pe frânghie, lua într-un ham special construit, câte o persoană aflată în apă sau pe clădiri, o urca în elicopter, cobora după alta, operațiunea repetându-se până la salvarea tuturor persoanelor aflate în pericol. Alte mijloace de salvare nu puteau ajunge la ele. Una dintre persoane, plină de umor dar și de spaimă, văzându-se în elicopter ne-a zis: „*Întotdeauna salvarea vine din cer*”...

După 1990, am zburat și în misiuni de supraveghere, cu reprezentanți ai Poliției de Frontieră, deasupra întregii frontiere de stat a României. Până la intrarea în UE, pe întreaga întindere a graniței țării noastre era o fâșie de teren, lată de 8 metri. Pământul pe această fâșie era arat și mărunțit ca într-un strat de legume, pentru depistarea oricărei urme de trecere ilegală a frontierei. De-a lungul graniței comune a României cu URSS și Bulgaria, aceste state aveau

și ele pe teritoriul lor o fâșie de teren lată de aproximativ 8 m, arată și discuită, iar între fâșia noastră și fâșia lor, pe porțiuni însemnate, era gard de sârmă. De-a lungul frontierei comune a României cu Iugoslavia și Ungaria, nu exista astfel de fâșie pe teritoriul acestora, fiind montat, pe porțiunile mai vulnerabile, doar gard de sârmă.

Alături de misiunile specifice Ministerului Administrației și Internelor, Unitatea Specială de Aviație executa și misiuni umanitare și misiuni SMURD. De multe ori, executam zboruri umanitare contra cronometru, pentru salvarea de vieți omenești. Transportam accidentați din locuri greu accesibile la cele mai apropiate spitale, transportam echipe formate din cadre medicale de la Spitalul Fundeni, conduse de renumitul doctor Vlad Brașoveanu, pentru transplant de ficat unor bolnavi internați în centre spitalicești, care așteptau asemenea intervenții de luni de zile. În astfel de misiuni, cadrele medicale purtau cu ele mici containere cu aparatură medicală și genți

frigorifice cu „ficați vii”, prelevați de la persoanele aflate în moarte clinică și se citea pe fața doctorilor nerăbdarea de a ajunge la destinație, la persoanele bolnave, iar după operații, care uneori se prelungeau până noaptea târziu, se putea citi pe chipul medicilor epuizare și oboseală, dar, în același timp, satisfacție și mulțumire pentru faptul că au prelungit viața unor suferinzi. În România, întrebuintarea aviației în misiuni umanitare a început încă din anul 1939 când 2 avioane au fost amenajate cu tărgi în vederea transportării bolnavilor. În timpul celui de al doilea război mondial numărul acestora a crescut, ele dovedindu-și eficacitatea în activitatea de salvare a vieților omenești. Prima unitate Aviasan din țară a fost creată în București, în anul 1946, fiind dotată cu 7 avioane transferate de la aviația militară. Solicitățile mereu crescânde au determinat creșterea numărului de unități Aviasan, astfel că în 1951 au fost înființate 8 unități de acest fel: București, Arad, Cluj,

Constanța, Galați, Iași, Oradea și Timișoara. Cu timpul au fost înființate noi stații Aviasan la: la Târgu Mureș (1954), Deva, Bacău, Suceava și Baia Mare (1955), Craiova, Brașov și Buzău (1956), Pitești și Ploiești (1960). Au fost amenajate peste 380 terenuri de zbor în multe zone din țară, unul dintre acestea fiind și la Sudrigiu, teren situat la 3 km de comuna Lazuri de Beiuș. În această zonă deosebit de frumoasă, autoritățile vremii au luat în calcul înființarea unui aerodrom militar, dar au renunțat, deoarece era prea aproape de munți.

Astfel, la sfârșitul anului 1960, România a avut una dintre cele mai dezvoltate rețele de aviație sanitară din lume: un avion revenea la circa 145.000 locuitori și un transport de bolnavi, din orice punct al țării până la o clinică de specialitate, dura cel mult două ore de la alarmarea echipajului și până la ajungerea bolnavului în mâinile doctorilor de la spital. Fiecare stație teritorială Aviasan avea câte cincișapte avioane și cinci piloți. În perioada 1970 -

1975, în dotarea aviației sanitare au intrat 17 elicoptere Alouette. Dezvoltarea permanentă a marilor unități spitalicești în aproape toate centrele urbane, cât și extinderea rețelei de policlinici pe întregul teritoriu al țării, a creat posibilitatea acordării în timp scurt a asistenței sanitare de urgență, prin folosirea mijloacelor rutiere de transport, care, uneori, sunt mai accesibile și mai oportune decât aeronavele pe distanțe scurte, pe timp nefavorabil de zbor sau noaptea. În aceste condiții, în 1975 numărul unităților Aviasan s-a redus la cinci, iar în 1981 acestea au fost desființate.

Înființarea SMURD de către doctorul Raed Arafat

După Revoluție, în 1990, prin efortul doctorului Raed Arafat a fost înființat la Târgu Mureș, sistemul de urgență SMUR (Serviciul Mobil de Urgență și Reanimare), cel mai modern

sistem de urgență din România. La început, dr. Arafat se deplasa la intervenții cu mașina sa personală, un Opel Kadett.

Din 1993 s-a transformat în SMURD (Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare), care pe lângă intervențiile obișnuite ce s-au desfășurat cu ambulanțele de reanimare, a folosit de multe ori elicoptere și avioane aparținând Aviației Utilitare, Ministerului de Interne sau Ministerului Apărării Naționale. Acestea transportau pacienți în stare critică, de la Târgu Mureș la alte centre din țară, sau de la alte spitale, la Târgu Mureș. În anul 1999.

SMURD Târgu Mureș a închiriat, cu caracter permanent, un elicopter de tip Alouette, care avea baza la Spitalul Clinic Județean Mureș.

Prin munca, perseverența și inițiativa doctorului

Raed Arafat, în anul 2003 la SMURD Târgu Mureș s-au pus bazele unui sistem național de asistență medicală de urgență pe calea aerului,

creându-se un punct de operare aeromedicală, unde au acționat și acționează elicopterele și piloții Unității Speciale de Aviație a Ministerului Administrației și Internelor. Cu timpul au fost înființate și alte puncte de operare aeromedicală, toate asigurate cu elicoptere și piloți de la Unitatea Specială de Aviație. În prezent funcționează astfel de puncte aeromedicale în orașele: Târgu Mureș, București, Iași, Arad, Craiova și în curs de înființare în Constanța, Zalău și Bacău. Pentru orice incidente, accidente care au loc, de orice natură, sau alte cazuri grave care necesită rapiditate, folosind apelul 112, echipajele de pe elicopterele aflate în serviciu în punctele de operare aeromedicale, sunt pregătite să intervină în timpul cel mai scurt. Dispeceratul integrat 112 s-a înființat în anul 2001.

Așa cum există plasa de păianjen, așa s-a dezvoltat sistemul de urgență pe teritoriul României, adică implementarea punctelor de intervenție rapidă pe tot cuprinsul țării, astfel

încât orice bolnav care apelează la 112 să beneficieze cât mai urgent de venirea unei salvări dotată cu aparatură sanitară și personal medical.

În perioada în care am fost comandantul Unității Speciale de Aviație, am colaborat direct cu dr Raed Arafat pentru coordonarea misiunilor cu elicopterele din punctele de operare aeromedicală și, în cunoștință de cauză, pot afirma că este o persoană deosebită, pătruns de o dârzenie nemaipomenită în crearea celor mai favorabile condiții pentru salvarea vieților omenești și refacerea sănătății bolnavilor. Nu precupețește niciun efort pentru a vedea oamenii fericiți, lipsiți de dureri fizice. Îți insuflă și ție un sentiment de umanitate doar stând de vorbă cu el și ascultându-i ideile și frământările. Perseverează în permanență pentru perfecționarea sistemului de ajutorare a persoanelor suferinde. Este OMUL care acționează cu toată ființa lui în slujba omului. Ar trebui ca mulți români, ajunși în diferite funcții, să-i urmeze binefăcătorul exemplu și să dea

dovadă de aceeași umanitate și simț de responsabilitate în activitățile lor. Allah l-a trimis pe pământ, în Siria, și Dumnezeu l-a adus în România.

Alte misiuni

Într-o misiune, unul dintre pasageri, care făcea pe viteazul și încerca să ne dea lecții de curaj, după ce s-a urcat în elicopter, m-a întrebat ce trebuie să facă dacă se întâmplă ceva dramatic în zbor. I-am zis să spună repede o rugăciune și să meargă să ia o lumânare din mănunchiul aflat în spatele elicopterului și să o aprindă fiindcă în aer nu are cine să facă acest ritual. La această „încurajare”, viteazului îi venea să coboare, dar ușile erau închise și blocate. După aterizare, era alb ca varul, dar bucuros că a ajuns teafăr la sol.

Am zburat deasupra tuturor județelor României, precum și în alte țări cum ar fi: Ungaria, Polonia, Ucraina, Rusia, Lituania, Letonia, Estonia, Austria, Elveția. În orașul rusesc,

Sankt-Petersburg, numit Leningrad în perioada fostei URSS, cu o populație de două ori mai mare decât Bucureștiul, în luna iulie, noaptea este de numai două ore, Soarele nici nu apune bine că și răsare. Apropos de Soare, când acesta apune la București, din Lazuri de Beiuș încă se mai vede pe cer, acolo el apune după 20 de minute, iar la Constanța este deja apus de 11 minute. Dimineața, Soarele răsare, în comuna noastră, la 31 de minute după ce a răsărit la Constanța. Un avion supersonic care zboară cu o viteză de 2600 km/h, distanța de la București până-n comuna noastră o parcurge în 12 minute. Deci, dacă un avion supersonic ar fi deasupra Bucureștiului când apune Soarele, ar ajunge la verticala comunei Lazuri de Beiuș cu 8 minute înainte să apună Soarele pe acele meleaguri.

Apropos de viteze supersonice... Înainte de 1989 mi-am desfășurat activitatea și la Comandamentul Aviației Militare, unde l-am avut coleg pe cosmonautul Dumitru Prunariu, primul și

singurul român care a zburat vreodată în spațiul cosmic. Asta a fost la 14 mai 1981. A fost selecționat dintre 150 de candidați și în perioada 1978 - 1981 a efectuat o pregătire intensă la Moscova. A fost al 103-lea cosmonaut, iar astăzi numărul lor a crescut la peste 450. A zburat cu nava cosmică Soiuz-40, în greutate totală de 300 tone, la 220 km altitudine și s-a deplasat pe orbită în jurul Pământului cu o viteză de 28.000 km/h. Nava cosmică trecea de la noapte la zi și invers de 16 ori în 24 de ore. Tot de atâtea ori se produceau variații de temperatură de 300 grade Celsius (+150 de grade în zonele radiate de Soare și - 150 de grade în timpul trecerii prin umbra Pământului). A înconjurat Pământul de 125 de ori, parcurgând peste 5.000.000 km în 7 zile. Spunea ca trecea zilnic pe deasupra României și de acolo.

România se vedea de mărimea unei pâini de casă din Bihor.

În 2006, fiind comandantul Unității Speciale de Aviație, am fost contactat de Mitropolia

Moldovei și Bucovinei pentru transportul și fixarea turlei, cu elicopterul, pe mănăstirea construită pe vârful Toaca din Munții Ceahlău, elicopterul fiind singurul mijloc de a efectua astfel de lucrări în acele locuri foarte accidentate. Cu aprobarea ministrului, au participat două elicoptere, astfel de misiune deosebit de riscantă, executându-se în premieră.

Altă misiune deosebită a fost zborul de însoțire, de la Aeroportul Internațional Otopeni la Patriarhia României și înapoi a Papei Ioan Paul al II-lea, în perioada 7 - 9 mai 1999, când a vizitat România.

VII

Doruri din inima mea

Doruri care ard...

Am văzut multe locuri din țară și lumea aceasta, dar consider că cele mai frumoase meleaguri sunt în Țara Beiușului. Am fost în multe vetre și am constatat că nu-i vatră mai frumoasă decât vatra mea d-acasă, vatra lăzurănească pe care o s-o iubesc cât voi fi în viață. Priveliști domoale care îți încântă sufletul, alături de dulceața graiului locuitorilor din această parte de Românie eternă. Desigur, veți spune că există mult subiectivism în această afirmație și un patriotism local deșuet. Dar despre frumusețea zonei Beiușului (Binșului, cum spun localnicii) au vorbit laudativ și nenumărați membri ai echipajelor cu care am zburat, de mai multe ori, deasupra comunei Lazuri de Beiuș și a celorlalte sate din împrejurimi. În acele momente mă treceau fiori, văzându-mă deasupra bisericii unde mă duceam duminica la slujbă, deasupra căminului cultural

unde mergeam în sărbători la higheghe, deasupra școlii unde am învățat literele și cifrele, deasupra primăriei unde am avut cununia civilă, deasupra fântânii de la Mișești de unde lua apă de băut în fiecare zi aproape tot satul.

deasupra *boldului* (prăvăliei) unde mergeam uneori cu ouă în loc de bani ca să cumpărăm *listău* (drojdie), *râșcaș* (orez) sau *fotoghin* (petrol lampant), deasupra ogoarelor unde mergeam la secerișul grâului, săpatul porumbului sau strânsul fânului, deasupra Văii Fântânii, unde mergeam după lemne de foc și la culesul viei, deasupra morii părăsite și Crișului Negru (dar atât de curat în ciuda denumirii!) unde mergeam la scăldat, cuprinzând cu privirea consătenii mei aflați la diferite munci pe câmp, în curțile caselor, pe uliță,

pe terenul de fotbal, pe deal și elevii și profesorii în curtea școlii, toți făcându-mi cu mâna și eu lor. Aceste zboruri sunt de neuitat și o să-mi rămână vii în amintire toată viața.

Trăirile – cosmice – de care am avut parte atunci sunt greu de descris în cuvinte omenești. Mi-e dor de satul meu natal din vremurile copilăriei. Mi-e dor de locurile în care mă jucam cu copiii apropiați de vârsta mea. Satul meu era cu case de tot felul, unele noi, tencuite, altele parcă vechi de când lumea, dar văruite și îngrijite ca niște fecioare numai bune de măritat. Curțile erau mari, pline cu de toate, de la ronduri de flori, pomi fructiferi și grădini muncite în care găseai orice, până la animale și orătănii de tot felul. Grădina cea mai îngrijită era a nanei Livii, grădinăreasa satului, care, „școlită” de unguroaice, vestite în grădinărit din zona Beiușului, știa ce soiuri de semințe sunt mai bune, când și cum se plantează și astfel că avea legume coapte când la ceilalți nici nu apăreau mugurii.

În fiecare primăvară, în sat mirosea a salcâm, bagrin, cum îi ziceam noi și a căror florile mâncam, iar spre sfârșit de mai, era un puternic miros de tei.

Vara, cât e ziua de lungă, satul era pustiu, lumea muncea la câmp, doar noi copiii cu zbenguiala noastră, ridicam norii de praf și deranjam cu chiote tăcerea ulițelor. Pământul pe care-l aveau, era foarte drag oamenilor. Era izvorul existenței lor. Vedeai dimineața, în car sau cocie (căruță cu cai), familii mergând la munca câmpului cu coasa sau sapa, furca, grebla funcție de muncile pe care le aveau de executat. Unele femei aveau în mâini o bucată de pită, de brânză, o roșie sau ardei și mușcau din ele, pesemne, neavând timp acasă fiind ocupate cu alte lucrări din gospodărie. De fiecare dată, când întâlneau alți oameni, se salutau din mers, iar pe noi, copiii, unii bărbați ne întrebau: „*Măi Ioani, de ce o bătu-tă tată-te pe mă-ta azi noapte, că am auzit-o gemând?*” Noi ne uitam nedumeriți, neștiind de

nicio bătaie sau gemete, iar femeia din cocie ne lua apărarea și-l apostrofa pe bărbat: „*Taci, măi Lică! De ce sperii copilul, că doar n-o bătu-te. De aia o fi venit pruncul nostru și m-o întrebat dacă m-ai bătut tu într-o noapte, i-o fi spus vreun bărbat că m-o auzit gemând*”. Foarte greu reușeau părinții noștri să se „bată” ca să nu-i vadă copiii. Casele vechi aveau o tindă, unde era cuptorul, o cameră și o cămară. Unele aveau două camere. În cameră erau două paturi, o masă între ele, o sobă și un stelaj (dulap) pentru vase. Deasupra mesei, de grindă era agățată lampa. Iarna, după miezul nopții, focul se stinge în sobă și sticla de la cele două gemulețe, mari cât să intre capul unui om, înghețau bognă. Pe paturile foarte înalte, în care te urcai de pe un scaun, nu erau saltele, erau direct paie peste care se puneau lipideu de cânepă. În fiecare dimineață, femeile dădeau deoparte acel lipideu și ridicau paiele, le scărmanau, mai ales în scobitura care se făcea în locul unde stătea trupul omului. Această cameră

era multifuncțională. Era dormitor, cu cele două paturi, unde, în unele familii cu mulți copii, dormeau 6 - 7 persoane. Era bucătărie, pe sobă făcându-se mâncare în fiecare zi. Era birou, aici copiii făcându-și lecțiile, de multe ori, seara, la lumina slabă a lămpii. Era baia, aici spălându-ne în fiecare săptămână în copaia cea mare. Era sufrageria, aici fiind primiți musafirii. Era locul de rugăciune, aici spunând în fiecare dimineață și seară „*Tatăl nostru*”. Așa era viața oamenilor; muncă și iar muncă, la câmp și-n gospodărie. Acum nu mai găsești case din acelea. În perioada comunistă, între anii 1950 - 1980, toate au fost dărâmate și în locul lor au fost construite altele, mari și frumoase.

Nici duminica sau în sărbători religioase nu puteau oamenii să stea acasă. Dimineața, după ce orânduiau treburile în casă și în ocol, se îmbrăcau în hainele cele mai frumoase pe care le aveau și mergeau la biserică. Fie iarnă, fie vară, bisericuța noastră din lemn, foarte veche, acum fiind

declarată monument istoric, era plină de bărbați, femei și copii. Toți ascultam în picioare, fiindcă nu erau scaune cum sunt acum în biserica nouă, slujba preotului cu mare evlavie și așteptam să luăm bucățița de naforă, din care nu trebuia să cadă nicio firimătură pe jos, fiindcă era mare păcat. După slujbă mergeam la casele noastre și mâncam supa de pui, crompi zoliți cu carne, boți și plăcinta cu brânză. Cu burta plină, copiii ieșeam la joacă iar femeile mergeau la holdi să vadă cum e recolta.

„Indi ai fost, mări Savetă?”

— Da, fusăi până la holdă, să văd cumu-s grâu și tenchiu (porumbu).

— Faină-i tenchiu? Nu treabă săpat?

— Tenchiu-i faină, dar ar trăbui să ploai, că tari-i uscat pământul. O început să crească și buruienili, așa că păstă 3 - 4 zâli trebui să mem să li săpăm. La Mirone Biti, tenchiu și grâu îs tari faină. Iel o pus gunoi mai mult, o avut dindi, fiindcă ari animalii mulți, are trii vaci, doi boi și doi

cai, da noi numa c-o vacă, n-am pre avut. Dacă dă Dumnezeu alduitu o ploai, așe om ave și noi recoltă bună!”

Seara începea forfota. Lumea se agita, oamenii se întorceau de la câmp, toți aveau câte ceva de făcut și nu mai pridideau cu treaba. Spre asfințit, satul iar se liniștea și se-nvăluia într-un miros îmbietor: fum și mâncare. Vara, în gospodării unii găteau pe plita din curte, iar miresmele se împleteau una cu alta, ca într-o imensă bucătărie. Dar noi, copiii, n-aveam răbdare să se termine mâncarea. Puneam mamele să ne ungă o strâjeauă de pită cu unsoare și peste ea să pună ceapă sau ardei, tăiate în bucăți foarte mici. Era de ajuns să iasă în uliță un prunc cu dărabul de pită și imediat, ceilalți mergeam și comandam astfel de delicates, urlând din curte: *„Mama, unge-mi o strâjeauă (felie) de pită cu unsoare (untură)!”*

Mi-e dor de caravana care aducea și proiecta filme la căminul cultural din sat. Bani nu aveam,

dar mergeam cu câte un ou și așa, șeful caravanei ne lăsa să intrăm. Înainte cu două ore de începerea filmului, toboșarul satului, Pașcu Harni, mergea pe ulițele satului, dădea în tobă cu două bețe și din 50 în 50 de metri se oprea și striga: *„În seara asta, la ora 20.00, la căminul cultural se vizionează filmul... Biletul este 50 de bani sau un ou. Persoanele sub 2 ani și cele peste 90 de ani, dacă sunt în brațe la mamele lor, au intrarea gratuită!”* Majoritatea filmelor erau cu lupte, *„cu război”*, cum ziceam noi. Din aceste filme, dar și din povestirile oamenilor despre fapte din război, ne inspiram noi, copiii, în jocurile noastre. De multe ori ne jucam *„De-a războiul”*. Ne împărțeam în două tabere. Una era România și cealaltă Turcia, Ungaria, Germania sau Rusia. Ne înarmam cu bucăți de bețe rupte din tulpini de tufe sau arbuști, pe care le confeționam ca să se asemene, cât de cât, cu puștile mitralieră. Un grup mergea și se ascundea pe după grădini, iar celălalt îi căuta și când unul era descoperit, strigam: *„Pac Aurel”*

și acela era scos din luptă. Continuam căutarea până găseam ultimul „soldat”. Apoi mergea cealaltă grupă să se ascundă și lupta continua până seara, când mergeam acasă, frânți de oboseală. Uneori, Lica Toderi, care are doi băieți, pe Vasalica și pe Nelu, văzându-ne, zicea, în glumă, că dacă am fi fost în războiul adevărat, cu noi se termina războiul mult mai repede.

Mi-e dor de ulița neasfaltată, plină de praf, pe care treceau, vara, carele și cociile (căruțele) încărcate cu snopi de grâu, de la câmp la locul unde era montată batoza. Din ele cădeau fire de pleavă și acopereau ulița cu un covor galben-auriu. Pe acel covor moale mergeam noi, copiii, desculți și simțeam o mare plăcere, deși în urma noastră se ridicau nori de praf.

Mi-e dor de verile călduroase, când mergeam desculți prin praf la scăldat la Crișul Negru, în locul numit „la moară” și ne bălăceam toată ziua în apă.

Mi-e dor de iernile geroase, de drumurile

acoperite cu zăpadă, pe care ne deplasam în sănii mari, trase de cai, dintr-un sat în altul. Părinții ne făceau patine, dintr-o bucată de scândură pe care puneau două rânduri de sârmă mai groasă, și o legam numai la un picior. Cu acela patinam pe gheață, în special pe valea înghețată de lângă Nelu Ghiuli, iar celălalt picior îl țineam în aer, astfel că seara, după ce luam patina de pe talpa piciorului, abia puteam să mai mergem.

Mi-e dor de mirosul pâinii proaspăt scoasă din cuptor, mi-e dor de mirosul ierbii proaspăt cosită. Mi-e dor de sărbătorile când, toți tinerii satului și unii părinți, mergeam la higheghe la căminul cultural. Tinerii, în perechi, rupeau podelele cu tropăitul din picioare, iar mamele se uitau cu drag la odrasle și radiau de bucurie când vedeau ce curtate sunt fetele lor. La higheghe veneau băieți din toate comunele din jur, fiindcă se dusesse vestea că fetele din comuna noastră sunt cele mai frumoase.

După ani de zile, departe de locurile mele

natale, când era la televizor muzică populară din Bihor, mă opream din orice activitate, dădeam sonorul foarte tare și ascultam cu mare plăcere melodiile și dansurile populare. Văzându-mă atât de concentrat, exact atunci veneau copiii și încercau să-mi distragă atenția, chemându-mă să le fac sau să văd anumite lucruri, și când îi rugam să mă lase până se termină emisiunea, îmi ziceau: „-Tati, da' ce înțelegi tu din muzica asta? De ce îți place așa mult?” Atunci am înțeles eu mai bine vorbele: „Nu-i frumos ce-i frumos, îi frumos ce-ți place!”

Iubesc Bihorul pentru pământul lui, pentru oamenii și graiul lor absolut special. Am tot ce-mi trebuie și ar trebui să fiu mulțumit că am avut o viață privilegiată. Dar am trăit mereu cu dorul de meleagurile bihorene.

Mi-e dor de zgomotul melițelor, montate în dreptul fiecărei case. Cânepa, după ce se recolta, femeile o legau în mănunchiuri, o duceau la Crișul Negru și o țineau în apă două săptămâni ca să se

moaie pozdării. Apoi o duceau acasă și o puneau la uscat în fața casei. După ce se usca, tot femeile luau din mănunchi câteva fire de cânepă, cât să le poată cuprinde cu palma stângă, le băgau în meliță și cu mâna dreaptă mânuiau această meliță în sus și în jos, lovind acei pozdări și făcând un zgomot specific ȚA-ȚA-ȚA, care era auzit de la sute de metri. Iarna, acea cânepă, după ce era trecută prin alte etape de prelucrare, intra în război, în războiul femeilor. Acest război era condus numai de femei, de femeile frumoase și harnice ale comunei. În fiecare casă era război și seara, mergând pe uliță, auzeai, străbătând prin geamurile caselor, acel sunet specific al lui, ȚA-ȚA-ȚA, apropiat de cel al melițelor.

În anii 1940 copiii mici erau crescuți cu ambii părinți în războaie. Tații, în războiul în care, folosind armamentul, erau uciși și mutilați oameni, iar în sat, mamele, luptau și ele în războiul din care, mânuind suveica, ieșeau lucruri foarte apreciate cum ar fi: feleguțe care se puneau pe

pereți în jurul taljerelor, fețe de masă, lipigheie, cămăși, etc, toate cu motive populare specifice zonei noastre. Astăzi, păcat că războaiele femeilor au fost distruse, dar și mai dureros e că celelalte, cele ucigătoare, încă mai există în lume. De la al doilea război mondial nu a fost nici măcar o zi, să nu se audă sunetul ucigător al armelor în conflicte militare și după cum se prezintă situația mondială, nici în viitorul apropiat nu sunt semne de oprire a focului.

Dragi școlari, iubiți copii
Ai consătenilor mei, fii
Când p-acolo eu treceam
Și viraje-n zbor făceam.
Inima-mi la voi zbura
Și pe toți vă-mbrățișa.
Strigați voi la lumea-ntreagă
De RĂZBOI praf să s-aleagă!
Faceți școli încăpătoare!
La prunci și fete silitoare
Pentru bolnavi, faceți spitale!

Să nu mai fie atâta jale.
Pacea și iubirea să cuibărească-n voi!
Să nu știți niciodată ce este un război.
Tinerețea voastră, în vremea care vine
Larg să deschidă calea spre năzuințe noi
Din zeci de generații, mâine și vouă vă
revine!

Datoria de a șterge cuvântul grav, RĂZBOI.
Războiul armelor.

Să-i mulțumim lui Dumnezeu că la noi e
liniște și pace!

Domnilor profesori, cu dragoste

Pe vremea aceea, la școală nu erau atâtea reforme ca acum. Noi, elevii, știam una și bună: că trebuie să învățăm și să fim cuminți, fiindcă altfel domnul învățător Ioan C. Ioan ne pune să ținem vârful degetelor de la palmă împreunate și ne lovea cu linia peste ele, ne trăgea de păr, de urechi și ne pune la colțul de rușine. Dar n-a

rămas nimeni nenorocit sau mutilat pentru aceste mici corecții, ba consider că erau binevenite.

Școala generală din Lazuri de Beiuș a avut parte și atunci și acum, de profesori foarte bine pregătiți profesional și cu calități pedagogice deosebite, cum ar vrea să aibă multe școli din orașe și din capitală. Tot respectul pentru foștii mei profesori și cei de pretutindeni!

În poză sunt profesorii din acea vreme ai

Școlii generale din Lazuri de Beiuș, dar lipsește domnul profesor Hânciu Iustin, un pedagog desăvârșit. Locul unde s-a făcut această fotografie scoate în evidență legătura tacită dintre școală și biserică, cu toate restricțiile acelor timpuri. Profesorii sunt ca medicii oftalmologi, care fac operație la ochi să redea vederea. Intrăm în școală ca orbii, nu știm să citim, să scriem și când ieșim, suntem alți oameni, putem vedea mult mai bine și mult mai sus.

Nu pot să o uit nici pe bibliotecara comunei, doamna Silaghi Maria, care are 90 de ani, Dumnezeu să-i dea multă sănătate și încă mulți ani de viață. Deși după nume s-ar putea spune că este maghiară, este cu adevărat o româncă autentică care a reușit să ne insufle nouă copiilor, părinților și chiar bunicilor, dragostea pentru a citi și pentru a împrumuta cărți de la biblioteca din comună. Nu aveam curent electric, deci nici televizor la care să putem privi cele două programe naționale cu durata emisiei de două ore,

dar eram preocupați să împrumutăm și să citim cât mai multe cărți. Cu darul ei de a ști discuta cu oamenii de toate vârstele, cu vastul bagaj de cultură generală pe care-l avea, găsea pentru fiecare cele mai potrivite sfaturi, cele mai bune recomandări în toate domeniile. Prin anii 1970, comuna Lazuri de Beiuș a apărut în ziarul regional Crișana ca fiind localitatea cu cei mai mulți abonați la bibliotecă și cu cele mai multe cărți împrumutate și citite. În acele vremuri, formulele de adresare utilizate erau *tovarășul* și *tovarășa*, însă pentru dumneaei întreaga comunitate folosea apelativul *doamna*, deoarece a reușit să se impună în fața tuturor prin ținută, cunoștințe, comportare și limbaj elevat.

Regimul comunist a găsit România la pământ și la propriu și la figurat. Țara era predominant agrară, majoritatea populației trăind la sat. Un sat cu case mici și sărăcăcioase.

În Lazuri de Beiuș, fiecare familie avea între 1ha și 3 ha de pământ, doar 4 – 5 familii dețineau

între 8 ha și 12 ha. Acesta era lucrat cu plugul tras de boi, cai sau vaci. Grâul se semăna cu mâna, se secera de bărbați cu coasa, femeile strângeau spicele în snop în urma lor cu sălaie, iar noi, copiii, puneam legători, făcute de bărbați dimineata, până la răsăritul Soarelui. Apoi, bărbații, legau snopii după care-i duceau cu carul sau cocia la aria satului, locul unde era montată batoza. Toate lucrările agricole se efectuau manual și nu știu cum se descurcau oamenii, fiindcă atunci nu era nicio palmă de pământ nelucrat. Oamenii nu se plâneau că nu au, ba una, ba alta, nu dădeau vina pe moștenirea grea.

Animalele de tracțiune erau principala lor avere. Gospodarii prinseseră drag de ele, încât și la lucru și când le dădeau de mâncare sau apă, vorbeau cu ele și le mângâiau. Și bietele animale înțelegeau. Întorceau privirea spre stăpâni și parcă voiau și ele să spună ceva, vacile și boii exclamau, un MUUU prelungit, iar cail HI HI HI. Făceau parte din familia gospodarului, erau

membri ai familiei.

Mi-aduc aminte de anul 1962, când s-a finalizat colectivizarea în sat, oamenii fiind obligați să predea animalele și utilajele din gospodării la grajdurile Gospodăriei Agricole Colective, cât de mare a fost durerea în sat. Trebuia să se despartă de cineva și ceva foarte drag, de ființa și atelajul care-i asigura hrana copiilor lui. Se întâlneau bărbați și femei în grupuri și plângeau de parcă le-ar fi murit cineva drag din familiile lor. O bună perioadă de timp, vacile, boii și caii, când se întorceau seara de pe imăș, se opreau în fața căputului casei de unde au fost luate și erau mirate când ciurdarul venea și le lovea cu bâta sau zbiciul, forțându-le să meargă la noua locație. Atunci, iar se puteau vedea lacrimi și durere în ochii oamenilor, care, din obișnuință, deschideau căputul (poarta) și priveau neputincioși la animalele pe care le-au cumpărat și îngrijit, care voiau să intre în ocol, dar nu erau lăsate. Cornutele scoteau un MUUU prelungit, de

durere, dar nu din cauza loviturilor primite ci a neputinței de a intra la stăpânii lor adevărați cu care trăiseră o adevărată simbioză.

Tot așa trăisem și eu cu elicopterul meu, într-o legătură extraordinară. Nu m-a trădat niciodată, dar nici eu pe el. A fost alături de durerea mea, de destinul meu, iar la întâlnirea cu gloanțele ucigașe, plumbii ucigași i-a încasat el și nu eu... Admirabila mea mașină zburătoare, căreia i-am dat o parte din sufletul meu, a fost alături de mine și la înmormântarea mamei mele, în 2005, când a venit deasupra vetrei părintești și grădinii și din care au fost aruncate din cer sute de flori peste sicriu și oamenii care au participat la slujba de despărțire a mamei de această lume.

Speranțe și încredere

Potrivit unui sondaj CURS realizat în 2009, 31% dintre cei chestionați erau de părere că în manualul de istorie Nicolae Ceaușescu ar trebui

prezentat ca un om care a făcut României mai mult bine, 13% că a făcut mai mult rău, iar 52% ca un om care a făcut bine și rău în mod egal. Același sondaj arată că în mediul rural, 91% dintre locuitori consideră că Ceaușescu a făcut României mai mult bine decât rău. Asta ar trebui să vă dea de gândit, domnilor politicieni și guvernanți, cei care ați fost și cei care sunteți la cârma țării! Poporului român ce i-a mai rămas în afară de dreptul de a o duce greu și de dreptul de a vă alege pe voi ca să o duceți bine?

Într-o aeronavă care are pasageri la bord, piloții nu au parașute. Au fost scoase din dotare pentru ca în situații deosebite, independente de ei, cum ar fi oprirea motoarelor sau defectarea unor agregate vitale zborului, fără de care aeronava nu mai poate fi comandată, piloții să nu fie tentați să părăsească aeronava. Să nu le treacă prin gând să procedeze ca niște lași, sărind cu parașuta, ca să se salveze și să lase persoanele în avionul sau elicopterul care, în prăbușire, să-i ducă la moarte.

Trebuie să stea și ei în sicriul zburător și să ia toate măsurile pentru a salva cât mai multe vieți omenești. Au fost situații din acestea când la luarea contactului cu pământul, piloții au murit și pasagerii au rămas în viață.

Stimați conducători, voi sunteți piloții celei mai mari aeronave, care se numește ROMÂNIA și, contrar tuturor regulilor bunului simț, pe timpul călătoriei celor 23 de ani de când ne amețiți, alegându-vă, noi, din patru în patru ani, voi ați avut și aveți parașute, iar nouă, pasagerilor, ni le-ați luat. Fără cel mai mic antrenament, v-ați urcat la comenzile aeronavei, ați luat cu voi parașute și ne-ați băgat pe toți pasagerii într-un zbor nebun. Ați reușit, cu nepriceperea voastră, să bâjbâiți contactele și să opriți motoarele avionului. Suntem nevoiți să stăm în aeronava, care, condusă de voi, ne zdruncină din toate încheieturile de parcă ar fi o căruță care merge pe un drum plin de gropi, multe asemenea drumuri ajunse din cauza voastră. Aeronava asta frumoasă și sănătoasă

cândva, de când este în mâinile voastre nepricepute, zboară numai în derivă. Unii dintre voi ați reușit să săriți cu parașuta și să aterizați în palate luxoase, în bogății, la mese bogate, în mașini foarte scumpe, în afaceri cu statul avantajoase pentru voi, în stațiuni străine cu multe stele, în locuri minunate și de acolo vă uitați fără nepăsare la poporul din această aeronavă pe care ați distrus-o și care se destramă pe zi ce trece. Între cabina piloților și cea a pasagerilor, care sunt din ce în ce mai chinuiți, este un perete foarte subțire și oricând poate fi distrus. Este și o ușă, pe care vă recomand să treceți mai des în cabina pasagerilor ca să vedeți starea jalnică a acestora! Gândiți-vă că poate în rândul pasagerilor sunt persoane care ar ști să piloteze mult mai bine ca voi această aeronavă. Dați-vă jos parașutele și toate drepturile pe care le-ați votat numai pentru voi, și cooperați cu persoane din rândul pasagerilor care au calități reale de conducători și bune intenții, nu ca acelea pe care ni le-ați

demonstrat voi! Uitați-vă pe tabloul de bord și în partea de vest aveți stația radio. Luați legătura și cereți ajutorul comandanților altor aeronave mari, chiar mai mari ca România, pentru a lua cele mai potrivite măsuri de redresare! Această aeronavă nu este a voastră, a celor care o pilotați prost, este a noastră a tuturor românilor, este a copiilor și a nepoților noștri! De ce vă permiteți să o dezasamblați bucată cu bucată și apoi să o duceți la reparat pe banii poporului? De unde să mai aibă și el bani? Domnilor conducători, părinții mei au dus-o greu, dar nu vrem ca din cauza incompetenței și bâlbâielilor voastre, copiii și nepoții noștri să o ducă rău, iar ai voștri să o ducă bine!

Dragi elevi din Școala generală Lazuri de Beiuș și din toată țara, aveți o mare responsabilitate în viitor. Voi veți fi cei care o să scrieți istoria acelor timpuri. Noi trebuie să prezentăm așa cum am simțit și văzut evenimentele, fără a trage însă concluzii pripite și

a judeca pe unii și pe alții, fiindcă este prea devreme, deși au trecut 23 de ani de la Revoluție. Voi, documentându-vă, peste zeci de ani, veți scrie istoria în mod obiectiv, fără a fi influențați de oamenii care au trăit în acele vremuri.

Când o să discutați cu persoanele care în 1989 aveau cel puțin 12 - 14 ani, veți afla că unii (azi tot mai mulți) laudă perioada 1947 - 1989, alții (tot mai puțini), din contră, o să spună că au avut numai de suferit. În decembrie 1989 peste 90 % dintre români au vrut schimbare, după câțiva ani, văzându-se haosul și distrugerile din țară, au mai rămas 50%, iar azi, după 23 de ani de atunci, dacă mai sunt 20% cu aceste idei. Românii au vrut și au crezut într-o schimbare de la rău la mai bine, dar foarte mulți dintre ei au trăit o schimbare de la rău la mai rău. De asemenea, am convingerea că tot voi veți elabora și adopta legi corecte și veți impune ca ele să fie respectate de tot poporul, de la vlădică la opincă, veți realiza o democrație adevărată în țara noastră, democrația legii și a

dreptății.

Nu uitați că fiecare aveți în ghiozdan cheile birourilor din toate domeniile de activitate, inclusiv acelea de generali, miniștri și parlamentari. Stă în puterea voastră să le căutați încă de pe acum, să le prelucrați și șlefuiți ca, peste ani de zile, să puteți deschide biroul pe care-l doriți!... Ridicați-vă la înălțimea profesorilor voștri, și fiți pătrunși de ambiția și perseverența directoarei Școlii generale, doamna Crețu Florica, prin efortul căreia s-a înfăptuit o monografie, o istorie emoționantă a comunei noastre, de la naștere și până în prezent! Printr-o muncă titanică, dânsa a reușit să ne dăruiască, nouă, locuitorilor comunei, precum și altora interesați, acea inestimabilă carte, prin care să cunoaștem vatra noastră, strămoșii noștri, trecutul, dar și prezentul și observăm că trebuie să fim mândri că suntem hinchirișeni, băleneni, cusîșeni sau lăzurani.

Ultimul zbor...

Când am executat ultimul zbor, mă așteptau reporteri de la televiziunile naționale: Național TV.

TVR-1, PROTV, Antena1 și Realitatea și-n fața lor am rostit câteva cuvinte care nu s-au ridicat la înălțimea momentului, dar piloții știu să vorbească mai bine la manșă și la paloniere, însă cu lacrimi în ochi, am sărutat elicopterul, ca pe o ființă vie...

Viața mea s-a prelungit în eternitate cu miile de ore de zbor petrecute în văzduhurile cerului unde auzeam numai zgomotul motoarelor lui și vedeam imagini incredibile, imposibil de observat

în alt mod.

Acesta-i elicopterul cu care am executat ultimul zbor. E singur, trist și parcă plânge. Plânge fiindcă 33 de ani eu am fost chiriașul lui și acum trebuie să-l părăsesc. Aceleași trăiri le-am avut și eu în acele momente. Plângeam de supărare, fiindcă atunci mi se luau aripile și nu mai puteam zbura niciodată. Plângeam de bucurie, fiindcă după peste trei decenii, timp cât am cutreierat cu el pe cerul patriei și al altor țări, am aterizat cu bine pe pământ. În toată această perioadă, elicopterul a fost calul meu cu aripi din poveste, care, mâncând jăratec, mă ducea prin nori, peste munți și văi, de unde, cu bine, veneam împreună pe pământ. Sunt fericit, însă, că se continuă tradiția, în locul meu, ca pilot de elicoptere a venit un alt lăzuran, pruncul Florichi Mărioari Racului din Lazuri de Beiuș, locotenentul Ilie Giurgiu, care este încadrat la Unitatea Specială de Aviație.

În perioada 1985 – 1987 am urmat cursurile Academiei de Înalte Studii Militare din București,

obținând „Diploma de licență în știința militară, specialitatea AVIAȚIE”, iar în anul 1998 am absolvit Cursul Postuniversar de Aviație.

Sunt pilot clasa I-a, brevetat ca instructor de zbor pe elicopter, ziua și noaptea în condiții meteorologice normale și grele și am executat peste 20.000 de aterizări în toate zonele țării, pe toate formele de relief: mare, deltă, șes, dealuri, munți, pe aeroporturi, pe aerodromuri, precum și în locuri amenajate și neamenajate.

În cariera mea de pilot, am avut și momente dificile, dar am observat că Dumnezeu a fost alături de mine și m-a ajutat să le depășesc cu

bine. Nu a fost nevoie să apelez la mănunchiul de lumânări, deși uneori am fost foarte aproape...

În urma misiunilor executate în perioada Revoluției din Decembrie 1989 am obținut Brevetul de „Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989, Remarcat Prin Fapte Deosebite”, iar pentru întreaga activitate desfășurată în aviație, am fost decorat cu Ordinul „Virtutea Aeronautică”.

Sunt căsătorit cu o beiușeancă, din satul Țigăneștii de Beiuș și avem doi copii, băiat și fată și trei nepoți minunați – o fetiță de 7 ani, și doi băieți, unul de 4 ani și jumătate și altul de trei luni.

În noiembrie 2008, am trecut în rezervă de la Unitatea Specială de Aviație a Ministerului de Interne, ocupând și funcția de comandant al acestei unități, funcție cu gradul de general.

Mii de mulțumiri...

În final, vreau să aduc mii de mulțumiri părinților mei, Dumnezeu să-i ierte și să-i așeze întru lumina Lui veșnică, soției mele, copiilor mei, surorilor, socrilor, neamurilor, educatorilor, învățătorilor, profesorilor, comandanților, prietenilor, colegilor, vecinilor, tuturor consătenilor, și în special, Lui Dumnezeu, fiindcă fără ajutorul Lui și al lor, sunt sigur că nu reușeam să merg pe drumul fericit, plin de satisfacții, parcurs până în prezent.

Sunt bucuros să fiu și eu un licăr de lumină în lunga timpului cărare, care s-a străduit să preamărească și să înalțe biruitor întru țăriile văzduhurilor, de-a lungul și de-a latul lor, numele vetrei natale din care toți ne-am plămădit:

binecuvântata glie – LAZURI de BEIUȘ.

Tuturor celor care în veacuri au trudit și au ostenit cu omenie și sfințenie asupra gliei noastre străbune, le închin rostirea mântuitoare:

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÂNEȚE ȘI VIAȚĂ
FĂRĂ
DE MOARTE!

CUPRINS

I. Drumul spre performanță

Începuturi

Orizonturi militare pentru mine

Elev la liceul militar

Aviația dă senzația

Botezul aerului

Dragoste la prima vedere

II. Cu Ceaușescu în misiuni de zbor cu elicopterul

Seleționarea la Flotila Aeriană Prezidențială

Zborul de antrenament la Flotilă

La Flotila Prezidențială

Prima misiune cu Nicolae Ceaușescu de
Sfintele Paște 1981

Zborul în condiții meteorologice grele

La vânătoare de dropii cu elicopterul

Alte misiuni la vânătoare cu Ceaușescu

Amenajarea elicopterului militar Alouette în
variantă utilitară

III. Despre familia Ceaușescu

IV. Revoluția din Decembrie 1989

17 Decembrie 1989

Alarma de luptă

Mitingul din 21 decembrie 1989

Cronologia nopții de 21/22 decembrie 1989

Evenimentele din ziua de 22 decembrie 1989

Zborul cu Nicolae și Elena Ceaușescu de pe sediul C.C.

Drumul lui Nicu Ceaușescu de la Sibiu la București.

Începe Revoluția noastră

Revoluție, comparație și debusolare

V. Execuția soților Ceaușescu - Istorie trăită pe viu

VI. Misiuni de zbor cu elicopterul după Revoluție

În misiuni, după Revoluția în direct

Înființarea SMURD de către doctorul Raed Arafat

Alte misiuni

VII. Doruri din inima mea

Doruri care ard

Domnilor profesori, cu dragoste

Speranțe și încredere

Ultimul zbor

Mii de mulțumiri 176